

ΤΟ ΤΡΑΓΑΔΙΟΝ

ΤΟΥ

ΔΟΚΗΣΙΣΟΦΟΥ

ἢ

Αὐτοσχέδιος ἀπάντησις

ΕΙΣ ΤΟΝ Κ. Γ. ΧΡΥΣΟΒΕΡΓΗΝ

ὑπὸ

Δ. Τ. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗ

Φοιτητοῦ τῆς Φιλοσ. Σχολῆς τοῦ Πανεπ.



ΑΘΗΝΗΣ

ΤΥΠΟΙΣ Δ. ΑΘ. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗ.

1855

3597



ΤΟ ΤΡΑΓΑΔΙΟΝ

ΤΟΥ

ΔΟΚΗΣΙΣΟΦΟΥ

ἢ

Αὐτοσχέδιος ἀπάντησις

ΕΙΣ ΤΟΝ Κ. Γ. ΧΡΥΣΟΒΕΡΓΗΝ

ὑπὸ

Δ. Τ. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗ

Φοιτητοῦ τῆς Φιλοσ. Σχολῆς τοῦ Πανεπ.



ΑΘΗΝΗΣΙ

ΤΥΠΟΙΣ Δ. ΑΘ. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗ.

1855



855



Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Τῆς ἀνασκευῆς ταύτης τὸ πρῶτον μέρος κατε-
 σπευμένως συντάξαντες εἶχομεν καταχωρίσῃ ἐν τῇ
 ἐφημερίδι τοῦ Πρωῖνοῦ Κήρυκος, ἔχοντες κατὰ
 νοῦν νὰ περιλάβωμεν καὶ τὸ ἐπίλοιπον μέρος αὐτῆς
 ἐν δυσὶν ἢ τρισὶ, τὸ πολὺ, φύλλοις τῆς ἐφημερίδος.
 Ἐπειδὴ ὅμως εἶδομεν ὅτι ἡ διατριβὴ λεληθότως ὑ-
 πεδύετο χαρακτῆρα σπουδαιότερόν πως καὶ ἐκτενέ-
 στερον, οὐδ' εἶχεν ἤδη τι τὸ παρεμφερές πρὸς ἐφημε-
 ρίδια φιλολογικὰ ἄρθρα, νομίσαντες ὅτι ἐνέχει που
 καί τι οὐ πάντῃ ἀνάξιον μελέτης σοβαρωτέρας παρὰ
 τῇ περὶ τὰ γράμματα σπουδαζούσῃ ὁμήλικι νεολαίᾳ,
 ἐπιμόνοις προτροπαῖς φίλων ὑπεύκοντες, ἔγνωμεν τὴν
 ἐν ἰδίῳ βιβλιδίῳ ἔκδοσιν τῶν μικρῶν τούτων φιλο-
 λογικῶν μελετημάτων. Ἐν τῇ ἀνασκευῇ ταύτῃ ὑ-
 πάρχουσιν ἴσως τινὰ τὰ εὐτραπελώτερον καὶ δὴ καὶ ἀ-
 νοικειότερον πρὸς σπουδαίαν φιλολογικὴν ἀναίρεσιν
 εἰρημένα, ἴσως δέ που καὶ δηκτικώτερον τοῦ Κ. Γ. Χ.
 ἡψάμεθα. Πρὶν ἢ ὁ ἐπιεικὴς ἀνεγνώστης ἀδικίαν τινὰ
 καταγνῶ ἡμῶν, παρακαλεῖται ἵνα διεξέλθῃ πρότε-
 ρον μίαν ἢ ντιναδήποτε σελίδα τοῦ Ἐπιδορπίου,
 καὶ τότε πεπείσμεθα ὅτι συγχωρηθήσεται ἡμῖν καὶ
 εἴτις που ἐξεῖρήνῃ τοῦ καλάμου ἡμῶν κερτομία.
 Πλὴν δὲ τούτου πολλάί τινες ἴσως ὑπάρχουσιν ἐν
 τῇ Ἀπαντήσῃ ταύτῃ παλιλλογίαι καὶ ἀταξίαι καὶ
 δυσαναλογίαι τῶν μερῶν τήν τε ἑκτασιν καὶ τὸ
 ποιόν· ἀλλ' ὅμως καὶ τούτου τὴν συγγνώμην ἐλπί-
 ζομεν παρὰ τοῦ εὐμενοῦς ἀναγνώστου, ἐνθυμουμέ-
 νου πάντοτε ὅτι ἐφημεριδίῳ, ὡς προείπομεν,
 διατριβῆς σύνταξις ἦτο ὁ ἀρχικὸς ἡμῶν σκοπός.

Ἐγγραφον Ἀθήνησι. Τῇ 12 Ἰουνίου 1855.

Δ. ΤΡΑΝΤΑΛΛΙΔΗΣ ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ.





ΤΟ ΤΡΩΓΑΛΙΟΝ ΤΟΥ ΔΟΚΗΣΙΣΟΦΟΥ,

ἢ

ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΟΣ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟΝ
Γ. ΧΡΥΣΟΒΕΡΓΗΝ.



» . . . Tu saevas imponis leges,
Ut praeceptorum verborum regula constet,
Ut legat historias, auctores non erit omnes,
Tanquam ungues digitosque suos

»
Declamare doces, o ferrea pectora Vecti! (α)
(Juvenalis Satir. VII. v,
328—331, et 148).

ΠΡΟ ὀλίγων ἡμερῶν ἐξεδόθη φυλλάδιον ἐπιγραφόμενον
«Τὸ Ἐπιδόρπιον τοῦ Γραμματοφάγου ἢ ὁ αὐτόβλητος Σου-
τσοκρούτης, ὑπὸ Γ. Χ. Ἀθήνησι. Τύποις Χ. Νικολαΐδου
φιλαδελφείως. 1855. »

Τίς ὁ τοῦ β. βλίου τούτου συντάκτης ἠγνοοῦμεν μέχρι τινος.
Ἀνχνόντες ὅμως μέχρι τέλους αὐτό, ἐπείσθημεν ὅτι εἶ-
ναι ὁ Κύριος Χρυσόβεργης, ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει διευ-
θυντῆς τῶν δημοτικῶν σχολείων τοῦ Κράτους, πρώην δι-
δάσκαλος ἐν Κωνσταντινουπόλει, πρώην διευθυντῆς τῆς ἐν
Σμύρνῃ Εὐαγγελικῆς Σχολῆς, πρώην Γυμνασιάρχης Ναυ-
πλίας, πρώην . . . πλείονα τούτῳ δὲν γνωρίζομεν, ἐπειδὴ

(α) Ὁ τελευταῖος τῶν στίχων τούτων ἔχει ἔννοιαν εἰρωνικὴν
τοιάνδε που «βοᾶν διδάσκεις, ὦ σὺ σιδηρόσπλαγχνε Βίκτης!» ἢ
ἐλευθερώτερον, «βοᾶν διδάσκεις· ἀλλ' ἔχεις σὺ, Βίκτης, στέρνα
χαλκᾶ; »



οὔτε ἐμάθομεν, οὔτε ἐφροντίσαμεν ποτε νὰ μάθωμεν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ κρατεῖ ἢ σκούφι τοῦ. »

Ὁ ποῖός τις ἐστὶν ὁ Κύριος Χρυσοβέργης δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν ἡμεῖς, ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ μᾶς διδάξῃ ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτοῦ τὰς ιδιότητες, τὰ προσόντα καὶ τὰ προτερήματά του. Αἱ ιδιότητες αὗται εἰσι, κατ' αὐτὸ τὸ λέγειν τοῦ Κ. Συγγραφέως, διτταί, ἤτοι καταπρατικά καὶ ἀποφατικά. Καὶ καταπρατικά μὲν ιδιότητες αὐτοῦ εἰσιν αἱ ἐξῆς *ο* ΕΚΕΙΝΟΣ (6) ιδιότροπος, ἀσυμβίβατος, ὅστις τρώγεται μὲ τὰ ῥοῦχά του καὶ ἐβόλθη νὰ διορθώσῃ τὸν κόσμον, καὶ τὰ μὲν ἀπελέκητα ξύλα νὰ λειάτῃ, εἰς δὲ τὰ στρεβλά νὰ δώσῃ τὴν δέουσαν εὐθυμίαν », ὡς δ' ἔπος εἰπεῖν, *un diable d'Anglais capricieux*. Ἀποφατικά δὲ αἱ ἐξῆς « Δὲν εἶναι οὔτε ζευγηλάτου υἱὸς οὔτε κυαφευτρίας, ἀλλ' οὐδὲ ἀκεστοῦ ὄπως φρονῇ καὶ πράττῃ ἄξια τῆς καταγωγῆς του, ὡς ὁ Αἰσχίνης τὰ βάρβα κορῶν, ἢ τὸ μέλαν τρίβων καὶ δύο ἢ τρία γράμματα ἐμαθὼν, ἀλλ' οὐδὲ μέλος τῶν ἀπατόρων, τῶν ἀμητόρων, τῶν ἀγενεαλογήτων κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ... τῆς Ἰεζάβελ... » καὶ τὸ μέγα ἔλεος ἐν τοῖς πέρασιν. Ἀμήν.

Ὡς ἐν τῇ γραμματικῇ συντάξει τὸ ῥῆμα ὁτέ μὲν λέγεται ὁτιέ δ' ἐννοεῖται ἕξωθεν, οὕτω καὶ τοῦ βιβλίου τούτου ὁ σκοπὸς ὑπάρχει διττός, λεγόμενος τε καὶ ἕξωθεν ἐννοούμενος. Λεγόμενος μὲν ὑπάρχει ὁ ἐξῆς αὐτὸς νὰ ἐξετάσῃ ἀπαθῶς καὶ ἀμερολήπτως τὸν τῶν Σουτσειῶν συντάκτην ἐν τῇ περὶ τὴν γραμματικὴν ἐμπειρίαν τήν τε τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων προκοπῇ αὐτοῦ σχετικῶς πρὸς τὸν εὐμένε-

(6) Τὸ ἐκεῖνος τοῦτο δὲν ἔγραψεν ὁ Κ. Χρυσοβέργης *mal à propos*, ἐπειδὴ ἅπαντες γνωρίζομεν τί σημαίνει ἡ ἀντωυμία αὕτη ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ.

στα ἐπικριθέντα Κ. Π. Σούτσον ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΦΙΛΟΜΑΘΟΥΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ, ἔπειτα καὶ ἀσχετῶς καὶ γυμνὸν πάσης ξενικῆς ἐπικουρίας διὰ τοὺς ἐξῆς δυο λόγους, α.) ὅπως πεισθῇ αὐτὸς (ὁ συντάκτης τῶν σουτσειῶν) ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ὅτι οὐδὲν πάθος ἐκίνησεν αὐτὸν ἀρχῇθεν εἰς τὴν ἐπικρίσιν τῆς πικιδείας αὐτοῦ, ἀλλ' ἀκριφνῆς ζῆλος ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς εὐκλείας, οὐπερ ἐν πάσῃ εὐκαιρίᾳ ἔδωκεν (ὁ Κ. Χρυσοβέργης) τρανώτατα καὶ ἀναμφισβήτητα δείγματα, τιμῶν καὶ αὐτὸν (τὸν Κ. Ἀσώπιον), κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ καὶ συνιστῶν ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ πρὸς τοὺς πυνθανομένους, β.) ὅπως γείνη κατάδηλον οἷον θησαυρὸν περιέχει ἐν ἐαυτῇ ἡ Ἀχαΐς γῆ, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἐξαιρετικὰ δαψιλεύει τὸ ἔθνος προνόμια γνώμη καὶ προβουλεύματα καὶ ψηφίσματι οἷς ἐπιτέτρεπται. » Καὶ οὗτος μὲν ὁ σκοπὸς ὁ λεγόμενος· ἔξωθεν δ' ἐννοούμενος σκοπὸς εἶναι τὸ ὅτι ὁ Κύριος Χρυσοβέργης θέλει πάλιν « νὰ φηγωθῇ μετὰ ῥοῦχά του καὶ τὸ μὲν ἀπελέκητον ξύλον (τὸν Κύριον Ἀσώπιον δηλ.) νὰ λειάνῃ, εἰς δὲ τὰ στρεβλὰ ξύλα (τὸν Κύριον Φαρμακίδην δηλ. Θ. Μανούτην, Φ. Ἰωάννου, κτλ.) νὰ δώσῃ τὴν δέουσαν εὐθυωρίαν. » Καὶ ὁ σκοπὸς οὗτος πανταχοῦ τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ οἷον αὐτόματος προφαίνεται. Ὡς ὁ Δὸν Κισσῶτος μάχας φιλολογικὰς καὶ πολέμους ὁ ἄνθρωπος πρὸς πάντας παντοῦ ὀνειρεύεται.

Ὡς ἐπὶ χρυσάντυγος βεβηκὼς ἄρματος τοῦ Ἐπιδορπίου, ὁρμῇ ἐλάυνει ἐπὶ σύμπαντας τοὺς λογίους, καὶ δίζυγον κατάρρειπτει αὐτῶν τὸ πῦρ τοῦ περὶ Δημοιουργίας λέξεων ἐγχειριδίου, καὶ μυριάδας νεκρῶν βλέπων κατὰ φαντασίαν πεσόντας, δὲν ἀρκεῖται ὁ ἀπληστος εἰς τοσαῦτα θύματα, ἀλλὰ νομίζων ὅτι βλέπει μακρόθεν φεύγοντας προτροπάδην πολιτικούς, καὶ Νομικούς καὶ Θεολόγους καὶ Φιλολόγους ὡς τοῦ Cervantes ὁ περιώνυμος φωνεῖ ἥρως « στήτε, στήτε



καὶ ὑμεῖς· μὴ φέγετε· ἰδοὺ ἐγὼ ἔρχομαι καὶ ἐφ' ὑμᾶς. ἢ
 Μετὰ φονικωτάτην δὲ ἀνεμομυλομαχίαν, τὰ μὲν ἀπελέκητα
 ξύλα λειάνας, εἰς δὲ τὰ σρεβλὰ δοῦν, τὴν δέουσιν εὐθυωρίαν,
 ἀσθμαίνων καὶ ἰδρῶτι περιρρέόμενος, ἀναβοᾷ· Ἀκόμη δὲν γνω-
 ρίζετε σεῖς οἱ τῆς ἐλευθέρας 'Ελλάδος λόγιοι· τί ἐστὶ Χρυ-
 σοθέργης· σᾶς ἀφῆκε ὀλίγον καιρὸν εἰς τὴν ἡσυχίαν σας,
 σᾶς παρέβλεψε κυλισμένους εἰς τὸν βόρβορον τῆς ἀμα-
 θείας καὶ τῆς ἀγραμματwsύνης, καὶ τὸ πᾶν ἔπα-
 νω σας. Ὅγλίγωρα ὅμως θὰ μὲ μάθητε· Ἠπατήσατε τὴν
 'Ελλάδα ὅλην οἱ φιλόλογοι ὑμεῖς, μάλιστα δὲ ὁ κορυ-
 φαῖος ὑμῶν θεωρούμενος Κ. Ἀσώπιος, καὶ σᾶς ἀνεβίβασεν
 εἰς ὑψηλῶν θέσεων περικωπὴν, καὶ π ρ ο ν ο μ ι α κ ῆ ν σᾶς
 ἀπένειμεν ἡ 'Ελλάς· μισθοδοσίαν, καὶ σᾶς ἐτίμησεν ἀνα-
 ξίως καὶ ἐπὶ βλάβῃ αὐτῆς· τὸν δ' ἀπὸ νεαρᾶς αὐτοῦ ἡλι-
 κίας διδάξαντα τὴν 'Ελληνικὴν νεότητα, τὸν μόνον λό-
 γιον, τὸν μόνον φιλόλογον (ὃς λέγωσι φιλόλογον οἱ ἀ-
 γράμματοι καὶ οἱ μηδέποτε φροντίσαντες νὰ ἔχωσιν ἐγ-
 χειρίδιον τὸ περὶ Δημιουργίας λέξεων Ἐγχειρίδιόν μου), τὸν
 μόνον γράμματα ἀληθῶς εἰδότα ἐμὲ οἱ ὑπὸ τῶν ἀγκουρολο-
 γιστᾶτων πλανώμενοι ὑπουργοὶ στέλλουσι, ποῦ ;— ὦ γῆ ,
 καὶ Ἥλιε καὶ Ρέα καὶ Ἄπολλον! — εἰς τὴν γυμνασιου-
 χίαν τῶν Πατρῶν. Καὶ νομίζουσιν ὅτι ὁ Χρυσοθέργης εἶ-
 ναι τόσον ἡλίθιος ὥστε νὰ δεχθῇ τὴν εὐτελεῖ ταύτην θέσιν.
 Χηρεύουσιν ἀφίνετε τὴν ἔδραν τοῦ ἀγραμμάτου, τοῦ μηδὲ
 τρεῖς στίχους ἀφιερωτικοῦς νὰ γράψῃ εἰδότος καθη-
 γητοῦ, ἐτερόφθαλμον δὲ τὴν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ διδασκα-
 λίαν τῆς 'Ελληνικῆς γλώσσης, ὑμεῖς οἱ τοὺς ὑπουργοὺς
 ἐξαπατῶντες σχολαστικοὶ καὶ διορίζετε ἐμὲ Γυμνασι-
 ἀρχην! Οὐαὶ ὑμῖν ἀγράμματοι, δοκησίσοφοι, σχολα-
 στικοὶ, ἀγκουρολογιώτατοι, οὐαὶ ὑμῖν! Δὲν ἐμάθετε ἀ-
 κόμη τὸν Χρυσοθέργην· μακρόθεν μόνον ἠκούσατε τὰς φο-
 βερὰς, τὰς φρικαλέας, τὰς κεραυνώδεις ἐν Τουρκίᾳ γραφκο-

πίας του, δὲν εἶδετέ ποτε ἐκ τοῦ πλησίον ἐκρηγνύμενον
τὸν τρομερὸν τοῦτον κρατῆρα· δὲν γνωρίζετε τί θηρίον
γίνεται, ὅταν τὸν πιάσουν οἱ ἐβδομηῆντα καὶ τρεῖς διχό-
λοι, ὅταν ἀρχίσῃ νὰ τρώγεται μὲ τὰ ροῦχά του, ὅταν
ἀρχίσῃ, ὦ ! ὅταν δὲ ἀρχίσῃ νὰ λειαίνῃ τὰ ἀπελέκητα
ξύλα καὶ εἰς τὰ στρεβλὰ νὰ δίδῃ τὴν δέουσαν εὐθυωρίαν.
ὦ ! τότε δὴ τότε οὐαὶ καὶ τρεῖς οὐαὶ ὑμῖν, ἀγράμμα-
τοι ! Δὲν ἐγνωρίσατε, ναὶ ! δὲν ἐγνωρίσατε τὸν Χρυσό-
βέργην· ὅταν ἐκκαυθῇ ἐν τάχει ὁ θυμὸς αὐτοῦ, ὅταν ἀρ-
χίσῃ νὰ σᾶς κουρεύῃ ἕναν ἕναν, ὅταν ἀρχίσῃ νὰ σᾶς χει-
ροτονῇ ἕναν ἕναν Πα π π π ᾶ ν καὶ Ἐ π ἰ σ κ ο π ο ν, ὁ
διάβολος θὰ πάρῃ ὅλους σᾶς, καὶ τὴν Ἑλλάδα μαζή. • Καὶ
ταῦτα λέγων ὁ ἄνθρωπος ὀρμᾷ ἐπὶ τοὺς ἐπισημοτέρους ἄν-
δρας τῆς Ἑλλάδος, τὸν Καποδίστριαν καὶ Μαυροκορδάτον,
ὁμοῦ δὲ τὸν Ἀσώπιον καὶ Μανούσην, τὸν Φαρμακίδην καὶ
Φίλιππον, τὸν Σκαρλάτον καὶ Ῥαγκαβῆν τὸν Πήλλικαν
καὶ Βενθύλον, τὸν . . . καὶ . . . τοσοῦτους ἄλλους μὲ ἐν
σ ο υ λ τ ᾶ ν μ ε ρ ε μ ῆ τ χειροτονῶν ἑκαστὸν τε χωρὶς,
καὶ ὅλους ὁμοῦ ἢ καὶ zigzag τινὰς αὐτῶν. Ἀλλὰ
ταῦτα πάντα συντείνουσι, καὶ μικρὸν κἄν, εἰς ὑπεράσπι-
σιν τοῦ Κ. Σούτσου ; Οὐδαμῶς ! Μὴ γάρ καὶ αὐτὸς ὁ συγ-
γραφεὺς, περὶ Σουτσειῶν νὰ γράψῃ ἐπιχειρήσας, τὸν Σούτ-
σον νὰ ὑπερασπίσῃ προέθετο ; Οὐχί ! Αὐτὸς οὗτος τὸ κη-
ρύττει. Ὁ κυριώτατος αὐτοῦ ἔξωθεν ἐννοούμενος
σκοπὸς (ἐπειδὴ ἅπαντες οἱ Ἕλληνες ἐτμεν θαυμαστοί μο-
λοσσοὶ μετὰ πλείστης ὅσης εὐσφρησίας ἰχνηλατοῦντες καὶ
ἀνευρίσκοντες τοὺς ἔξωθεν ἐννοουμένους σκοποὺς) εἶναι ὁ
ἐξῆς, νὰ φανῇ ὁ Κ. Χρυσόβέργης ἀντίπαλος
τοῦ Κ. Ἀσωπίου. Ἐπιθυμία ἐπεθύμησε, καὶ κενοδο-
ξία ἐκενοδόχησεν ὁ ἄνθρωπος· νὰ ἀναλάβῃ φιλολογικὸν
πρὸς τὸν Κ. Ἀσώπιον πόλεμον. Οὐδόλως προμελετήσας ἂν
τὸ ἔργον εἶναι καὶ κατὰ μικρὸν δυνατὸν, καὶ οὔτε τὰς ἰδίχας



δυνάμεις ἄνευ οἰήσεως ἀναλογισάμενος, οὔτε τὸ γελοῖον τῆς ἐπιχειρήσεως εἰς νοῦν θέμενος, ὥρμησεν ἀκατάσχετος καὶ τύφου πλήρης ἐπὶ τὸν ἀγῶνα. Ὡς ὁ παρὰ Πλουτάρχου μνημονευόμενος ἐκεῖνος χωρικός ἔγραψε τὸν ἐξοστρακισμόν τοῦ Ἀριστείδου δι' οὐδεμίαν ἄλλην αἰτίαν ἢ διότι ἐδυσανασχέτει καθ' ἐκάστην δίκαιον τὸν Ἀριστείδην ἀκούων ἐπικαλούμενον, οὕτω καὶ ὁ Κ. Χρυσοθέργης δυσανασχετῶν ἐπὶ τῷ ὅτι καθ' ἐκάστην ἀκούει τὸν Κ. Ἀσωπίον κορυφαῖον τῶν ἐν Ἑλλάδι φιλολόγων καὶ κριτικῶν καλούμενον, τὸν ἐξοστρακισμόν ζητεῖ τοῦ ἀνδρός καὶ καταβοᾷ τῆς Κυβερνήσεως καὶ μονοноῦ τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης « ἐπιδαψιλευούσης προνόμια ὑπὲρ τοῦ Ἀσωπίου, καὶ διατηρούσας αὐτὸν εἰς θέσιν εἰς ἣν ἀναξίως καὶ ἐπὶ βλάβῃ τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας ἐνεθρονίσθη καὶ διακατέχει προνομιακὴν ἰσοβίως καρπούμενος ἀντιμισθίαν (Τὸ Ἐπιδόρπι. σελ.:..) »

Ὅσοι ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν ἐνέτυχον τῷ βιβλίῳ τούτῳ, ἔγνωσαν πάντες ἐξ ἰδίας αὐτῶν ἀντιλήψεως ὅτι συνετάγη τοῦτο ἄνευ τάξεως, ἄνευ συνειδήσεως τοῦ σκοποῦ ἐφ' ᾧ ἐγράφη, ἄνευ τῆς δεούσης πρὸς ἀλληλα ἀναλογίας τῶν διαφόρων αὐτοῦ μερῶν, καθόλου δ' εἰπεῖν χωρὶς τῆς ἐλαχίστης τάξεως καὶ μεθόδου. Διὰ τοῦτο καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων φίλων μᾶς εἶπαν ὅτι ὁ συντάξας τὸ Ἐπιδόρπιον πάντως δὲν ἦτο νήφων. Τοῦτο δὲ πεποίθαμεν ὅτι καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ἀναγνόντων τὸ βιβλίον παρετήρησαν, καὶ πως οὐ πάντῃ ἀπεικότα φαίνονται κρίνοντες· ἐπειδὴ τῇ ἀληθείᾳ δὲν ἐννοεῖ τις ἄλλως πῶς εἶναι ποτε δυνατόν κερχλὴ μὴ τεταραγμένους ἔχουσα τὰς φρένας μηδὲ καρηθοροῦσα νὰ συλλάβῃ καὶ νὰ προενέγκῃ εἰς φῶς ἔκτρωμα τοιοῦτον, οὔτινος ἐκάστη σελὶς πλήθος ἔχει καὶ γραμματικῶν καὶ λογικῶν σολοικισμῶν, καὶ ὅπερ ὅλον πρότυπον ὑπάρχει ἀμεθοδίας καὶ ἀταξίας. Δεῖγμα δὲ τῆς ἀμεθοδίας καὶ ἀταξίας ταύτης ἔστω ἐκτὸς πολλῶν

ἄλλων καὶ τοῦτο ὅτι, ἐν ᾧ τὸ βιβλίον ὅλον σύγκειται ἐκ 102 σελίδων, τὰς μὲν 100 σελίδας κατέχει ὅλας ἡ εἰσαγωγή, τὴν δὲ τελευταίαν τὸ Ἐπίμετρον, ὥστε δὲν γνωρίζει τις ποῦ κεῖται ἡ κυρία ὑπόθεσις, εἰς ἣν εἰσάγει ἡ Εἰσαγωγή, πλὴν ἐὰν τις εἴπῃ ὅτι τὸ μὲν ἐπίμετρον ἀποσκορακιστέον ὅλως, ὅλον δὲ τὸ βιβλίον θεωρητέον ὡς εἰσαγωγή εἰς ἄλλην ἐκτενεστέραν συγγραφήν· καὶ τότε, ἂν ἀληθεύῃ τοῦτο, ἀνάγκη πᾶσα ἵνα προσευχόμενοι τὸ ἐσπέρας μετὰ τὸ Πάτερ ἡμῶν ἐπιλέγωμεν καὶ τὸ « Ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ποιηροῦ, καὶ ἀπὸ τῆς Χρυσοβεργικῆς φλυαρίας. Ἀμήν. » Καί τοι δὲ τῆς παρατηρήσεως ταύτης πολὺ τι τὸ πιθανὸν ἐνεχούσης, « δὲν ἐδιστασάμεν ὅμως νὰ ἀποπέμψωμεν μακρὰν ἡμῶν τὸν καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν ἀναβάντα τοιοῦτον διαλογισμὸν ἐνεκα τοῦ ἐξ ἧς ἰσχυροῦ λόγου. » Ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῶν Σουτσειῶν μέχρι τοῦ νῦν περῆλθον 9 ὅλοι μῆνες, ἀδύνατον δὲ πάντῃ πάντως δι' ὅλου τοῦ μακροῦ τούτου χρόνου νὰ διχτελῇ ἐν μέθῃ ὁ Κ. Χ. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡμεῖς ἐναντιοφρονήσαντες ἐσχάτως τοῖς πολλοῖς ἐδραΐαν ἐσχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι νήφων ὁ Κ. Χρ. συνέγραψε ἢ καὶ ἔγραψε τὸ βιβλίον τοῦτο, ἐπιβαλλόμεθα τῇ ἀνασκευῇ αὐτοῦ, φρονοῦντες ὅτι οὐδέποτε θέλουσι καταδεχθῇ νὰ ἀπαντήσωσιν εἰς αὐτὸ αὐτοὶ τῶν Σουτσειῶν οἱ συντάκται.

Μυριάκις φυλλολογήσαντες τὸ βιβλίον τοῦ Κ. Γ. Χ μάλιστα κατωρθώσαμεν ἐν τέλει νὰ μάθωμεν ὅτι πλὴν ὀλίγων ἄλλων ἥττον οὐσιωδῶν, τὰ ἐξ ταῦτα σφάλματα εἰσὶν ἅτινα κατηγορεῖ τοῦ συντάκτου τῶν Σουτσειῶν. Ἐν σελίδι 42 τοῦ Ἐπιδορπίου ἐρωτᾷ τὸν Κ. Ἀσώπιον 1.) Τίτι τρέπω ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σημάτων καλοῦνται οἱ στίχοι μονόμετροι, δόμετροι κ.λ. 2.) Πῶς ἅπαντες οἱ Ὀμηρικοὶ στίχοι ἔχουσι σήματα εἰκοσιτρία κλ. 3.) Ποῖα εἶναι



τὰ ὅρια τοῦ ἐν τῇ 2α ἐρωτήσῃ μνημονεύομένου κανόνος κλ. 5.) Κατηγορεῖ τὴν ὀρθογραφίαν τῆς λέξεως δι σ σ ύ λ λ α β ο ς. 5,) Τῆς λέξεως κ λ ε ψ ι λ ό γ ο ς καὶ 6) τῆς λέξεως φ ι λ ό λ ο γ ο ς. Ἀφ' οὗ τῶν 6 τούτων κατηγοριῶν τὸ ἀνυπόστατον καταδείξωμεν, θέλομεν ἀνασκευάσῃ ἄλλα τινὰ ἐπουσιωδέστερα, ἐνιαχοῦ τοῦ Ἐπιδορπίου μνημονεύομενα. Ἐν τέλει δὲ θέλομεν κατατάξῃ καὶ σειρὰν ὅλην σολοικισμῶν, ὧν γέμει τὸ βιβλίον, εἰς ἐλάχιστον δεῖγμα τῆς περὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἐμπειρίας τοῦ Κ. Γ. Χρυσοβέργη ἐφ' ᾧ καὶ μεγαλαυχᾷ « come al suo più forte. »

Α'.

Ἐν τῇ προμνημονευθείτῃ σελίδι 42α, ὁ Κ. Γ. Χρυσοβέργης ἐρωτᾷ « Τίνι τρόπῳ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σημμάτων (τῶν σημείων δηλ. τοῦ μακροῦ καὶ τοῦ βραχείου) καλοῦνται οἱ στίχοι μονόμετροι, δίμετροι καὶ τρίμετροι (Σούτσεια, σελ. 131, στίχ. 18.) Διότι πρῶτον μὲν οἱ τεχνογράφοι μόνον πόδας ὀνομάζουσιν ἐκ τοῦ χρόνου (=τοῦ σήματος) ἀπὸ διχρόνου (ἢ Δισήμου), καθότι πούς μονοσύλλαβος δὲν ὑπάρχει, ἄρα οὐδὲ μονόχρονος (ἢ μονόσημος) μέχρις ὀκτατήμου (ἢ Ὀκταχρόνου), οἷος εἶναι ὁ Δισπόνδειος, οἷον εἰ ρ η ν ε ὑ εἰ ν κτλ.—δεύτερον δὲ, εἰ μὲν τὸ σῆμα λέγεται καὶ μέτρον (=πούς), ὁ ἐξάμετρος καταληκτικὸς εἰς δισύλλαβον στίχος εἰμπορεῖ βεβαίως νὰ λέγηται καὶ ἐξάσημος· ἀλλ' ἐν σελίδι 133 στίχ. 4 λέγεις ἅπαντες (οἱ Ὀμηρικοὶ στίχοι δηλ.) συμφωνοῦσι κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν χρονικῶν σημμάτων, ἅπαντες ἔχοντες (γραπτέον ἴσως, ἔχοντες ἕκαστος) εἰκοσιτρία τοιαῦτα ».

Ἐπ' ἀληθείας μόνος ὁ οἶνω καὶ τὸν νοῦν καὶ τὸ σῶμα ὑποβεβρεγμένος εἶναι δυνατόν ἢ νὰ μὴ ἐννοήσῃ ἢ νὰ παρνοήσῃ, ὅπως ὁ Κ. Γ. Χ. παρενόησε, τὰ περὶ μέτρων ἐν

τοῖς Σουτσείοις γραφέντα. Προκειμένου νὰ καταπολεμηθῇ ἡ ἐσφαλμένη ιδέα τοῦ Κ. Π. Σούτσου, πάσχοντος νὰ εὔρη ὁμοιότητα τῶν ἀρχαίων πρὸς τοὺς νεωτέρους σίχους ἐκ τοῦ ἴσου ποσοῦ τῶν συλλαβῶν, καταλληλότεροι τὸν περὶ σήματος λόγον ποιεῖται ὁ Κ. Συντάκτης τῶν Σουτσειῶν, ἐπειδὴ τὸ σῆμα, εὐχὶ ἡ συλλαβὴ (ὡς νομίζει ὁ Κ. Σούτσος) εἶναι τὸ ὑποκείμενον, ἡ ὕλη, οὕτως εἰπεῖν, ἐξ ἧς κατασκευάζεται ὁ στίχος. Καὶ λίαν ἄρα εἰκότως τὰς περὶ ἀρχαίων μέτρων θεωρίας τοιαύτην μορφήν ἐνέδυσεν ὁ Κ. Ἀσώπιος, ὥστε νὰ κατασταθῇ ὡς οἶόν γε προδηλότεστον ὅτι ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν σημάτων, εὐχὶ τῶν συλλαβῶν πηγάζει πᾶσα διαφορὰ ἄρα καὶ πᾶτα ἰδιαιτέρα ὀνομασία τῶν παλαιῶν στίχων. Ἴδού τι ἀναγινώσκωμεν ἐν τῇ 131 σελίδι τῶν Σουτσειῶν α Οἱ ἐλληνικοὶ στίχοι δὲν ὀνομάζονται ἐκ τῶν συλλαβῶν, μόνον κατὰ τὰ ἐν αὐτοῖς χρονικὰ σήματα χαρακτηριζόμενοι, καὶ τοῦτο τριχῶς ἁ. κατὰ τὴν τάξιν· β'. κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ γ'. κατὰ τὸ τέλος αὐτῶν, κτλ. Οὕτω π. χ. ἁ. κατὰ τὴν τοιάνδε τάξιν '— — καλοῦνται τροχαῖκοι, κατὰ τὴν τοιάνδε — — ἰαμβικοὶ, κατὰ ταύτην '— — δακτυλικοὶ, κατὰ τὴν ἀντίθετον — — ἀναπαιστικοὶ, οἷον εἰπεῖν ἀντιδακτυλικοὶ καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς. β'. ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σημάτων (ἐννοεῖται σημάτων ἐχόντων τοιάνδε ἢ τοιάνδε ῥητὴν τάξιν, ὡς προεῖρήθη,) καλοῦνται οἱ στίχοι μονόμετροι, δίμετροι, τρίμετροι κτλ. γ. Τίς ἀναγινώσκων ταῦτα δὲν θὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἀπλούστερον καὶ καταληπτότερον δὲν ἤτόποτε δυνατόν νὰ ἐκφρασθῇ τις; Πᾶς τις ἐννοεῖ ὅτι ἐκ τῶν τριῶν, κατ' ἀκριβοῦς ῥημοσύνην εἰπεῖν, ὀνομασιῶν τοῦ στίχου, ἡ πρώτη μὲν (δακτυλικὸς, ἰαμβικὸς κτλ.) πηγάζει ἐκ τοῦ σήματος ἔχοντος ταύτην ἢ ἐνείνην τὴν τάξιν, ἡ δευτέρα δὲ (μονόμετρος, δίμετρος κτλ.) ἐκ



τοῦ σήματος μὲν πάλιν, ἀλλ' ἔχοντος πρὸς τῇ τοιαύτῃ ἢ τοιαύτῃ ῥητῇ τάξει καὶ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν ἀριθμὸν, ἢ τρίτη δὲ καὶ τελευταία (καταληπτικὸς, ἀκατάληπτος κτλ.) πάλιν ἐκ τοῦ σήματος ἀλλ' ἔχοντος πρὸς τῇ τάξει καὶ τῷ ἀριθμῷ καὶ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ τέλος. Ἀλλ' ὁ Κ. Χρυσόβεργης λέγει ὅτι « οἱ τεχνογράφοι μόνον πόδας ὀνομάζουσιν ἐκ τοῦ σήματος! » Ναί· ἀλλ' ἀφ' οὗ ἐκ τοῦ σήματος (προσειληφότος δηλαδή ἀπαξ ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν τάξιν) προτδιορίζεται ἢ, ὅπερ ταῦτό, καλεῖται ὁ ποῖς, ἔπεται ὅτι ἐκ τοῦ σήματος πάλιν τούτου προσδιορίζεται καὶ ἡ β' α ὀνομασία τοῦ στίχου. Ἐπειδὴ ὁμῶς φοβούμεθα (καὶ τίς δεν ἔχει τὸν φόβον τοῦτον, ὅταν ἴδῃ πόσον ἀπλούστερα πράγματα δὲν ἐνόησεν ὁ Κ. Γ. Χ.;) μὴ δὲν ἐγενόμεθα πάλιν καταληπτοὶ εἰς τὸν συγγραφέα τοῦ Ἐπιδοπίου, ὅπως, οὕτως εἰπεῖν, ἐνσαρκώσωμεν καψηλαρητὸν καταστήσωμεν τὸ λεγόμενον, φέρομεν τὸ ἐξῆς ἀριθμητικὸν παράδειγμα, $2+2+2+2=8$, $8+8+8=24$. Δὲν εἶναι ἀδιάφορον τὸ εἰπεῖν ὅτι τὸ εἰκοσιτέσσαρα σῴγκειται ἐκ δώδεκα δίο ($2=12 \times 2$), ἢ τὸ εἰπεῖν τὴν εἰκοσιτέσσαρα σῴγκειται ἐκ τριῶν ὀκτώ ($24=3 \times 8$); Ἀλλὰ, θάμας εἶπῃ ὁ Κ. Γ. Χ., δὲν ἠδύνατό τις νὰ εἶπῃ καὶ εὐληπτότερον καὶ συμφωνότερον πρὸς τὸν κοινῶς παραδεγμένον τρόπον « ὅτι οἱ στίχοι ὀνομάζονται ἐκ τῶν μέτρων, οὐχὶ τῶν σημάτων ». Ναί! ἀποκριόμεθα, ἠδύνατο, ἂν ὁμῶς ὁ τις οὗτος δὲν ἦτο ὁ Συντάκτης τῶν Σουτσείων, ἢ ἂν ἦτο Χρυσόβεργης. Ἀλλ' ἀνὴρ ἐγγηράσας τῇ τέχνῃ τοῦ λόγου, κατακριτέος, ἵνα μή τι ἕτερον εἴπωμεν, θὰ ἦτο, ἂν, προκειμένου νὰ καταφραθῇ ἡ οὐσία καὶ φύσις, οὕτως εἰπεῖν, τῆς διαφορᾶς τῶν νέων στίχων πρὸς τοὺς ἀρχαίους, δὲν καθίστα πρόδηλον ἐν πᾶσι καὶ πανταχοῦ τὴν οὐσίαν ταύτην, παριστῶν τὸ σῆμα ὡς τὴν οὐτιωδεστάτην βῆτιν ὡς τὸ Α καὶ Ω τοῦ στίχου καὶ

ἀναλύων οὕτω φιλοσόφως τὴν περὶ ἀρχαίου στίχου θεωρίαν.

Β'.

α Ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ (σελ. 135 στίχ. 4—5) ἀποφρίνεσαι ὅτι ἅπαντες οἱ ὁμηρικοὶ στίχοι ἔχουσιν εἰκοσιτρία σήματα· ἀλλ' οἱ καταλήγοντες εἰς σποιδεῖον (ἑξαμέτροι καταληκτικοὶ δηλ.) νομίζω ὅτι ἔχουσιν εἰκοσιτέσσαρα σήματα· ἀλλὰ λέγεις (σελ. 134, στίχ. 10) «βραχείας λαμβανομένης τῆς τελευταίας» ἀλλ' ἐρωτῶ πόθεν λαμβάνεις τὸ τοιοῦτον ἐνδότημον; Ἐκ τοῦ γενικοῦ, ἀποκρίνεσαι, περὶ μέτρων κανόνος, λέγοντος «Παντὸς μέτρου ἡ τελευταία συλλαβὴ τοῦ τελευταίου πρὸς ἀδιάφορος· ἔστι γὰρ εἰπεῖν αὐτὴν καὶ βραχεῖαν καὶ μακράν κατὰ βούλησιν»· ἀλλ' εἶναι μὲν γνωστὸν ὅτι ἐν μὲν ἄρσει βραχεῖα συλλαβὴ μηκύνεται, ἐν δὲ θέτει, μακρὰ συστέλλεται γενικῶς ἐπομένῳ φωνήεντος· ἐν δὲ τῷ τέλει τοῦ στίχου ὁ κανὼν οὕτος οὐδεμίαν ἔχει χώραν νομίζομεν· πόθεν λοιπὸν τὸ φαινόμενον τοῦτο;» — *Risum teneatis pueri!* Μετὰ διςχίλια ὅλα ἔτη καθ' ἃ ὅλος ὁ κόσμος ἐμέτρει ἀδιαφύρως τὴν τελευταίαν συλλαβὴν τοῦ ἑξαμέτρου, ἔρχεται ὁ σοφὸς μας Χρυτοβέργης καὶ μᾶς λέγει ὅτι «ἐν τῷ τέλει τοῦ στίχου ὁ κανὼν οὕτος οὐδεμίαν ἔχει χώραν!» Τὶ θὰ εἶπῃ νὰ εἶναι τίς σοφὸς πρᾶγμα! » (Τὸ Ἐπιδόρπ. σελ. 89.) Ἄς κάσωμεν λοιπὸν ὅλας ὅλου τοῦ κόσμου τὰς Μετρικὰς καὶ Γραμματικὰς, ἀφ' οὗ οὐδεμία ἐξ αὐτῶν καθρεύει τῆς παχυλωτάτης ταύτης πλάνης, καὶ ἃς σημειώσωμεν κεφαλαίοις γράμμασι τὴν νέαν ταύτην ἀνκάλυψιν ἐν ἀρχῇ τῶν περὶ Δακτυλικῷ ἑξαμέτρου θεωριῶν! Ἐστω δὲ πρὸς ταῖς ἄλλαις καὶ αὕτη μία ἐκ τῶν πολλῶν ἀποδείξεων τοῦ ὅτι πολλάκις στρεβλαὶ καὶ χυδροειδέσταται ἰδέαι ἐπικρατοῦσι καὶ δικαιωνίζονται διὰ χιλιετηρίδων ὅλων παρὰ τοῖς τάλαιπώροις θνητοῖς, μέχρι οὗ ἄνδρες, ἄνωθεν πρῶσι τμή-



νοι εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ἀπάτης ἐλευθέρω-
σεν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἐπιφανῶτιν εἰς τὸν κόσμον.
Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην τίς δ' ἐν θάξεκαρδι-
σθῇ ἀπὸ τὰ γέλοια ἀναγινώσκων τὰς ἐξῆς μω-
ρολογίας τοῦ Ἀριστείδου; « Αὐτίκα παντὸς μέ-
τρου τὴν τελευταίαν ἀδιάφορον ἀπο-
φαινόμεθα, μηδεμιᾶς αὐτῇ συλλαβῆς
ἐπιφερομένης, δι' ἧς ἀφωρισμένως ἐνὸς
μεγέθους αὐτὴν ἀνείπειν προσήκοι ».

(Ἀριστ. Περὶ Μουσ. βιβλ. α'. σελ. 47 τὸ περὶ Κοινῆς
συλλαβῆς κερ.) καὶ τοῦ Ηφαιστίωνος « Κεταλητικὰ δὲ
εἰς δισύλλαβον πάντα τὰ Ὀμηρικὰ ἔπη (Hephaest. Enchi-
ridion, cum notis variorum, curanti Thoma Gais-
ford A.M. ed. n. et auctior. Lipsiae. MDCCCXXXII)
Παραλείπουμεν τὸν Ἑρμαννον καὶ τὸν ἡμέτερον Βενθύλον,
ἄρ' οὐ αὐτὸς οὐδὲ τρεῖς λέξεις ἀφρωτικὰς ἐγνώριζε νὰ
γράψῃ μοναδικωτάτῃ ὁμῶς εἴναι ἡ σχολαστικὴ μωρολο-
γία τοῦ εὐλογημένου Γερμανοῦ, τοῦ μακαρίου Ἑρρίκου
Νικολίου Οὐλερίχου, ὅστις εἶχε τὴν ὑπομονὴν νὰ γράψῃ
ὁλόκληρον ἐναίσιμην διατριβὴν de situ et natura syllabae
ancipitis. Ἐν τῇ 23ῃ σελιδι τῆς διατριβῆς ταύτης ἰδοὺ
τί λέγει ὁ Γερμανὸς αὐτός:

« 12. De postrema versus syllaba.

Quae adhuc dicta sunt de syllabis ancipitibus,
spectant ad eas, quae mediis numeris insunt. Dif-
fert ad hoc genere alterum, quod in fine versuum
invenitur κλπ.

Longa pro brevi sine metri incommodo poni po-
test, quia, quum intervallum fiat ab altero ad alte-
rum versum, parum interest, utrum syllabam ex-
tremam paullulum extendas, an silentio et vocis
retentione moram expleas. Huc accedit, quod vox

in extremo, ut ita dicam, requiescere studet. » Ἐπιφέρει δὲ καὶ ἐκ τῆς Γερμανικῆς γλώσσης παράδειγμα ὁ Κ. Ούλερίχος τὸ ἐξῆς.

. und in duftiger Ferne .

Siest du das Ufer entlegener Bucht und am Ufer
[erblickst du.

Ὅπου δις ἔν τε τῷ πρώτῳ δακτύλῳ καὶ τῇ τελευταίᾳ συλλαβῇ τοῦ στίχου ἡ ἀντωνυμία *du* φύσει μακρὰ οὕσα λαμβάνεται ὡς βραχεῖα.

Γ'.

α Ἐν σελίδι 134 (στίχ. 6) ἀποραίνεσαι (ἀποτείνεται ἐνταῦθα ὁ Γ. Χ. πρὸς τὸν συντάκτην τῶν Σουστειῶν) ἐννοεῖται δὲ ὅτι καὶ τοῦτο μόνον ἐντὸς ὁρίων γίνεται « ἀλλὰ πῶς εἶναι τὰ ὅρια ταῦτα; μέχρι τίνος ἐκτείνονται; κτλ. » Τὴν περίοδον ταύτην ἀναγνοῦς τις τῶν φίλων μου,

— Γνωρίζεις προσωπικῶς τὸν Κ. Χρυσοβέργην; μὲ ἠρώτησεν.

— Ὁχι! δὲν ἔτυχεν νὰ τὸν ἴδω ποτέ!

— Οὔτε ἐγὼ δὲν τὸν εἶδα. Μὰ τὴν ἀλήθειαν πολὺ μ. π. ο. ὑ. φ. ο. ς πρέπει νὰ εἶναι . . .

— Ἄ! φίλε μου, προσβολὰς μόνον μὴ!

— Νὰ μοὶ συμπαθήσῃ λοιπὸν ἡ σοφολογιότης του! Ἀλλὰ δὲν εἶχον κατὰ νοῦν νὰ προσβάλω τὸν Κ. Χρυσοβέργην. Ἦθελα νὰ εἶπω μόνον ὅτι πολὺ μ. π. ο. ὑ. φ. ο. ς πρέπει νὰ εἶναί τις, διὰ νὰ κάμνῃ τοιαύτας περὶ ὄνου σκιᾶς ἐπερωτήσεις.

— Διατὶ ὄχι, φίλε μου; Ζητεῖ πληροφορίας ὁ ἄνθρωπος.

— Ναί! ζητεῖ πληροφορίας, ὅπως ζητοῦσι πληροφορίας παρὰ τῶν ὑπουργῶν καὶ τινες βουλευταί, ἐπερωτῶντες ἂν ἔχει πτερὰ ἢ ὄχι ὁ ψύλλος καὶ πετᾷ τόσον εὐκόλα.

— Καὶ τὸ κακὸν εἶναι ὅτι δὲν ἐχρημάτισα ὑπουργὸς διὰ νὰ γνωρίζω πῶς νὰ τὸν φωτίσω.



— Καὶ ἐγὼ, ὅστις ὁμοίως δὲν ἐχρημάτισα ὑπουργός ποτε οὔτε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι (καὶ φοβοῦμαι πολὺ μὴ πάθω τὸ ἴδιον καὶ εἰς τὸν μέλλοντα,) θὰ ἡδυνάμην νὰ τῷ ἀπαντήσω μετὰ πολλῆς σαφηνείας καὶ συντομίας.

— Πῶς; ; σᾶς παρακαλῶ.

— Μ' ἐν παράδειγμα ἀπλούστατον τὸ ἐξῆς. « Κύριε Χρυσοβέργη! θὰ τῷ ἔλεγον, συγγράφετε ἐν βιβλίον, ἐν Ἐπιδόρπιον, παραδείγματος χάριν. Τὸ βιβλίον τοῦτο σύγκειται ἐξ 100 π. χ. σελίδων. Κατὰ τὸ κοινὸν λόγιον ὡς εἰς τὰ πράξεις μας.

» Ὅλοι εἴμεθα τρελλοὶ τίς ὀλίγον, τίς πολὺ, » οὔτω καὶ εἰς τὰ βιβλία μας γράφομεν τρέλλας καὶ μωρολογήματα καὶ φλυαρίας, ἀλλὰ τίς ὀλίγας, τίς πολλάς. Ἐὰν εἰς στίχους μόνον τινὰς μιᾶς τινος σελίδος τοῦ Ἐπιδορπίου φλυαρήσητε, τὸ πρᾶγμα ἔχει καλῶς, ἡ μωρολογία σας ἐγένετο ἐντὸς ὁρίων, οὐδεὶς δύναται δικαίως νὰ σᾶς ψεῖξη. Ὁμοίως καὶ ὅταν φλυαρήσητε καὶ ἐν ὅλῃ τῇ σελίδι καὶ ἐν ὅλῳ τῷ φύλλῳ, καὶ πλείοσι σελίσιν, σᾶς πρᾶχωρῶ καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ ἡμίσεος βιβλίου. Ἀλλ' ὅταν σεῖς γεμίσητε ὅλον τὸ Ἐπιδορπίόν σας μωρολογιῶν, φλυαριῶν, σολοκισμῶν καὶ παραλογισμῶν, τότε, μὰ τὴν ἀλήθειαν, δικαιούται τις νὰ σᾶς εἴπῃ»· Α! Κύριε Χρυσοβέργη! Παρὰ πολὺ τὸ παραξηλώσατε! Τὸ Ἐπιδορπίόν σας, τὸ μεζελίκι σας κατήντησεν ἀηδία, δὲν τρώγεται οὔτε μὲ τὸ κουτάλι, οὔτε μὲ τὸ περὺνι...

— Ναί! Ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ ποίαν σχέσιν ἔχουσι, σᾶς παρακαλῶ, μὲ τὸ προκείμενον;

— Α! Μὲ διεκόψατε ἴσα ἴσα εἰς τὴν ἐφαρμογὴν μου... Ὁμοίως, θὰ τῷ ἔλεγον ἐν τέλει, Κύριε Χρυσοβέργη, καὶ περὶ μέτρων· ὅταν ὁ ποιητὴς ἀντικαταστήσῃ ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ στίχῳ ὅλα τὰ παρ' ἀλλήλοις καίμενα δύο βραχέα (—) διὰ τοῦ μακροῦ (—), καὶ πράξῃ τοῦτο μὴ μόνον εἰς ἓνα στίχον

ἀλλὰ καὶ εἰς δύο, ἔστω καὶ εἰς τρεῖς, ἡ παράβασις αὕτη εἶναι ὑποφερτὴ· ὅταν ὅμως εἰς ὁλόκληρον, φέρ' εἰπεῖν, ῥαψωδίαν ἢ καὶ εἰς πεντάδα μόνον στίχων ἢ καὶ δεκάδα εὐρεθῶσιν ὅλα μακρὰ, τότε δικαιούται τις νὰ εἴπῃ πρὸς τὸν ποιητὴν « Κύριε ποιητά μου· οἱ στίχοι σας εἶναι οὐράνιοι, θεόπνευστοι, ἀλλὰ τὰ μέτρα σας εἶναι γραμμένα χωρὶς μέτρον. » Τοιαύτη θὰ ἦτο ἡ πρὸς τὸν Κ. Χρυσοβέργην ἀπάντησις μου.

— Καί μοι ἀρέσει ὅσον δύναται νὰ φαντασθῇς· ἐπειδὴ δὲ σκοπεύω νὰ ἀπαντήσω διὰ τοῦ τύπου εἰς τὸν Κ. Χρυσοβέργην, θέλω τυπώσῃ τὴν ἀπάντησιν ταύτην ἴσην ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ.

Μένει ἔχνος καὶ ἀμφισβολίας εἰς τὸν ἀνγνωστὴν διὰ τὴν πρὸς τὸν φίλον ὑπόσχασίν μου ταύτην ἐξεπλήρωσα μέχρι κεραίας;

Γ'.

Κακίζων τὴν ὀρθογραφίαν τῆς λέξεως δις σ ύ λ λ α β ο ς ὁ Κ. Γ. Χ. λέγει τὰ ἑξῆς. « Ἄπαντες οἱ τεχνογράφοι, Θ. Γαζής, Κ. Λάσκαρις, Ἀπολλώνιος ὁ Δύσκολος, Ν. Καυσοκαλυβίτης καὶ μυριοὶ ὅσοι ἡμέτεροί τε καὶ ἀλλογενεῖς τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος ὅρον γράφουσι συνωδᾶ πρὸς τὸν ῥηθισόμενον καὶ ὄνα δι' ἐνὸς Σ. οἷον Δισύλλαβος κλ. ἐξαίρουμένων τῶν λεξικογράφων οἵτινες ἀλλήλοις ἀκολουθοῦντες, ὡς οἱ νεῖροι κατὰ τὴν παροιμίαν καταβαίνουσιν εἰς τὸν ἄδην βλέποντες ἑαὶ τὸν ἄλλον, γράφουσι τὸν ὅρον τοῦτον διὰ δύο ΣΣ. οἷον δις σ ύ λ λ α β ο ς, κτλ διότι ἀπαντᾷται ποῦ διὰ τὸ μέτρον τοιαύτη γραφή. Τοὺς νεκρομίμους τούτους μιμούμενος καὶ ὁ ζωντανὸς καὶ ὠμωματομένος λογιώτατός μας « τοῦναντίον δρῶν εἰ προῆλ' αὐτῷ ποιεῖν » οὐ μόνον καταφρονεῖ ὅσα κανονικὰ παρεισάγαν τὰ ἀναλφάβητα Ἀ π ά ν τ ο τ ε καὶ Δ ι σ α ύ ξ η τ α , ἀλλὰ καὶ διότι ἅπα' κατὰ παροιδομένην



ἐτι πώθῃ δι' ἐνὸς Σ ἢ λέξις δισυλλάβων (σελ. 217) διορθώνει αὐτὴν ἐν τοῖς παροράμασι (σελ. 6'.) γρ. Δισυλλάβων.
 Δυνατὸν πρὸς ταῦτα ἀπολογούμενος, ὅπερ δὲν πιστεύομεν, ἀλλὰ δυνατὸν νὰ εἴπῃ δογματικώτερον «Ναὶ μὲν, ἀλλ' ἀκμὴν μένει ἄγνωστον πότε τὸ Δις καὶ Τρις ἐν συνθέσει διατηροῦσι τὸ Σ καὶ πότε τὸ παραιτοῦσι.» Εἶνει ψεῦδος, λογιώτατε· ἰδοὺ ὁ γενικὸς κανὼν «Τὰ ποσοτικὰ Δις καὶ Τρις συντιθέμενα μὲν μετὰ ὀνόματος οὐσιαστικοῦ ἀποβάλλουσι τὸ Σ, οἷον δικόρυφος, τρίκερος, συντιθέμενα δὲ μετὰ ἐπιθέτου, τὸ διατηροῦσιν· οἷον διΣμήριοι, τριΣμάκαρες.» Εὐθύς δ' ἐπιφέρει μετὰ δονκισσωτικοῦ στόμου «περὶ τούτου ὅρα καὶ ὅσα ἐν σελίδι 5 τοῦ περὶ Δημιουργίας λέξεων Ἐγχειριδίου τοῦ λέγει ὁ ἰδιότροπος καὶ ἀσυμβίβαστος ἐκεῖνος (ὁ μέγας δηλ. καὶ πολὺς Χρυσοβέργης), ὅστις τρώγεται καὶ μετὰ ῥοῦχά του καὶ ἐβάλθη νὰ διορθώσῃ τὸν κόσμον καὶ τὰ μὲν ἀπελέκητα ξύλα νὰ λειάνῃ, εἰς δὲ τὰ στρεβλὰ νὰ δώσῃ τὴν δέουσαν εὐθυωρίαν. Τὰ μικρὰ δὲν ἤθελες τὰ μεγάλα γύρσεις, τράβα γεροδιάβολε.» Τὰ τελευταῖα ταῦτα, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, λέγει ὁ Κ. Γ. Χ. ἐπὶ τὸ γελοιότερον. Δίχκιον ἄρα νὰ ἐπευφημήσωμεν καὶ ἡμεῖς αὐτῷ ἐπιφωνοῦντες, Bravo, Dulcamara!

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ὕψιστος καὶ παντοκράτωρ δημιουργὸς τῶν λέξεων, ὁ μέγας καὶ πολὺς Χρυσοβέργης· ἡμεῖς δὲ μετὰ πολλὰς ἐρεῦνας μόλις κατορθώσαντες νὰ ἀνεύρωμεν τῆς Σοφίας αὐτοῦ τὸ μέγα Δημιούργημα, δηλ. τὸ περὶ Δημιουργίας Λέξεων Ἐγχειρίδιον, ἀνέγνωμεν ἐν αὐτῷ τὸ χωρίον, εἰς ὃ παραπέμπει ἡ Ἐπιδόρπιος Εὐγγραφὴ, καὶ εὕρομεν τὰ ἐξῆς· «Σημ. γ'. Τὰ ποσοτικὰ μόρια δις καὶ τρις, ὅσας συντίθενται μὲ ἐπίθετον ἢ μὲ λέξιν σημαίνουσιν ἀριθμὸν, διατηροῦσι τὸ Σ, ὡς τριΣχιλιος, τριΣμάκαρες, τριΣευ-



θαίμων, διςμύριοι, τρισχίλιοι· ἄλλως δὲ τὸ παραιτοῦσιν·
ὥς τρικόρυπος, δίκερως, κτλ.· Ὡς βάθος σφίρας καὶ γνώ-
σεως! O saggio pregiatissimo; senza di te eravamo
nulla, con te ora siamo tutto! Διὰ σοῦ τώρα ἀπασα-
αὶ γραμματικαὶ δυσκολίαι τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης ἐξωμα-
λύνθησαν, καὶ ἄνευ προσκόμματος δυνάμεθα τοῦ λοιποῦ
νὰ διατρέχωμεν τὸ ὁμαλὸν ἤδη πεδίων αὐτῆς καὶ διὰ μιᾶς
δυνάμεθα τοῦ λοιποῦ νὰ χάψωμεν τὸ τοσοῦτον δύσπεπτον
πλακούντιον τοῦ ἐλληνικοῦ ἐτυμολογικοῦ, ἀρκεῖ ὥς εὐκόλιον
φάρμακον νὰ λάβωμεν εἰς τρεῖς ἢ τέσσαρας δόσεις τὸ Ἐγ-
χειρίδιόν σου.

Ἄλλὰ θὰ μᾶς συγχωρήσῃς νὰ σοὶ εἴπωμεν καὶ ἡμεῖς
τώρα sans beaucoup de compliments «εἶναι ψεῦδος λο-
γιώτατε!» (ιδ. τὸ ἐπιθ. ἐνθα ἄνωτ.) Διότι Α') μὲν ἰδοὺ
ἐπιθετα μετὰ τοῦ δις καὶ τρις ἄνευ τοῦ Σ. δίθηκτος,
δικατάληκτος, δίκυρτος, δίμακρος, διμέτρητος, διμηνιαῖος,
δίπαλτος, διπηχυαῖος, διδραχμιαῖος, διετήσιος, διποδιαῖ-
ος, διχόλωτος κλ. Β') δὲ ἰδοὺ πάλιν οὐσιαστικὰ μετὰ
τοῦ Σ διςθκνῆς, (Ὁμ. Ὀδ. Μ. 22) διςποδία (παρὰ Σουΐδα
ἐκ τοῦ Σχολιαστοῦ τοῦ Ἀριστοφάνους, ὅπερ καὶ διπο-
δία ἄνευ τοῦ Σ.) διςπαις, διςκόραξ (Λουκ. Ψευδολ. 30.)
διςτοκος, δίςπικπος (τὸ λατ. atavus καὶ γαλ. bisayeul.)
διςταφῆς, κλ. Γ.) ἰδοὺ καὶ ἐπιθετα τῷ τρις μὲν συντε-
θειμένα ἄλλ' ἄνευ τοῦ Σ, τριβάρεκρος, τριγέννητος, τρι-
δακτυλιαῖος, τριδύστηνος, τριέλκτις, τριέμβολος, τρι-
εμποδιαῖος, τριημιωβολιμαῖος, τρικύλιστος καὶ τρικυλίνδη-
τος, τρίκλυστος, τρίκλωστος, τρίλιστος, τριμάκρος καὶ
τριμάκαιρα (τοῦτο δὲ καὶ τρισμαάκρος καὶ τρισμαάκαιρα),
τριμηνιαῖος, τριμοιριαῖος, τριοδοντικός, τριπάλαιος, τρι-
πάλκιστος, τρίπαλτος, τριπάνουργος, τριπιθήκινος, τρι-
πόθητος, τριπόλιστος, τριπόννητος, τριπόρθητος, τρίπρα-
τος, τρίπτωτος, τρίπρατος, τριχάλεπτος, κλ. Δ') ἰδοὺ καὶ



τάνάπαλιν ούσιαστικά τῷ τ ρ ί ς συντεθειμένῃ μετὰ τοῦ Σ, τριΣάκτινος, τριΣάνθρωπος, τριΣάριθμος, τριΣεινής, τριΣήλιος, τριΣθανής, τριΣλοπος, τριΣσύλλαβος (ὅθεν καὶ τριΣσυλλαβία, καὶ τριΣσύλλαβος, καὶ τριΣσυλλαβῶ· ἀλλ' ὑπάρχουσι ταῦτα καὶ ἄνευ τοῦ Σ.), τριΣύπατος, τριΣφυλλον (ὅπερ συνήθως τρίφυλλον ἄνευ τοῦ Σ.) κτλ. Μένει σοι πλέον, Λογιώτατε, καὶ ἡ ἐλαχίστη καὶ ἀμφιβολία ὅτι οἱ κανόνες σου οὗτοι εἶναι κ ο ύ φ ι α κ α ρ ύ δ ι α. Καὶ ὁμῶς τοιαῦτα κανονίδια δημιουργήσας ἐτόλμησας νὰ συρράψῃς ἐξ αὐτῶν γραμματικὴν πραγματείαν, καὶ ὡς ὑψηλῆς φιλολογίας καὶ βαθυτάτης μελέτης ἀκροθίνια » (ὡς ἀπεκάλεις τὰς εἰς τι χωρίον τοῦ Κατὰ Λεωκράτους λόγου τοῦ Λυκούργου διορθώσεις σου, εἰ καὶ ἐκόλαζες τὴν φράσιν διὰ τοῦ δ ῆ θ ε ν. Ἴδε τὴν κατὰ τῶν διορθώσεων τούτων τοῦ Κ. Γ. Χρυσοβέργη διατριβὴν Ἑλληνός τινος γράψαντος καὶ δημοσιεύσαντος ἐν Μονάχῳ φυλλάδιον ἀνασκευαστικὸν ἐν τῇ ἐπιγραφῇ, Ο ΜΙΣΑΓΥΡΤΗΣ, τῷ 1839.), Λογιώτατε, ἐτόλμησας νὰ ἐπιβάλῃς τὴν ἀποστήθισιν αὐτῶν εἰς τὴν ΤΡΙδύστηνον νεολίαν ! Καὶ ὁμῶς τὰ ληρήματα ταῦτα μετὰ εὐόμφου περιθρυλλῶν τολμᾷς νὰ παρουσιάζῃς εἰς τὸ δημόσιον καὶ πρὸς αὐτὰ ὡς πρὸς κανόνα καὶ στάθμην νὰ μετρήῃς τῶν πρώτων μας φιλολόγων τὰ συγγράμματα ! Αἰδῶς, αἰδῶς, Χρυσοβέργη ! Σεαυτὸν ἔπρεπε νὰ παραινῇς, οὐχὶ τοὺς ἄλλους εἰς τὴν μελέτην, λέγων τὸ τοῦ Ἐπιδορπίου σου (σελ . . .) « Μελέτη τὸ πᾶν ! » Ἀλλ' ἴσως μὲν ἀντερεῖς ὅτι « ταῦτα λέγει ὁ Βουττμάννος ἢ ὁ δεῖνα ἢ δεῖνα γερμανός. » Πρὸς τοῦτο δὲν ἔχω νὰ σοὶ ἀντεῖπω εἰμὴ πάλιν τὸ ἐπιδορπιακόν σου, « Μελέτα τοῦς Ἕλληνας συγγραφεῖς, Λογιώτατε ! ΕΚ ΤΟΥΤΩΝ γὰρ καὶ περὶ τούτων ἡ γραμματικὴ θεωρία καὶ μέθοδος. »



Ε'.

« Κ λ ε ψ ι λ ό γ ο ς. Καὶ ἅπαντα τὰ συγγράμματα τοῦ ἀνθρώπου τούτου, λέγει ὁ Γ. Χ., ἀνίσως ἐξέλειπον (ἐὰν ἔχη γνήσια καὶ οὐχὶ νενοσφισμένα) . . . , οὐδεμίαν τούτου ἠθέλομεν ἔχει ἀνάγκην νὰ κατανοήσωμεν αὐτὸν, διότι τὸ Κ λ ε ψ ι λ ό γ ο ς μόνον ἦτο ἱκανὸν φλωρόδραμμον τοῦ Κ. Ἀσωπίου νὰ τὸν ζυγίσῃ ἂν ἦναι π ρ ό σ β α ρ ο ς ἢ λ ε ι ψ ό ς εἰς τὴν γραμματικὴν Λέγομεν πρὸς διδασκαλίαν αὐτοῦ ὅτι, ἐπειδὴ ἐν τῇ συνθέσει ταύτῃ ὑπέρκειται τὸ ῥῆμα καὶ ἐπὶκεῖται τὸ ὄνομα καὶ τὸ σύνθετον ἐκφέρεται προπαροξυτόνως ἐν γένει, εἶναι ἀνάγκη νὰ συμβουλευθῇ τὸν Βουτμᾶννον καὶ ἑτέρας γραμματικὰς, τελευταίαν δὲ (καὶ χωρὶς νὰ τὸ εἰξεύρῃ ψυχῇ) τὸ περὶ Δημιουργίας λέξεων τοῦ Κ. Γ. Χρυσοβέργη ἐγχειρίδιον, καὶ τότε ἐλπίζομεν μανθάνει νὰ γράφῃ κλεψίλογος, κτλ. » Καὶ πάλιν εἰς τὸ ἐγχειρίδιόν του μᾶς παραπέμπει ὁ μέγας Δημιουργὸς Χρυσοβέργης ! « Ἀπὸ ἐγχειριδίου ἄρχεσθαι καὶ εἰς ἐγχειρίδιον ἀναπαύεσθαι ! » Δὲν δυνάμεθα λοιπὸν μηδὲ μίαν καὶ λέξιν νὰ πλάσωμεν τοῦ λοιποῦ ἄνευ τοῦ ἐγχειριδίου. Τὸ ἐγχειρίδιον τοῦτο εἶναι τὸ Vade mecum τοῦ φιλολόγου καὶ πρέπει νὰ τὸ ἔχωσιν οἱ συγγράφωντες ἐν πᾶσι καὶ πανταχοῦ ἀληθῶς ἐγχειρίδιον. Εἶναι ἄλλο ἐγκόλπιον τοῦ Διονυσίου Πύρρου ! Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα δὲν θέλομεν νὰ ἐξετάσωμεν ἂν κ λ ε ψ ι λ ό γ ο ς πρέπει νὰ εἴπωμεν ἢ κ λ ε ψ ι λ ό γ ο ς, οἷδ' ἐρωτῶμεν ἂν ἡ ἀναλογία ἦν ἐπικαλεῖται ὁ Κ. Γ. Χ. εἶναι ἀπαράβατος (ἀποῦ ἔχομεν τὸ μ ι α ι φ ό ν ο ς, καὶ εἴτι ἕτερον), λέγομεν δὲ μόνον ὅτι ἡ πολὺ τυφλοὶ πρέπει νὰ ἡμεθα ἢ οὐδεὶς κανὼν τοιοῦτος ῥήτὸς ὑπάρχει εἰς τὰς γραμματικὰς, οὔτε εἰς τὸ ἐγχειρίδιον οὔτε εἰς τὴν γραμματικὴν τοῦ Βουτμᾶννου ὅπου μᾶς παραπέμπει. Μέχρις οὗ τοι λοιπὸν ὁ Κ. Χ. Γ. μᾶς εἶπῃ εἰς τίνα στίχον τίνος σε-



λίδος τίνος γραμματικῆς ὑπάρχει ὁ κανὼν οὗτος, ὁ λέγων
 « τὰ ἐξ ὑπερκειμένου ῥήματος σύνθετα τονίζονται προπα-
 ροξυτόνως » ἀφ' οὗ τοῦ δημιουργοῦ τὸ σοφὸν δημιουργήμα δὲν
 λέγει οὐδὲ γρὺ περὶ τούτου, διχχιούμεθα κυλιόμενοι εἰς τὸν
 βόρβορον τῶν βαρβαρισμῶν καὶ τῆς ἀνορθογραφίας. Οὐ μὴν ἀλλ'
 οὔτε ὁ Βουτμᾶννος λέγει τι περὶ τοῦ τονισμοῦ τῶν τοιούτων
 συνθέτων, οὔτε ἄλλος τις γραμματικὴς, ὀρθότατα, ὥς μοι φαί-
 νεται, πρῶτοντες, ἐπειδὴ τὰ περὶ τονισμοῦ (ὡς θέλομεν εἶπῃ
 κατωτέρω) τῶν συνθέτων τῆς Ἑλληνικῆς εἰσέτι, καὶ μετὰ το-
 σαύτας πάνυ φιλοπόνους περὶ τοῦ τοῦ ἐρεῦνας τῶν Γερμα-
 νῶν γραμματικῶν, μένουσιν, εἰμὴ ὅλως ἀόριστα, ἀλλὰ γοῦν
 λίαν δυσόριστα. Τοῦτο δὲ μόνον λέγει περὶ τῶν συνθέτων
 τούτων (ὧν τὸ πρῶτον συνθετ. μέρος ῥῆμα καὶ τὸ δεύτερον
 ὄνομα) ὁ Βουτμᾶννος ὅτι δὲν εἶναι τισσούτον συνήθη ἐν τῇ
 ἑλληνικῇ (ἴδ. *Ausführliche Griech. Sprachlehre* von
 Ph. Buttmann, Berlin, 1827 τόμ. Β. σελ. 353.)

ΣΤ'.

Εἰ καὶ κατόπιν ὧν ὁ Κ. Αἰσώπιος ἔγραψεν ἐν τοῖς
 Ἀλφabethικοῖς αὐτοῦ πίναξιν περὶ τῆς λέξεως φιλόλογος,
 μωρὶς ἀξιοκατάκριτος ἤθελεν εἶσθαι νὰ τολμήσωμεν ἡ-
 μεῖς νὰ εἰπώμεν περὶ τῆς αὐτῆς λέξεως, ἃς μᾶς συγ-
 χωρηθῇ ὅμως νὰ εἰπώμεν γραμματικῶς μόνον ὀλίγα
 τινα, ἀφ' οὗ ἀναγκασόμεθα καὶ ἡ σειρά τοῦ λόγου τῆς ἀ-
 παντήτεως μᾶς φέρει εἰς τοῦτο. Ἐπικρίνων λοιπὸν ὁ
 Γ. Χ. τὸν τονισμόν τῆς λέξεως φιλόλογος λέ-
 γει « ἐὰν ἐρωτηθῇ (ὁ συντάκτης τῶν Σουτσειῶν) διὰ τί γρά-
 φει φιλόλογος, θέλει ἀποκριθῇ διότι οὕτω γράφει καὶ ὁ
 Κ. Αἰσώπιος ἐν ἅπασιν τοῖς ἑαυτοῦ συγγράμμασιν. Ἐὰν ἐ-
 ρωτηθῇ διὰ τί γράφει φιλολόγος, θέλει ἀποκριθῇ πάλιν
 καὶ αὖθις τὰ αὐτά! Καὶ ὁ μικρὸν ιδέαν γραμματικῆς
 ἔχων παραχρῆμα κατανοεῖ ὅτι κατὰ μὲν τὸ προπαροξύτω-

νον φιλόλογος τοῦ πολυπαίρου γραμματικῶν πρέπει ἐξ ἀναλογίας νὰ γράφωμεν καὶ προσφέρωμεν τοῦ λοιποῦ, φυσιόλογος, φορολόγος, λιθόλογος, θεόλογος κτλ. κατὰ δὲ τὸ παροξύτονον φιλολόγος, ὑποτιθεμένου ὅτι ἡ ὑπερκειμένη λέξις εἶναι ῥῆμα (φιλέω) πρέπει νὰ προσφέρωμεν καὶ νὰ γράφωμεν τοῦ λοιποῦ, φιλοσόφος, φιλανθρώπος (!! λαμπρὰ συμπεράσματα, Κύριε Χρυσοβέργη!), φιλοπολέμος (ἀκόμη λαμπρότερα!!!) κτλ. • Ἰδοὺ τί σχιμάει νὰ ἔχη ὁ ἄνθρωπος νῦν τετραγωνοτετράγωνον! Ἰδοὺ τί θὰ εἴπῃ νὰ ᾔναι τις σοφὸ πρᾶμμα, νὰ σὲ ῥίπτῃ εἰς λαβύρινθον ἐπιχειρημάτων καὶ ἀποδείξεων, ἔθεν, ἔσον καὶ ἂν ἀγωνισθῇς, ὅσον καὶ ἂν ἰδρώσῃς, ποτὲ νὰ μὴ δύνασαι νὰ ἐξέλθῃς! Πολὺ διαβόλεμμένος γραμματικῶς πρέπει νὰ ᾔσθῃς, κύριε Χρυσοβέργη! Ἀλλ' ἡ λογικὴ σας πάλιν! Ὡ! αὐτὴ δὲν ἔχει σύγκρισιν, εἶναι λογικὴ ἀκαταμάχητος! Καὶ τὸ συμπέρασμα ὁλωντούτων τῶν συλλογισμῶν σας ποῖον εἶναι; ὅτι ἀμφότεροι οἱ τονισμοὶ τῆς λέξεως εἶναι ἐσφαλμένοι, ὅτι οὔτε τὸ φιλόλογος εἶναι ὀρθόν οὔτε τὸ φιλολόγος· ὥστε σκοπεύετε ἔτι, ὅταν δημοσιεύσῃτε ἕτερον Ἐπιδόρπον, ἂν ἔχωμεν ὑγείαν, νὰ προτείνῃτε τὴν διόρθωσιν τῆς λέξεως (ἐπειδὴ πολὺ ἀγαπᾶτε τὰς διορθώσεις καὶ ἐπιτυχάνετε λαμπρότατα εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, ὡς ἀπέδειξεν ἄλλοτε ὁ ἐν Μονάχῳ δημοσιεύσας τὸν Μισαγύρτην ἑλληνα) εἰς τὸ φιλολόγος!!! Πάλιν τὸ λέγομεν, ἡ λογικὴ σας εἶναι ἀκαταμάχητος! Καὶ τῇ ἀληθείᾳ δὲν γνωρίζω τί νὰ σᾶς εἴπω. Τυφλὸς βέβαια δὲν εἶσθε, καὶ ὁμῶς ἀπορῶ πῶς δὲν παρετηρήσατε ὅτι τὰ παραλείγματα, τὰ ὅποια φέρετε, οὐδεμίαν ἔχουσι σχέσιν πρὸς τὴν περὶ τῆς ὀλόγος λέξιν. Διότι δεῖν θάτερον καθ' ὑμᾶς ἡ λέξις φιλόλογος ἢ συντέθεται ἐξ ὑπερκειμένου (διὰ νὰ μεταχειρισθῶ τοὺς ὅρους σας) ῥήματος καὶ ἐπικειμένου ὀνόματος (φιλῶ-λόγος), ἢ τάνάπαλιν ἐξ ὑπερκειμένου ὀνόματος καὶ ἐπικειμένου ῥήματος (φίλα-



λέγω). Ἄν τὸ πρῶτον (φιλῶ-λόγος), ποίαν ἀναλογίαν ἔχουσιν αἱ εἰς παράδειγμα φερόμεναι λέξεις φυσιολόγος, λιθολόγος, φορολόγος, θεολόγος (ἥτοι φύσις-λέγω, λίθος-λέγω κτλ.) κτλ. Ἄν δὲ τὸ δεύτερον (φίλα-λέγω), ποίαν ἀναλογίαν ἔχουσιν αἱ λέξεις, φιλόσοφος, φιλάνθρωπος, φιλοπόλεμος (φιλῶ-σοφός, φιλῶ-ἄνθρωπος κτλ.) Παραλείπομεν τὸ καὶ ἄλλως ἀκατάλληλον καὶ ἄτοπον τῶν δύο τελευταίων λέξεων, ἐπειδὴ ἐν ταύταις, εἴτε θεωρήσομεν αὐτὰς ὡς συντεθειμένας ἐξ ὑπερκ. ὀνόμ. καὶ ἐπικ. ῥήμ., εἴτε ὡς συντεθειμένους ἐξ ὑπερκ. ῥήματος καὶ ἐπικ. ὀνόματος, οὐδέποτε ὑπερισχύει εἰς τὸν τονισμὸν ἡ ὑπερκειμένη λέξις, εἴτε ὄνομα εἶναι αὕτη εἴτε ῥήμα, διότι ὑπάρχει ἀνυπέροβλητον πρόσκομμα ὁ κανὼν ὁ ὀρίζων ὅτι τόνος δὲν τίθεται ποτε περὶ τὴν τῆς προπαραληγοῦσης. Ἀλλ' ἐν τέλει—λέγομεν δ' ἐν τέλει, ἐπειδὴ εἰς τὸ μέσον παρεμβάλλει καὶ τινα ἄλλα ὁ χρηστος ἡθης διδάσκαλος τῆς νεολαίας, ἅτινα καὶ νὰ τ' ἀναγνώσῃ τις ἐντρέπεται, (ἰδοὺ ἡ χρηστοηθιστάτη αὕτη περικοπὴ « οἱ φιλόλογοι ἐν ᾧ μέχρι τῆς σήμερον εἶχον ἐν κάρφῳ (ἢ κέραι) ἐστολίσθησαν καὶ δεύτερον χάριν τῆς γραμματικῆς τοῦ Σκαρλάτου, γραφόμενοι οὕτω φιλόλόγος!) —ἐν τέλει λοιπὸν λέγει ὁ Γ. Χ. «τί οὖν, δυνατόν αὐτός (ὁ συντ. τῶν Σουτσειῶν) νὰ μᾶς ἐρωτήσῃ, ποιητὴν ἐνταῦθα; Ὁ ἰδιότροπος, ἀποκρινόμεθα πρὸς αὐτὸν, ἐν τῇ δημιουργίᾳ του (ποῦ νὰ μ' εἶχε λάχει νὰ βρεθῇ καὶ αὐτὸς κί' αὕτη δ' ἐμποροῦσε (α) νὰ βρεθῇ τρὸς ν' ἀπορρίφθῃ κί' αὕτη ἀπὸ τὰ σχολεῖα ἐπὶ φιλοτουρκίας;) ἀναφέρει ἐκ τοῦ Βουτμάνου ἐν σελίδι 23 γ'. τάδε α Τὰ εἰς ΟΣ σύνθε-

(α) Μὴ παραξενευθῇ ὁ ἀναγνώστης διὰ τὴν λέξιν ταύτην, ἐπειδὴ ὁ Κ. Γ. Χ. ἔχει τὴν συνήθειαν, ὅσάκις γράφει ἐν παρενθέσει, νὰ μεταχειρίζεται τὴν καραγκιόζηνη γλωσσά. Καὶ τοῦτο ἄλλη ἰδιότης ἐστὶν αὐτοῦ!

τα ἐξ ὑπερκειμένου ὀνόματος καὶ ἐπικειμένου ῥήματος, ἐνεργητικοῦ μὲν παροξυτονοῦνται, παθητικοῦ δὲ προπαροξυτονοῦνται· οἷον λιθοβόλος (ἐνεργ.) λιθόβολος (παθ.) κτλ. οὕτω καὶ ὅπου ἐμφιλοχωρεῖ μία μὴν τῶν εἰρημένων σημασιῶν· οἷον οἰκονόμος, φιλολόγος κτλ. » Καταλληλότητος καὶ οὗτος ὁ κανὼν, καὶ μάλιστα ἐν ᾧ ἅπαντες οἱ ἀπ' αἰῶνος γραμματικοὶ καὶ λεξικογράφοι θεωροῦσι τὴν λέξιν φιλόλογος ὡς συγκειμένην ἐξ ὑπερκ. ῥήματος καὶ ἐπικειμένου ὀνόματος!!! Μέγας εἶ, Χρυσοβέργη, καὶ θαυμαστοὶ οἱ λόγοι σου, καὶ οὐδεὶς λόγος ἐξαρκέσει πρὸς ὕμνον τῶν ἐπιχειρημάτων σου!!! Ἀλλ' ὁ Κύριος Χρυσοβέργης φαίνεται ὅτι προέλαβε τὴν ἐπιθυμίαν ἡμῶν, ἣν ἐξεφράσαμεν ἀνωτέρω νὰ ἐπιδοθῇ δηλ. εἰς τὸ ἔργον τῶν διορθώσεων, ἐπειδὴ εἰς τοῦτο, ὡς φαίνεται, προωρίσθη ἐκ φύσεως, καὶ εἰς τοῦτο ἔχει ὁ διάβολος τρομεράν εὐρυτείαν. Καὶ τῶντι εὐθὺς μετὰ τὴν παράθεσιν τοῦ βουττμανείου κανόνος, οἷον προλαβὼν τὴν ἡμετέραν ἐπιθυμίαν, παρατίθησιν ἡδύτατον ἡμῖν ἐπιδόρπιον ἢ τρωγάλιον, νέα πάλιν ἀκροθίνια διορθώσεων— ἐννοεῖται διορθώσεων οὐχὶ χωρίων συγγραφέων, ὡς ἄλλοτε, ἀλλὰ διορθώσεων τῶν τυρλῶν γραμματικῶν!—δὲν πειράζει ὅμως· διορθώσεις νὰ ἦναι, καὶ εἶναι ἀδιάφορον τὸ τίνας— Ἐπιλέγει λοιπὸν ὁ Κ. Γ. Χ. « Ἡμεῖς δὲ (κρίμα ὅτι ἐλησμόνησε νὰ θέσῃ τοὺς τίτλους του: πρώην διευθυντὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων τοῦ Κράτους, δημιουργὸς τοῦ περὶ δημιουργίας λέξεων ἐγχειρίδιου, διορθωτὴς διαφόρων συγγραφέων κτλ. κτλ. κτλ.) χάριν τοῦ πολυπείρου γραμματοφάγου καὶ τῶν ἀγγουρολογιωτάτων ἀποδίδομεν (ἀποδίδομεν!!! λαμπρὰ γλῶσσα! πόθεν ἔλαβε τὸν κανόνα καὶ τὸν ἀποδίδει, τὸν δίδει δηλ. ὀπίσω;!!!) τὸν ἐξῆς γενικὸν κανόνα, ὅστις ἂν μὴ ἀρέσῃ πρὸς (!!!) αὐτοὺς, ἐπανίτω πάλιν πρὸς τὸν πέμψαντα· οἷον α Πολλὰ σύνθετα εἰς ΟΣ ἐπικείμενον ἔχοντα ῥηματικὸν ὄνομα (ἐν οἷς

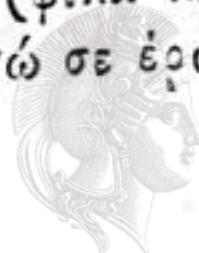


καὶ τὸ λόγος παρὰ τὸ λέγω=συνάγω=ἀθροίζω=πραγματεύομαι) εἰ μὲν ἡ ὑπερκειμένη λέξις εἶναι μόριον ἢ μοριόμορφον πτωτικόν, προπαροξύνονται οἶον, ἄλογος, σύλλογος (ὅθεν καὶ ὁμολόγος), ἄμαχος (ὅθεν καὶ Τηλέμαχος), κλ. εἰδὲ εἶναι πτωτικὰ παροξύνονται οἶον θεο-λόγος, θεομάχος, λιθο-λόγος, ὅθεν καὶ φιλολόγος=λέγων=ἀγχιπῶ=συνάγων τὰ φίλα=τὰ ἀγαπητὰ, διότι ἐξέλαβον οἱ λόγισαι τὸ μὲν ὄνομα ἀντὶ ῥήματος, τὸ δὲ ῥῆμα ἀντὶ ὀνόματος, δηλ. τὸ μὲν φιλ-ἀντὶ φιλῶ, τὸ δὲ λόγ-ἀντὶ λέγουσιν, ἐν ᾧ ἐγὼ νίμιζω εἶναι τὸ φιλολόγος=ὁ λέγων τὰ φίλα=ὁ λέγων τὰ καλὰ (=τὰ ὠραία) ἅτινα εἰσι φίλα κατὰ τὸ πολυθρήλητον ἄστρον, ὅπερ ἔψαλλαν αἱ Μῦσαι καὶ αἱ Χάριτες εἰς τοῦ Κάδμου τοὺς γάμους οἶον Ὅτι καλὸν, φίλον ἐστὶ, τὸ δ' οὐ καλὸν οὐ φίλον ἐστὶ.

Τοῦτ' ἔπος αθανάτων ἦλθε διὰ στομάτων »

Καὶ ὅσα ἄλλα εἶπε μέχρι τοῦδε ὁ Κύριος Χρυσοθέργης ἦσαν θαυμάσια· ἀλλὰ τοῦτο πλέον εἶναι ἢ κορωνίς τῆς εὐφροσύνης του !!

« Τὸ δημῶδες (ὡς παρατηρεῖ ὁ συντάκτης τῶν Σουτσείων) τραγοῦδιον λέγει « λιγόνομαι νὰ σὲ θεωρῶ, » ἐνταῦθα ῥητέον « λιγόνομαι νὰ τ' ἀκούω καὶ νὰ τὰ θεωρῶ !! » Ἀλλ' ἐπιληθόμεν σπουδαιότερον τοῦ πράγματος. Δὲν γνωρίζομεν ἂν ὁ Κύριος Χρυσοθέργης σπουδάζων καὶ μὲ τὰ σωστά του κατέφυγεν εἰς τὰς πεδινιώδεις αὐτὰς σοφιστείας ἢ παίζων· τούτο μόνον γνωρίζομεν ὅτι καὶ τὸ ἐν εἶναι κακὸν καὶ τὸ ἄλλο χειρότερον. Κατὰ τὸν κανόνα λοιπὸν δι' ἀπέδωκας, κύριε Γραμματικὲ, ἡ λέξις φιλολόγος συντίθεται οὐχὶ ἐξ ὑπερκειμένου ῥήματος καὶ ἐπικειμένου ὀνόματος, ὡς ἔλεγον μέχρι τοῦδε οἱ γραμματικοί, οὐδὲ ἐξ ὑπερκ. ῥήματος καὶ ἐπικειμένου πάλιν ῥήματος, ὡς λέγει ὁ Kuehner (ἴδ. κητωτέρω), ἀλλ' ἐκ δύο ὀνομάτων (φίλα-λόγος) καὶ τὸ ἐξηγεῖς ὁ ΔΕΓΩΝ — φίλα κτλ. Ἀλλ' ἐγὼ σε ἐρωτῶ,



ἐν τίνι ἀδείᾳ, ἀφ' οὗ τὸ δεύτερον συνθετικὸν μέρος τὸ θεω-
ρεῖς οὐσιαστικὸν (—λόγος), ἐν τίνι ἀδείᾳ, λέγω, ἐν τῇ
ἐξηγήσει τῆς λέξεως τρέπεις τὸ οὐσιαστικὸν τοῦτο εἰς με-
τοχὴν, λέγων; Ἀλλ' ἔτι μοι ἀντιρεῖς διὰ παραλαβὰς
νομένης ἔξωθεν καταλλήλου μετοχῆς, ἔσται τὸ φιλολό-
γος = (ὁ περὶ τῶν) φίλων — λόγον (ποιούμενος), καὶ
ὅτι ἐπομένως τὸ λόγον ποιούμενος εἶναι = λέ-
γων. Ἀλλὰ σοὶ ἀπικρίνομαι ὅτι αἱ συστατικαὶ τοῦ συνθέτου
λέξεις πρέπει αἰετοτε νὰ ἦναι ἐπαρκεῖς καὶ αὐτοτελεῖς εἰς
ἐξήγησιν, οὐδὲ πρέπει νὰ παραλαμβάνηται ἔξωθεν αὐθαίρε-
τως λέξεις ἐτέρας φύσεως, ἀντὶ οὐσιαστικοῦ π. γ. μετοχῆς,
ἀντὶ ῥήματος ὄνομα καὶ οὐ καθεξῆς, ἐπειδὴ ἄταξ γεο-
μένης τῆς τοιαύτης αὐθαίρετου ἐλευθερίας παραδεκτῆς, ἡ
ἐξήγησις τῶν συνθέτων λέξεων θέλει εἶσθαι ἐπιδ' κτικὴ μυ-
ρίων διαφύρων καὶ ἀντιπρακτικωτάτων ἐξηγήσεων, καὶ, ἀφοῦ
ἐν τῷ αὐτῷ ἀποδοτικῷ καὶ οὐ συμπαραλαμβάνεις,
γραμματικὴ Γ. Χ., τὸ σύλλογος καὶ τὸ θεολό-
γος, τὸ ἀπόλογος, καὶ τὸ λιθολόγος (ἐν οἷς ἡ φύ-
σις τοῦ τελευταίου συνθετικοῦ μέρος λόγος εἶναι ὁλως διά-
φορος), δὲν θέλει εἶσθαι τοῦ λοιποῦ γνωστὸν πότε τὸ δεύ-
τερον συνθ μέρος ἔχει ἔννοιαν ῥηματικὴν καὶ πότε οὐναν-
τίον ὀνομαστικὴν, οὐδὲ θὰ γνωρίζωμεν ἂν π. γ. ἡ λέξις οἰ-
κονόμος σημαίνει τὸν νόμον τῆς οἰκίας (τὰ τῆς οἰ-
κίας), ἢ τὸν νόμον τῆς οἰκίας, ἂν τὸ ψηφηφόρος
σημαίνει τὸν φέροντα τὴν ψῆφον ἢ τὸν φόρον—τῆς ψή-
φου, ἂν τὸ αἵματόρροπος σημαίνει τὸν αἵματι-ρέον-
τα ἢ τὸν ῥοῦν—τοῦ αἵματος, κτλ. Τοιοῦτον χάος ἀμ-
φιβολίας ἀνοίγει ὁ κανὼν σου, Κύριε Χρυσόβελγη! διὰ
τοῦτο «ἐπανιτέος τῶντι πάλιν παρὰ τὸν πέμψαντα.»
Ἀλλὰ καὶ τὸν κανόνα—οὐχὶ τὸν εἰδικόν σου τοῦτον τὸν
τελευταῖον, ἐπειδὴ αὐτὸς εἶναι πάντη παράλογος, ἀλλὰ
τὸν κανόνα τὸν Βουτμάνγειον—ἂν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, σοὶ



λέγομεν ὅτι δὲν ἔχει κῦρος γενικόν, ἀλλ' ἐφαρμοστέος μόνον εἰς ἐκεῖνα τὰ ὀνόματα ἅτινα μεταβάλλοντα τὸν τόνον μεταβάλλουσι καὶ σημασίαν, οἷον λιθοβόλος, λιθεβόλος κτλ. Διότι, ἂν ὑποτεθεῖ ἔχων κῦρος γενικόν, τότε πρέπει νὰ λέγωμεν τοῦ λοιποῦ οὐχὶ ἀκριτόμυθος (α) (ἄκριτα—μυθούμενος) ἀλλὰ ἀκριτομῦθος, οὐχὶ ἀκριτόφωνος (ἄκριτα—φωνῶν) ἀλλ' ἀκριτοφῶνος, οὐχὶ πυρίπνοος (ὁ πῦρ—πνέων) ἀλλὰ πυριπνόος, καὶ γαιήχος, καὶ φιληγός, ἰσορρόπος, βαρυβρόμος, αὐτομόλος, καὶ μυρία ἄλλα ἅτινα παραλείπομεν συντομίας χάριν. Μετὰ ταῦτα πάντα ἐπείσθη, νομίζομεν, ὁ Κ. Γ. Χ. ὅτι κάμνει καλὰ νὰ κάθηται ἐν ἡσυχίᾳ εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ νὰ βράζῃ μὲ τὸ ζουμί του, νὰ μὴ ἀνακινή δὲ ὅλον τὸν κόσμον μὲ φιλολογικὰς διορθώσεις καὶ ἐπιδόρικα. Ἀλλὰ θέλει ἴσως ὁ ἄνθρωπος νὰ ἴδῃ ἐξάπαντος πῶς ἐξηγητέα ἢ οὐλομένη αὐτὴ λέξις φιλόλογος ἄς ἀρκεσθῇ εἰς τὴν μέχρι τοῦδε κοινῶς παραδεδεγμένην ἐξήγησιν· ἀλλὰ δὲν τῷ ἀρκεῖ αὐτὴ ὡς στρεβλή; Ἰδοὺ ἄλλη τοῦ Kuehner ὀρθότερα, ὡς νομίζομεν, πασῶν. Ἄς μάθῃ λοιπὸν ὁ Κύριος Χ. ὅτι ὑπάρχουσιν ὀνόματα, ὧν ἀμφότερα τὰ συνθετικὰ μέρη ἔχουσιν ἔννοιαν ῥηματικὴν ἢ, ὅπερ ταῦτόν, ἀμφότερα εἰσὶ ῥήματα. Τοιαῦτα ὀνόματα εἰσὶν ἱκανὰ τὸν ἀριθμὸν, καὶ περὶ τῶν τοιούτων λαλεῖ καὶ ὁ φίλτατος τῷ Γ. Χ. Βουτμᾶννος (ἐν σελ. 730 τοῦ

(α) Τὰ σύνθετα ταῦτα, ἅτινα φέρομεν εἰς παράδειγμα, ἐξελέξαμεν ἐπίτηδες οὕτως ὥστε νὰ ἔχωσι τὸ ἐπικείμενον ῥῆμα διαφόρων διαθέσεων, καὶ μέσον (οἷον τὸ ἀκριτόμυθος) καὶ ἐνεργητικόν (οἷον τὸ ἀκριτόφωνος) καὶ οὐδέτερον (οἷον τὸ πυρίπνοος. Θεωρεῖ δὲ τὸ-πνόος τῆς λέξεως ταύτης ὡς οὐδέτερον ὁ Βουτμᾶννος ἐξηγῶν αὐτὸ οὐχὶ ὡς οἱ ἄλλοι = πῦρ-πνέων, ἀλλὰ πυρί-πνεων. Ἴδε τὴν Ausfuehr. Sprachlehre αὐτοῦ κατὰ τὴν ἠνωτέρω ἐκδ. σελ. 374 § 121. Anmerk. 1b) κτλ.

Β', τόμου τῆς Διεξοδικῆς αὐτοῦ Γραμματικῆς κατὰ τὴν ἀνω-
τέρω ἔκδ. Berlin, 1827), οἷον, φιλομαθής=ὁ φιλῶν
μυθάνειν, φιλήκοος=ὁ φιλῶν—ἀκούειν (cupidus audi-
endi), μελλόγαμος=ὁ μέλλων—γαμεῖν, φιλοθύτης=φι-
λῶν—θύειν, φιλοπότης=φιλῶν—πίνειν κτλ. Τοιοῦτον
σύνθετον ὀρθότατα θεωρεῖ ὁ Kuehner καὶ τὸ φιλόλογος=
ὁ φιλῶν—λέγειν, ἐπιλέγων καὶ τοῦτο, ὅτι ἐν πολλοῖς
τῶν τοιούτων συνθέτων ἡ ῥηματ. ἔννοια τοῦ τελευταίου
συνθετικοῦ μέρους δὲν προσδιορίζει τὴν τοῦ πρώτου, ἀλλὰ τοῦ-
ναντίον προσδιορίζεται ὑπ' ἐκείνης (In einigen dieser
Zusammensetzungen sind beide Theile von verben
abgeleitet: alsdann ist der letztere verbalbegriff
nicht der den erstern regirende, sondern der von
dem erstern regirte, κλ. ἴδ. Ausfuehr!; grammatik
der Griech: Sprache von Raphael Kuehner, Han-
nover, 1834, Erster Theil, § 384, Anmerk. 6), ὅτι
δὲ ἡ παρκλήρησις αὕτη ἔχει μεγάλην σχέσιν πρὸς τὸν
τονισμόν τῶν συνθέτων, (ἵππειδ' ἂν αἰείποτε τὸ προσδιορίζον
συνθετικὸν μέρος τονιστέον) καὶ δικαιοῦ πληρέστατα τὸν
προπαροξύτονον τονισμόν τῆς λέξεως φιλόλογος,
τοῦτο καὶ τυφλοῖς δῆλον.

Ἐξ ὧν μέχρι τοῦδε εἵπομεν, πείθεται βεβαίως (ἐάν δὲ
μὴ ἔχη τοῦ Σατανᾶ τὸ πείσμα, καὶ ἐν τοῖς μυχοῖς τῆς
συνειδήσεως αὐτοῦ λέγῃ τὸ « οὐ με πείσεις ἢν με πείσῃς »)
ὁ Γ. Κ. ὅτι ὅσα περὶ τῶν ἀνωτέρω ἔγραψεν ἐν τῷ Ἐπι-
δορπίῳ αὐτοῦ, εἰσὶν ἀντικρυς παρалоγίαι. Διὰ τοῦτο,
φίλτατε Χρυσοθέργε, σὲ παραινῶμεν νὰ μὴ παρουσιά-
ζῃς τοῦ λοιποῦ διὰ τοῦ τύπου ἀκριτοῦ διορθωτῆς
τούτου καὶ ἐκείνου, μηδὲ νὰ πραγματεύῃσαι ποσῶς περὶ
ζητημάτων, ὧν τὴν φύσιν οὐδ' ἔννοιαν τοῖς ἀπαισίστοις, καὶ
ἀτινα δὲν ἐτόλμησαν νὰ ψάξωσι καὶ, πολλῶν δὲ ἤττον νὰ
ἐξακριβώσωσιν, ἄλλοι πολλῶν σου τοῦ ἐν φιλολόγοις σπάδων;



μελαμπυγότεροι. Ἄλλ' ἴσως ἔχεις ἀκατάσχετον μανίαν
νὰ καταγίνεσαι εἰς τὰ γραμματικά, ὥς σκοπῶν νὰ κα-
ταστήτης τὸ περὶ Δημιουργίας Λέξεων ἐγχειρίδιόν σου
« μνημεῖον ἑσσεῖ, οὐκ ἀγώνισμα εἰς τὸ παραχρῆμα »· ἂν
τοιούτον εἰλικρινῇ σκοπὸν τρώντι ἔχεις, σοὶ λέγομεν ὅτι
δὲν εἶαι ἀνάγκη νὰ παρουσιάζησαι εἰς τὸ Κοινόν, φω-
νισκῶν, ἀσχημονοῦντων καὶ ἄρρητ' ἀθέμιτα λέ-
γων, ἀλλὰ δύνασαι οἰκουρῶν νὰ σπουδάζης κάλλιστα
περὶ τὸ ἔργον, καὶ, ἂν ἔχης ὄρεξιν τοιαύτης μελέτης, σοὶ
ὑποσχόμεθα ἡμεῖς νὰ σοὶ δώσωμεν οὐχὶ ἐκ τῆς γραμματικῆς
ἐν γένει ἀλλ' ἐκ μόνου τοῦ περὶ παραγωγῆς καὶ συνθέσεως
λέξεων κεφαλαίου, τοσοῦτον ἄρθρον ὕλην ζητημάτων, ὥστε
ἐφ' ὅρου ζωῆς ἐργαζόμενος νὰ μὴ ἴδῃς ποτὲ τέλος, καὶ τοῦ
Μαθυσάλα τὰ ἔτη ἂν ἤθελε σοὶ χάριση ὁ ἅγιος Θεός.

Ζ'.

Ι. Ὁ Κ. Γ. Χ. ἀναφέρων ἐν σελίδι 1 τὸ ἐξῆς χωρίον
τῶν Σουτσειῶν, ἀκρίνομεν ὅμως ὁρῶν ὅτι ὁ μέλλων ἐπι-
γράψαι τοὺς ἄλλους πρέπει νὰ καθαρεύῃ αὐτὸς τὰν παρ' ἐ-
κείνων μεμπτῶν καὶ μωλησιέων ἵνα μὴ παρωδηθῇ τὸ, « Ἄλ-
λων ἰατρὸς αὐτὸς ἔλκεσι βρῖει » γράφει, διορθῶν, ἐν
παρενθέσει μετὰ τὸ, « τῶν παρ' ἐκείνοις, » αὐτῶν ἐν ἐκείνοις
ἴσως. » Ωραία διορθωσις! Ἐννοεῖ λοιπὸν ὁ Χ. ὅτι « παρ'
ἐκείνοις » = apud illos, ἀλλ' ἐν ἐκείνοις, ἐν ταῖς σώμασι
δηλαδή ἐκείνων, ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἡ ἐν οὐδὲν ἄλλο εἶναι
δυνατὸν νὰ σημαίνῃ. Ἐστὼ καὶ τοῦτο μίση ἐκ τῶν πολλῶν
ἀποδείξεων τῆς γραμματικῆς σου!

2. Ἐν σελίδι 30 τοῦ Ἐπιδιορκίου κακίζει ὁ Χ. ὥς σόλει-
κον τὸ χωρίον τοῦτο τῶν Σουτσειῶν (τελ. 120) ἐπικαλῶν
αὐτὸ εἰρωνικῶς « κεχαριτωμένην περικοπὴν. » ἀκλέγων (δ
Κ. Π. Σουτσης δηλ.) πρὸς διορθώσιν δῆθεν τοὺς ἀκδεστά-
τους, χυδαῖσμεν, ἤθελε πιστεύσει τις (πᾶς ἄλλος δηλ. ἢ ἡ

Π. Σουτσοσ) ὅτι ἀφορᾷ (ὁ ἐκλέγων δηλ. Π. Σουτσοσ) τοὺς πορθμεῖς καὶ ἀχθοφόρους τῆς Κωνσταντινουπόλεως. » Ὅτι ἡ περίοδος αὕτη εἶναι ἐκ τῶν ὑπερβατῶν ἐκείνων καὶ πρωθυσιέρων, ὅς μετεχειρίζεται ὅλος ὁ κόσμος καὶ λαλῶν καὶ γράφων, καὶ αἵτινές εἰσιν εὐληπτόταται διὰ τὴν σειρὰν τῶν ἐννοιῶν, τοῦτο εἶναι καὶ ἡλίου φανότερον, οὐδὲ τῆς ἐλαχίστης χρῆζον ἀποδείξεως !

3. Κατακρίνει τὴν σύνθεσιν τῆς λέξεως Δισαύζητος, Προσθαφαιρέτεος, καὶ τὴν θέσιν τῶν ἀντωνυμιῶν, με, μας, σε, σας, του, των κτλ. Ἀντί τῆς λέξεως δισαύζητος προτείνει τὴν καὶ παρὰ ταῖς ἀρχαίοις εὐχρηστον φράσιν « ποιῶν δύο αὐξήσεις. » Ἄλλ' ἐρωτῶμεν τὸν Χ. καὶ τὴν ἐλαχίστην λεπτότητα ἀκοῆς ἂν ἔχη, δὲν αἰσθάνεται ὅτι καὶ ἀπλουστέρα καὶ καλλιφωνοτέρα ἡ λέξις « δισαύζητος » τῆς φράσεως « ποιῶν δύο αὐξήσεις » ; Ἐπειτα διὰ τί νὰ κατακρινηται ἄλλως ἡ λέξις, ἀφοῦ οὐδὲν ἔχει τὸ περὶ τὴν σύνθεσιν ἐπίφογον καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν πῆχυν τοῦ περὶ Δημιουργίας ἐγχειριδίου ἂν μετρηθῇ ;

Ἡ λέξις « προσθαφαιρέτεος » δὲν εἶναι μὲν ἐλληνιστὶ συντεθειμένη, ἀλλ' ἐπεκράτησε τοσοῦτον ἥδη, ὥστε εἶναι ἀδύνατος ἡ ἀποβολὴ αὐτῆς· ἔπειτα, διότι ἡ λέξις εἶναι κατακριτέα, εἶναι ἄρα κατακριτέο, καὶ ὁ μεταχειρισθεὶς αὐτὴν, τῇ συνηθείᾳ ἐπόμενος, συντάκτης τῶν Σουτσοείων, ὅς τις βίθκιως δὲν ἐπλάσεν, ἀλλ' εὔρεν αὐτὴν ἐν παγκοίνῳ ἤδη χρήσει οὖσαν ; Τὴν λέξιν ταύτην μετεχειρίσθη πλάσας πρῶτος, ἂν δὲ μᾶλλον ἀπαιτᾷ ἡ μνήμη, ὁ μακαρίτης Κοραῆς, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐξενίκησε τὴν σήμερον παρ' ἅπασιν τοῖς λογίοις, ὡς ἐξελέγησαν καὶ ἄλλαι, κακῶς μὲν πεπλασμέναι παρὰ τοῦ κοινῆς, ἀλλὰ καλῶς σημαίνουσαι τὴν ἐννοίαν δι' ἣν ἐπλάσθησαν. Ἐκ τῶν πολλῶν τοιούτων ἀναφέρομεν μόνον τὴν λέξιν « ἐκατομμύριον » ἥτις οὐ μόνον διὰ τὴν κατὰ λέξιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν μορφήν τοῦ ἀ. συνθετικῶς



μέρους δὲν εἶναι ἐλληνική. Ἄς δοκιμάσῃ ὁμοίως ὁ Κύριος Χ. νὰ ἐκβάλῃ τῆς χρήσεως μίαν μόνην ἐξ αὐτῶν, καὶ θὰ ἴδῃ πόσον ἀληθὲς ὑπάρχει τὸ τοῦ Ὁρατίου.

(De arte poetica 71—73.)

Multa renascentur, quæ jam cecidere, cadentque,
Quæ nunc sunt in honore, vocabula, si volet USUS,
Quem penses arbitrium est et jus, et norma loquendi.

Ὡς πρὸς τὴν θέσιν τῶν ἀντωνυμιῶν με, μας, τον, την, κτλ. ὁ Κ. Χ. δὲν δύναται νὰ ἐπιβάλῃ εἰς οὐδέναν οὐδένα κανόνα, ἐπεὶδὴ καὶ τοῦτο ἐξήρτηται ὅλως ἐκ τῆς ἐκασταχοῦ τῆς Ἑλλάδος χρήσεως, ὡς παρετήρητε μὲν καὶ αὐτὸς ὁ Χ. ἀλλὰ δὲν ἠθέλησε νὰ ὠφελῇ ἐκ τῆς παρατηρήσεώς του, νὰ μὴ γράφῃ δηλ. περὶ πραγμάτων, περὶ ὧν δὲν δύναται αὐτὸς νὰ εἴπῃ δίκην νομοθέτου τῆς γλώσσης « οὕτως ἢ ἐκείνως θέλω! »

4. Κατακρίνει τὴν φράσιν «μετὰ ἢ ἄνευ προθέσεως.» Ἢ τοιοῦτότροπος χρήσις τῶν προθέσεων οὐδ' ὑπάρχει ὅλως παρὰ τοῖς Ἕλλησι συγγραφεῦσιν, εἶναι δ' ἀπομίμησις γερμανικῆ, οὐχ ἥτιον δὲ καὶ γαλλικῆ, καὶ εἰς τοῦτο ἔχει δίκαιον ὁ Κ. Γ. Χ. Τοῦτο δὲν δυνάμεθα μόνον νὰ ἐννοήσωμεν διὰ τί εἰς τὴν νεωτέραν ἡμῶν γλῶσσαν, ἥτις ἀδύνατον ὅλως εἶναι νὰ τηρήσῃ ἐν πᾶσι τὸν τύπον τῆς ἀρχαίας, διὰ τί νὰ μὴ ἔχωμεν τὴν ἄδειαν νὰ μεταχειριζώμεθα τὰς τοιαύτας βραχυλογίας τῶν νεωτέρων γλωσσῶν, οὐχὶ κατὰ κόρον βέβαια, ὅσακις αὐταὶ δὲν ἔχουσιν τι τὸ στρεβλὸν κατὰ τὴν λογικὴν γραμματικὴν, ἥτις πρέπει ἐν τοῖς τοιοῦτοις ζητήμασι νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν. Καὶ τῇ ἀληθείᾳ ἡμεῖς καὶ τὴν εὐφωνίαν καὶ τὴν συντομίαν εὐρίσκομεν συνηγοροῦσαν ὑπὲρ τῆς ξενιζούσης ταύτης φράσεως ἀμετὰ ἢ ἄνευ προθέσεως » οὐχὶ δὲ καὶ ὑπὲρ τῆς ἀκράτως ἐλληνικῆς καὶ αὐτόχθονος, οὕτως εἰπεῖν, καὶ μονονοῦ τεττιγοφορούσης ταύτης «μετὰ προθέσεως ἢ ἄνευ προθέσεως » ἢ

α μετὰ προθέσεως ἢ ἄνευ αὐτῆς.» Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἐπιδοκιμάζοντες (ἐάν ποτε ὑποτεθῇ ὅτι ἔχομεν ἡμεῖς δικαίωμα ἐπιδοκιμασίας) τὴν φράσιν ταύτην, δὲν ἐννοοῦμεν ἐπιτρεπτέαν αὐτὴν, καὶ ὅταν ἡ μὲν ἑτέρα πρόθεσις συντάσσεται μετὰ γενικῆς, π. χ. ἡ δ' ἑτέρα μετὰ δοτικῆς κτλ.

5. Κατακρίνει (Ἐπιδορπ. σελ. 42) ὡς μὴ ἀκριβοῦς-μόνως, ἔχουσιν τὴν φράσιν ταύτην τῶν Σουτσείων «ἅπαντες (οἱ ὁμηρικοὶ στίχοι δηλ.) συμφωνοῦσι κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν χρονικῶν σημείων, ἅπαντες ἔχοντες Δίσημα 23.» καὶ διορθοῖ τὸ «ἅπαντες ἔχοντες» εἰς τὸ «ἔχοντες ἕκαστος» !!! Μόνον ὁ Χρυσοβέργης εἶναι δυνατὸν νὰ κάμνη τοιαύτας παιδαριώδεις παρατηρήσεις· ἐπεὶ οὐδεμία γλῶσσα ὑπέκυψέ ποτε εἰς οὕτω γελοῖους ἀκριβοῦς-μοσύνης κανόνας. Εἰς τοιαύτας προτάσεις, ὅπου ἡ ἔννοια, ἀριθμηλοτάτη καὶ ἡλίου φανοτέρα οὖσα, ἐμποδίζει πᾶσαν παρεξήγησιν, οὐ μόνον ἡ ἐλληνικὴ ἀλλὰ καὶ αἱ νεώτεραι εὐρωπαϊκαὶ καὶ ὅλαι τοῦ κόσμου, ἀναμφιβόλως, αἱ γλῶσαι τὸ «πᾶς» μεταχειρίζονται καὶ οὐχὶ τὸ «ἕκαστος», ἐπεὶ καὶ πολὺ γελοῖον θὰ ᾔτο ἡ κατάκρισις τῆς φράσεως, φέρ' εἰπεῖν, ταύτης· «Ὅλοι (ἢ πάντες) οἱ ἄνθρωποι ἔχουσι πέντε αἰσθητήρια, δύο πόδας, δύο χεῖρας κτλ.» διὰ τί; διότι κατὰ τοὺς γελοῖους περὶ ἀκριβοῦς-μοσύνης κανόνας τοῦ Κ. Χρυσοβέργη, ὑπάρχει φόβος μὴ παρεξηγηθῇ ἡ φράσις εἰς τὸ ὅτι, α ὅλοι ὁμοῦ οἱ ἄνθρωποι, καὶ οὐχὶ ἕκαστος κατ' ἰδίαν, ἔχουσιν 5 αἰσθητήρια, 2 χεῖρας 2 πόδας κτλ. » !!!

6. Ἡ ὑπεραπολογία τοῦ Κ. Π. Σούτσου διὰ τὴν χρῆσιν τῶν λέξεων ὁμοιοκατάληξις, συναγωνισμὸς ἀντὶ τοῦ διαγωνισμοῦ, τῆς συντάξεως τοῦ πολεμῶ πρὸς αἰτιατικὴν ἀπρόθετον, τῆς λέξεως ἐδακτυλόδειξεν τοῦ Κ. Ι. Σ., τῆς Πανεπιστήμιος, τῆς φράσεως· «Ταῦτα ἐμοῦ γράφοντος, ἀκούω ὑμῶν κτλ.» καὶ ἄλλων τινῶν, ἅτινα δὲν ἐνθυμούμεθα, εἶναι τοσοῦτον γελοῖον, ὥστε οὐδ' ἐπιχειροῦμεν τῇ ἀνασκευῇ αὐτῶν. Τοῦ



το δὲ μόνον λέγομεν εἰς τὸν Κ. Γ. Χ. ὅτι αἱ ἐν παραβύτιφ που καὶ ἐν γωνία τῶν ἐλληνικῶν συγγραμμάτων ἀπαντῶμεναι κακόζηλοι καὶ ἀδόκιμοι, δὲ δ' εἰπεῖν καὶ ἀμπίβολοι φράσεις, δὲν πρέπει ποτὲ νὰ λαμβάνωνται ὡς τύπος καὶ ὑπογραμμὸς καλλιπερίας!

Τὸ νόστιμον δὲ εἶναι ὅτι τὴν ἐλληνικώτατα συντεθειμένην λέξιν α δακτυλοδεικτῶ » κηρύττει ἀποδοκίμασθαι ὁ Χ., διότι, λέγει, ὁ παρακείμενος εἶναι « δεδακτυλοδεικτημένος » καὶ ἔπειτα (ἐν σελ. . . . τοῦ ἐπιθ.) μᾶς φιλοδορεῖ αὐτὸς νέαν λέξιν τὴν α ψευδοδιδασκαλοῦμαι » ἧς ὁ μέλλων, ψευδοδιδασκαληθήσομαι, ψευδοδιδασκαληθήσομενος, ἐψευδοδιδασκάλημαι, ἐψευδοδιδασκαλημένος !!! Διδάσκαλε, ποῦ δίδασκες καὶ νόμον δὲν ἐκράτεις!

Κατηγορεῖ τοῦ συντάκτου τῶν Σουτσείων τὸ ὅτι μεταχειρίσαστο τὸ α ἑκάστος » ἀντὶ τοῦ « ἑκάτερος. » Ἄπαντες γνωρίζομεν ὅτι ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἐλληνικῇ εἰσέτι δὲν κατέστη κοινὴ ἡ χρῆσις τῆς ἐπιμεριστικοῦ « ἑκάτερος », οὔτε τοῦ ἑτερος, οὔτε τοῦ ὁπότερος κτλ. Ὅθεν ἅπαντες, μὴδ' αὐτοῦ τοῦ Κ. Χρυσῶ ἔργῳ ἐξαιρουμένου, ἀκυρολεκτοῦμεν ἐβδομηκοντάκις ἐπτα τῆς ὥρας τὸ ἀλλήλους καὶ λέγοντες καὶ γράφοντες ἀντὶ τοῦ « ἑτερος », καὶ μεταχειριζόμενοι τὸ « τίς » ἢ τὸ « ποῖος » ὅπου ἔπρεπε νὰ μεταχειρισθῶμεν τὸ ὁπότερος. Πολλῶ δὲ ὀλιγώτερον, ἵνα μὴ εἴπωμεν σπασιώτατα, μεταχειρισθῶμεθα τὸ α ἑκάτερος » ἀντὶ τοῦ ἑκάστος.

7 Χλευάζει ὁ Χ. καὶ τὸ τῶν Σουτσείων (σελ. 56) « πιθανὸν νὰ εἴπῃ ὅτι ὑπῆρχε μὲν ἀμφότερον τὸ γένος τοῦ ο ο ὡς μὴ ἐλληνικόν. Δὲν ἔχομεν ἀνάγκην πρυκευμάτων, ἐπειδὴ παρ' ἅπασι τοῖς Ἕλλησι συγχρηθεῖν ὑπάρχει πλεῖστα ὅσα, καὶ τῆς ἐτχίτης δὲ τάξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου οἱ μαθηταὶ γνωρίζουσιν ὅτι συνηθεστέρα μὲν ἐν τῷ πληθυντικῷ χρῆσις τῆς ἀντωνυμίας ταύτης, ἀλλ' ὅτι καὶ ἐν τῷ ἐνικῷ ἀπαντᾷται μυριάκις οὐκ ἀδουρίμως

εὐδὲ κακοζήλως, καὶ ὅτι ἰσοδυναμεῖ καθ' ὅλα πρὸς τὴν ταυτόσημον λατινικὴν ἀντωνυμίαν *uterque*, ἥτις καὶ αὐτὴ ἔχει τὴν αὐτὴν χρῆσιν, οἷον *uterque Phebus*, ὁ ἀνατέλλων καὶ δύων ἥλιος, οἷον εἰπεῖν, ἀμφοτέρως ὁ ἥλιος, ὅπερ πάντως δὲν θὰ μετεφράζετο ἀψόγως, « ἀμφοτέροι οἱ ἥλιοι, » *uterque parens* = ἀμφοτέρος ὁ γονεὺς ἢ ἀμφοτέροι οἱ γονεῖς, ὁ πατήρ δηλ. καὶ ἡ μήτηρ, *in utramque partem, in utrâque fortunâ* κλ.

Κατακρίνει τὴν ἐν τῷ εἰς τοὺς ἀοιδίμους 'Ριζάρκς ἐπιγράμματι λέξιν « παριαύειν, » διότι « ὁ Γ 'Ριζάρκς μετὰ τοῦ αὐτοκασιγνήτου αὐτοῦ Μάνθου περὶστανται δωρεὰν καὶ χάριν τοῦ στενοκεράλου ἐπιγραμματοποιοῦ ἀσελγέστεροι καὶ αὐτοῦ τοῦ διαβοήτου Μοιχτάρπασα. » !!! ἢ τῆς ἀηδίας σου, ἄνθρωπε !!! Καὶ νὰ εἶχες τοῦλάχιστον δίκαιον, καὶ νὰ εἶχες τοῦλάχιστον μικροτάτην καὶ ἥμισυ εὐλογον ἀφορμὴν εἰς τὰς ἀηδεῖς φλυαρίας ταύτας, τὸ πρᾶγμα ὑποφερτόν· ἀλλ' ἄνευ λόγου, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀφορμῆς νὰ ἀισχρολογῇς, τοῦτο τῇ ἀληθείᾳ μόνον ἢ χρηστούτης σοφολογιότης σου ἦτο δυνατόν νὰ πράξῃ. Ἄπαντες οἱ καὶ μικρὸν τοὺς Ἕλληνας ποιητὰς καὶ ἰδίως τοὺς ἐπικοὺς ἀνυχνόντες γνωρίζουσιν ὅτι τῶν συνθέτων ῥημάτων κατὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ μέτρου χωρίζεται ἡ πρόθεσις παρὰ ποιηταῖς καὶ τίθεται μακρὸν τοῦ ῥήματος (ὡς τοῦτο γίνεται καὶ ἐν τῇ γερμανικῇ γλώσσῃ ἄνευ διαφορᾶς ποτε ἐλαχίστης τῆς σημασίας)· ἀλλ' οὐδέποτε ἐκ τούτου μεταβάλλεται ἡ σημασία τοῦ ῥήματος· ἄλλος ὁ λόγος ὅταν τὸ ῥῆμα ἔχῃ πολλὰς σημασίας, ἐπειδὴ τότε φυσικῶς τῷ λόγῳ ἢ ἐννοίᾳ, οὐχὶ δέ ποτε ὁ χωρισμὸς ἢ ἡ συνένωσις τῆς προθέσεως, προσδιορίζει κατὰ ποίαν ἐννοίαν ἐκληπτέον τὸ σύνθετον ῥῆμα. Ἄν τὸ « παριαύω » ὦν καὶ αὐτὸ ἐκ τῶν σπανίως εἰρημένων, ἔτυχεν ἐν διαζεύξει μὲν τῆς προθέσεως ὄν, νὰ ἔχῃ τὴν ἐτέραν τῶν δύο σημασιῶν, ἐν συζεύξει δὲ τὴν ἐτέ-



ραν, τοῦτο εἶναι ὅλως τυχαῖον. Ὅτι δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει σχεδόν τι οὐδὲ χρήζει ἀποδείξεως, ἀλλ' ὅπως στερόρον ἐπιβάλλωμεν τὸ φήμωτρον εἰς τὸ χρηστολόγον στόμα τοῦ Χρυσοβέργη, ἀναφέρομεν καὶ τὰ ἐξῆς περὶ τῆς λέξεως ταύτης τῷ Ἑρρίκῳ Στεφάνῳ εἰρημένα ἐν τῷ Θησαυρῷ αὐτοῦ. «Παριαύω, Juxta moror, commoror, dormio, Hom. Il. I, 336. Τῇ παριαύων τερπέσθω, i. e. ππρακοιμώμενος (ὡς ἐξηγεῖ ὁ Ἡσύχ.) Scribitur tamen et disjunctum (Od. E. 21) παρ δὲ κύνες... αἰέν ἱαυον Apoll. Rhod. 4, 806 «ληϊάδεσσι δορικτήτη παρίαυον.» Ἐνθεν δῆλον ὅτι οὐδεμίαν διάκρισιν σημασιῶν ποιεῖται ὁ Ἑρρίκος, εἴτε μετὰ τῆς προθέσεως συνηνωμένης γράφεται εἴτε μὴ. Φυσικῶ δὲ τῷ λόγῳ παρ' ἅπασιν τοῖς πεπολισμένοις ἔθνεσιν, ἅ π ρ α σ α ι ἄ ν ε ξ α ι ρ έ τ ω ς (ὅς τὰς ἀπκριθμήσῃ πάσας καλῶς ὁ Κ. Χ. καὶ θέλει πεισθῇ περὶ τῆς ἀληθείας ταύτης) αἱ λέξεις αἱ σημαίνουσιν τοιαύτας ἐννοίας, κυριολεκτικῶς ἔχουσαι ἐτέραν ὅλως ἔννοιαν (ὡς τὸ κοιμῶμαι, πλαγιάζω καὶ αὐτὸ τὸ ἀπλούστατον ῥήμα κινῶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐλληνικῇ καὶ πλεῖστα ὅσα ἄλλα), ὕστερον, τοῦ εὐφημισμού μὴ ἐπιτρέποντος τὴν δημιουργίαν νέων καὶ ἰδίως τὴν ἐτέραν ἐννοίαν ἔχουσῶν λέξεων, κατήντησαν νὰ λάβωσι τὴν δευτέραν σημασίαν. Ἀλλὰ τότε, μόνον Χρυσοβέργης πρέπει νὰ εἶναι τις διὰ ν' ἀποδίδῃ ἄνευ λόγου, καὶ νὰ βιάζῃ, οὕτως εἰπεῖν, τὰς λέξεις νὰ ἔχωσι τὴν ἐννοίαν ἣν ἡ χρηστολήτης σοφολογιότης του θέλει καὶ τότε δὲν βλέπομεν ποῖα εἶναι τὰ ὅρια τῆς ἀδείας ταύτης, ἐπεὶ δὲ καὶ αὐτὴν τὴν φράσιν, ἣν μόλις ἄρτι εἴπομεν κατὰ τύχην τρεῖς στίχους ἀνωτέρω «νὰ βιάζῃ τὰς λέξεις» δύναται ὁ Χ. νὰ ἐξηγήσῃ Χρυσοβεργικῶς, ὡς καὶ τὴν ἀθῶαν φράσιν τῆς σοφολογιότητός του τὴν ἐν σελ. 22 τοῦ Ἐπιδορπίου του «ἐβιάσθη ὁ τυπογράφος.» κτλ. Ἀλλ' ἅς ἀφήσωμεν ταῦτα, ἐπεὶ δὲ τῇ ἀληθείᾳ καὶ ἀντιλέγοντες μόνον πρὸς τὰς Χρυ-

σοδεργικὰς καὶ *sui generis* ἀηδίας ταύτας, ἀηδιάσαμεν καὶ ἡμεῖς, καὶ ὁ ἀναγνώστης ἀναμριβόλως.

10. Κατηγορεῖ τὴν λέξιν *θρέμμα* τῆς ἀφιερώσεως τοῦ Κ. Χορτάκη, ὡς σημαίνουσιν, λέγει, παρὰ τοῖς ἀρχαίοις βοσκήματα καὶ κτήνη! Καλὸν καὶ τοῦτο. Παραλείπομεν συντομίας χάριν τὸ τοῦ Σοφοκλ. (Φιλ. 243) « ὦ τοῦ γέροντος θρέμμα Λυκεμήδους » τὸ τοῦ Πλάτωνος (Νομ. 6, 777.) « Δύσκολον τὸ θρέμμα ἄνθρωπος, » καὶ πλεῖστα ὅσα ἄλλα· ἀλλὰ τὸ ἀναλογώτατον πρὸς τὴν σημερινὴν χρῆσιν « Καρύστου θρέμμα, » Λογιώτατε ;

11. Δὲν λέγομεν τίποτε περὶ τῆς ἐν τῇ Χρυστομαθείᾳ τοῦ Κ. Α. Ρ. Παγκαβῆ καὶ Σ. Δ. Βυζαντίου ἐξηγήσεως τῆς ἐν τῷ βίῳ Γεμιστοκλέους λέξεως « ἀμαυρότερη », οὐδὲ περὶ τοῦ εἰς τὸν Λάζαρον Κουντουριώτην ἐπιγράμματος τοῦ Κ. Γ. Παππασλιώτη, ἐπειδὴ οἱ Κ. Κ. Σκαρλάτος Βυζάντιος καὶ Παππασλιώτης ἀπήντησαν τὰ δέοντα ἐν τῇ ἐφημερίδι τῶν Μαθητῶν καὶ τῇ Ἀθηνᾷ.

9. Παραλείπομεν ἄλλας τινὰς ἐπουσιώδεις παρατηρήσεις τοῦ Κ. Χρυτοδέργη, ὅς παιδχριωδεστάτας οὔσας, οὐδ' ἀπαντήσεως κρίνομεν ἀξίας. Τοιαῦταί εἰσι, πλὴν πολλῶν ἄλλων καὶ ἡ κατάκρισις τῆς λέξεως « ἀπάντοτε, » ἐν ᾧ ὡς ἔχομεν τὸ, πανταχοῦ, —χῆ—όσε, —όθεν, πάντῃ, ἔχομεν ὁμοίως καὶ « ἀπανταχοῦ—χῆ, —όσε, —όθεν, ἀπάντῃ » κτλ. Τοιοῦτον ὁμοίως καὶ ἡ κατάκρισις τῆς φράσεως, « ἵνα μὴ ἐλεγχθῶμεν ἀδαημοσύνης καὶ ἀπειροκαλίας οἱ κρίναντες κτλ. » ἥτις ἔχει ὀρθότατα, εἴτε θεωρήσωμεν τὸ ἐλέγχομαι = κατηγοροῦμαι (ὅπερ πολλάκις σημαίνει), εἴτε = ἀποδεικνύομαι ψευδόμενος, ἡπατημένος κτλ. Διότι εἰ μὲν θεωροῦμεν τὸ ῥῆμα ἔχον τὴν ἀ. σημασίαν, οὐδεὶς δύναται νὰ κατακρίνῃ τότε τὴν ὀρθότατα ἔχουσαν γενικὴν· εἰ δὲ τὴν β'. , οὐδόλως θεωρητέα ξένη ἡ χρῆσις τῆς τοιαύτης γενικῆς, σημαίνουσης τὸ αἶτιον, ἐλλειπούσης (κατὰ τοὺς παλαιούς

γραμματικούς τῆς προθέσεως ἢ τοῦ ἐπιρρήματος ἔνεκα. Παραδείγματα τοῦ λεγομένου εἰσὶν ἄπειρα, καὶ κρίνομεν περιττὸν νὰ παραθέσωμεν. Οὕτως ἀλόγως κατακρίνεται καὶ ἡ ὀρθογραφία τῆς λέξεως Ἐπτάνησος, ἐν ᾧ γράφεται κατ' ἀναλογίαν Πελοπόννησος. Ὁμοίως παραλείπομεν νὰ ὑπερασπίσωμεν τὴν ὀρθότατα ἔχουσαν φράσιν «οὔτε οἱ ἐξῆς πατριωτικώτατοι στίχοι . . . ἔχουσιν τι νὰ ζηλεύσωσι τῶν στίχων τοῦ Κ. Π. Σούτσου.» Ὁμοίως στρεβλὴν θεωρεῖ τὴν ὀρθογραφίαν τῆς λέξεως ἐννεήκοντα καὶ συνιστᾷ τὴν γραφὴν ἐνενήκοντα, διὰ τί; — Ἄν ἔχη ὅρεξιν ὁ ἀναγνώστης, ἅς προσέξῃ ὀλίγον, καὶ, ἂν ᾖ δυνατὸν, ἅς μὴ γελάσῃ. «Τὸ ἐννέα, λέγει ὁ Χ., = (ἐννος—ἐνη καὶ νέα μονάς, ἣν δέχεται ἡ τοῦ Δέκα) γράφεται, λογιώτατε, διὰ δύο Ν, τὸ ἐνενήκοντα (ἐννεήκοντα) δι' ἐνὸς Ν, διότι τὸ δεύτερον Ν παρεμβάλλεται ὡς δίγαμα πρὸ τῆς καταλήξεως—ήκοντα δι' εὐφωνίαν» !!! Ἀλλ', ἃ ἄνθρωπε! Ἐπειδὴ ἡ κατάληξις —ήκοντα χρήζει εὐφωνικοῦ δίγαμα, πρέπει διὰ τοῦτο λοιπὸν νὰ φθείρηται τῆς ρίζης ἡ ὀρθογραφία; Ὅσάκις λοιπὸν ἔχομεν ἀνάγκην παρενθέσεως δίγαμα πρέπει νὰ προσφεύγωμεν εἰς τὴν ρίζαν, καὶ νὰ ὑποχρεώμεν, ὡς εἶπεν, τὴν ρίζαν, νὰ δαπανᾷ διὰ τὰς ἀνάγκας καὶ τὰ χρέη τῆς καταλήξεως; Λαμπροτάτη καὶ τοῦτο θεωρία! Καὶ ὅμως ἐπιλέγεις μετὰ στόμφου πρὸς τὸν συντάκτην τῶν Σουτσειῶν. «ἀκολουθεῖ μοι καὶ μείζω τούτων ὄψει.» Καὶ τρώντι, δταν παρενθέσης μετὰ τὴν λέξιν «τούτων» τὰς λέξεις «ἀτοπήματα καὶ μωρολογήματα» ἀληθεστάτη ἔσται ἡ ἀποστροφή. Ὁμοίως χλευάζεις καὶ τὴν ἐν σελ. 109 τῶν Σουτσειῶν λέξιν, ἀσπαθῆτε, ἐν ᾧ ἡμεῖς τὴν εἰρημένην σελίδα ἐξετάσαντες ἀκριβῶς καὶ ἐπισταμένως, πολλάκις καὶ διὰ μικροσκοπίου, οὐδαμοῦ ἐπαντήσαμεν αὐτήν. Ἀλλὰ ἐπέχομεν ἐνταῦθα, φοβούμενοι μὴ ὅλας τὰς παιδαριώδεις παρατηρήσεις τοῦ σοφοῦ γραμματικοῦ



ἐπιχειροῦντες νὰ διορθώσωμεν, λάθωμεν ἑαυτοὺς εἰς μὴα
ρολογίαν καὶ ἀπερατολογίαν ἐμπεσόντες· ἐξαετούμενου
λοιπὸν παρὰ τοῦ ἀναγνώστου τὴν ἐπισκῆ του συγκατάβασιν
εἰς ὅσα καὶ ἄκοντες ἐμακρηγορήσαμεν ἐν τῇ ἀπαντήσεϊ
ταύτῃ, μεταβαίνομεν εἰς τὸ ὄγδον μέρος αὐτῆς, ὅπου
θέλομεν ἐξελέγξῃ αὐτὸν βαρβαρίζοντα καὶ ασολοικίζοντα
χειρὸν καὶ τοῦ ῥήτορος Φλάκκου» (ιδ. Ἐπιδόρπ. σελ. 91).

Η'.

Συντομίας χάριν ἐν τῷ τμήματι τούτῳ τῆς ἡμετέρας
ἀνασκευῆς δὲν θέλομεν ἐξελέγξῃ εἰμὴ τοὺς οὐσιωδεστάτους
τῶν Χρυσοβεργικῶν σολοικισμῶν, ἐπειδὴ, ἐὰν θελήσωμεν νὰ
ἐξετάσωμεν αὐτοὺς ὅλους κατὰ σειρὰν, θέλομεν ἀναγκα-
σθῇ νὰ γράψωμεν ὀγκωδέστατον βιβλίον· καὶ ὄρεξιν τού-
του οὔτε ἡμεῖς ἔχομεν, οὔτε οἱ ἀναγνώσται, ἀλλ' οὐδὲ τὸ
πτωχὸν μας βαλάντιον.

1. Ἐρωτῶμεν τὸν κύριον Χ. νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ τί σημαί-
νει ἡ ἐξῆς φράσις ἢ ἐν τῷ πρὸς τοὺς ἀναγνώστας προλό-
γῳ του. α Χάριν λοιπὸν αὐτοῦ τοῦ γραμματοφάγου μή τις
δυσπεψία καταναγκάσῃ αὐτὸν νὰ περιῤῥαντίσῃ τὸν κά-
σμον ΧΕΙΡΟΝ ΕΑΥΤΟΥ, συνετάχθῃ τὸ παρόν. κτλ. »

2 Ἐν σελίδι 1 τοῦ Ἐπιδορπίου σου, κύριε Χρυσοβέργη,
γράφεις ἐν αὐτῇ τῇ πρώτῃ σου περιόδῳ τὰ ἐξῆς α... ὁ Ἑλ-
λην... διετήρησεν ἐν ἑαυτῷ τὸ θεόσδοτον αἶσθημα τῆς
κοινωνικῆς αὐτοῦ ἀποκαταστάσεως, ΣΥΓΚΙΡΝΩΝ διὰ τῆς
πατρίου θρησκείας τῆς στυγεράς αὐτοῦ τύχης τὴν δριμύ-
τητα » Δὲν κατακρίνομεν τὴν λέξιν ὡς ἀκυρολεκτικῶς ἐν-
ταῦθα τεθεῖσαν ἀντὶ τοῦ, μετριάζειν, κολάζειν, γλυκαί-
νειν κτλ. (moderare, temperare,) ἐπειδὴ ἔστιν ὅτι τὸ συγ-
κιρνῶ καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις εὔρηται τοῦτο σημαῖνον.
Ἀλλ' ἡ σύνταξις τοῦ ῥήματος ἔχει αἰεποτε οὕτω α συγ-
κιρνῶ τί τινι ἢ πρὸς τι » οὐχὶ δέ ποτε α συγκιρνῶ τι διὰ
τινος. »



3. Ἐν σελ. 2 « πολλοὶ μὲν τούτων ἐμμέτρως, πολλοὶ δὲ ΚΑΤὰ ΛΟΓΆΔΗΝ, πολλοὶ δὲ συναμφοτέρων ἔγραψαν κλ. » Ἐπειδὴ μέχρι τοῦδε ὅλος ὁ κόσμος τὸ ἐπὶ ῥήμα μόνον «καταλογάδην» ἐγνώριζε, παρακαλεῖσθε, σοφώτατε Χρυσοβέργη, νὰ μᾶς εἴπητε ἐκ τίνος φάμ. π. ρ. ι. α. σ. ὠψωνίσσατε τὴν νεοτευχῇ ταύτην καὶ στίλβουσιν ἔτι φράσιν κατὰ λογάδην; διὰ νὰ μάθωμεν καὶ ἡμεῖς νὰ ὠψωνίζωμεν ὁσάκις ἔχομεν ἀνάγκην.

Ἀφίνομεν ὅτι κατακρίνοντας ἀλλαχοῦ τὸ « ἀμφοτέρων » μεταχειρίζεσθε σεις τὸ « συναμφοτέρων, » ὅπερ εἶναι μὲν ἐπὶ ῥήμα, ἀλλ' οὐχ ἥττον τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν φύσιν ὑπάρχει οὐδέτερον ἐπίθετον καὶ ὡς γνωρίζομεν τὰ οὐδ. ἐπίθετα ἐνικῶς καὶ πληθυντικῶς λαμβάνονται ἀντὶ ἐπὶ ῥήμάτων.

4. Ἄν τῇ αὐτῇ σελίδι γράφεις « ἡ ΠΑΡΑ τοῖς ἀρχαίοις ποιηταῖς ἀπαντωμένη πανταχοῦ ὁμοιοκαταληξία » καὶ ὁμῶς κατακρίνεις τὴν φράσιν τοῦ Κ. Ἀσωπίου « τῶν ΠΑΡ' ἐκεῖνοις μεμπτῶν » καὶ διορθοῖς αὐτὴν εἰς τὸ « τῶν ἘΝ ἐκεῖνοις μεμπτῶν » ἐν δὲ σελίδι 74 γράφεις « τὸν ἄπαξ ἘΝ σχολαστικῷ καὶ ἀφνεῖ σχολιαστῇ, » ὅπερ σημαίνει κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν γραμματικὴν ὅτι εἶχεν ὁ σχολιαστὴς τὸν ὅρον τοῦτον μέσῃ τοῦ . . . ἀπαράλλακτως ὡς λέγομεν ἐν τῇ ἀπλῇ γλώσσῃ « ὁ ἄνθρωπος αὐτός ὅλους τοὺς διὰβόλους τοὺς ἔχει μέσῃ τοῦ . . . »

5. Ἐρωτῶμέν σε, Ἐπιδορπιογράφει, πῶς ὀνομάζεται ἡ ἐξῆς ἐν σελ. 7 τῆς Εὐγγραφῆς σου φράσις « Ὅσα δὲ γράφει περὶ τοῦ πεζοῦ λόγου, ἘΞ Αἴτιῶν γνωρίζεται ὅτι στερεῖται καὶ τῶν πρώτων γν. τῆς Ἑλ. γραμματικῆς, » ἐὰν μὴ ἀλαμπουργαίτικη;

6. Ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι 7 γράφεις « εἰ ΜΕΝ ὁ Κ. Π. Σοῦτος ἀληθῶς φρονεῖ ὅτι εἶναι μόνος ποιητὴς τῆς Ἑλλάδος, τοῦτο καθ' ἡμᾶς δὲν εἶναι παράδοξον, διότι ἔπαθε πάθημα κοινὸν πρὸς τοὺς . . . ποιητάς . . . , οἵτινες ὁμῶς καὶ

ται πρὸς ΜΕΝ τὸν Ὀμήρου . . . : παραβαλλόμενοι, δὲν θέλουσιν ἀρνηθῇ οὐδ' αὐτοὶ ὅτι εἶναι ἐπίχριστοί τινες στιχουργοί, δίκαιοῦται, νομίζομεν, ν' ἀπαιτῶσιν ὅπερ . . . ὁ ὀρθὸς λόγος ἐπιβάλλει εἰς ἕκαστον.» Ἐρωτῶμέν σε, Ἑλληνιστὰ πανάρ στε, ποῦ ἀποδίδονται οἱ ἀλλεπάλληλοι οὗτοι σύνδεσμοι, ΜΕΝ, ΜΕΝ ;

7. Ἐν σελίδι 9 γράφεις « ἀλλὰ ΚΑΪΤΟΙ ΜΕΝ ἡμεῖς οὐδέποτε . . . ἐκρίναμεν . . . οὐδέ ἠθέλομεν νομίσει πολλὰ . . . ἐφ' ἅπαντα ΜΕΝ . . . καθιστάνοντες, ἀφ' ἑκάστου ΔΕ . . . λαμβάνοντες . . . , περιεθρυλλήθη ὉΜΩΣ ὅτι . . . » Ἐρωτῶμέν σε, Ἑλληνιστὰ πανάρ στε, ποῦ ἀποδίδεται ὁ πρῶτος ΜΕΝ ;

8. Ἐν σελ. 10 γράφεις ἀπὸ φυλλάδιον ἀπὸ προωρισμένου πεντηκοντασελίδου, εἰς πενταπλάσιον ἔμελλε νὰ ἐπεκταθῇ.» Ἐρωτῶμέν σε, εἰς ποίαν γλῶσσαν ἀνήκει ἡ φράσις αὕτη ;

9. Ἐν σελ. 11 γράφεις « καὶ ἐν τῷ πρώτῳ παραγράφῳ.» Ἐρωτῶμέν σε, λογιώτατε, ποῦ τῶν ἐλλήνων συγγραφέων ἀπήντησας τὴν λέξιν ταύτην οὕσαν γένους ἀρσενικοῦ; Ἀλλ' ἴσως μοὶ ἀντερεῖς ὅτι « οὕτω γράφουσι τὴν σήμερον ὅλοι εἰς τὴν Ἑλλάδα. » Ἀλλὰ, κατὰ τὸ Ἐπιδόρπιόν σου, ὅλοι εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι ἀγράμματοι· ὥστε δὲν πρέπει ποτὲ νὰ περιμένῃ τις προκοπὴν παρ' αὐτῶν· σὺ ὅμως ὁ παρουσιασθεὶς διορθωτὴς, κριτὴς καὶ ἐπικριτὴς αὐτῶν ἔπρεπε νὰ γνωρίζῃς ὅτι ἡ λέξις «παράγραφος» ἐν τῇ ἐλληνικῇ εἶναι πάντοτε γένους θηλυκοῦ, καὶ νὰ μᾶς διορθώσῃς ξενίζοντας (γαλλ. LE paragraphe, γερμ. DER paragraph, λατ. paragraphus, hic σπεν. καὶ haec.).

10. Ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι γράφεις α ἐκινδυνεύσαμεν νὰ παγιδευθῶμεν, τὴν Νεφέλην ἀντὶ τῆς Ἥρας ἐκλαβόντες.» Ἄν τὸ πρᾶγμα εἶχεν οὕτω καὶ ΤΗΝ Νεφέλην τῶνόντι (τὴν γυναῖκα θηλ. Νεφέλην) ἐλάμβανες, δὲν βλέπω τί θὰ ἐξημιόνησο· ἐξ

ἐναντίας, τότε χαρὰ ἔς τὴν μοῖρά σου ! Ἀλλὰ περὶ τούτου ἀπῆντησέ σοι τὰ δέοντα ἐν τῇ Ἀθηνᾷ (ἀρ.) ὁ Κ. Γ. Παπασλιώτης.

11. Ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι γράφεις «ἐμπεριπατήσας ἀρχεῖά τε καὶ γραφεῖα». Νὰ χαρῆς τὴν νενέν σου καὶ τὴν Δημιουργίαν σου, καὶ νὰ σὲ πολυχρονάῃ ὁ θεὸς, διὰ νὰ γράφῃς καὶ ἄλλα ἐγχειρίδια καὶ ἐπιδόρπια, δὲν μᾶς λέγεις, ἡγαπητέ Χρυσοβέργη, ποῦ εὔρηκας τὴν πρὸς αἰτιατικὴν σύνταξιν τοῦ ῥήματος «ἐμπεριπατῶ» ;

12. Τὰ ἐν σελ. 12 «περιάπτων Εἰς αὐτοὺς γνώσεις» ἀλαμπουρνέζικα εἶναι, κύριε Χρυσοβέργη ;

13. Τὰ δ' ἐν σελ. 13 «ἐκινδυνεύσαμεν ὅμως ἔτι μᾶλλον ἢ ὡς ἀνωτέρω, ν' ἀπατηθῶμεν» εἶναι ἀλαμπουρνέζικα καὶ αὐτὰ ἢ τσιφούτικα ;

14. Ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι γράφεις αὖ ὑπόληψις . . . ἐπέβαλεν εἰς αὐτοὺς τὸ καθῆκον νὰ ἱκανοποιηθῶσιν, ἀποερίθοντες ἦν . . . ὁ Σ. προέθετο νὰ προστρέψῃ εἰς αὐτοὺς ἀτιμίαν· ἐκ τίνος ἢ ἀπὸ τίνος ν' ἀποτρέψωσι τὴν ἀτιμίαν, Δάσκαλε ; ἐπειδὴ τοῦτο σημαίνει τὸ ἐνεργητικὸν ἀποτρίβω· ἄλλως δέ ἔπρεπε νὰ γράψῃς οὐχί, ἀποτρίβοντες ἀλλ' ἀποτριBΟΜΕΝΟΙ.

15. Ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι γράφεις εὐφραδέστατα, ὡς ἔμοιγε δοκεῖς, αὐτὸν ἐδιστάσαμεν ὅμως νὰ ἀποπέμψωμεν μακρὰν ΗΜΩΝ τὸν ἐν τῇ καρδίᾳ ΗΜΩΝ ἀναβάντα τοιοῦτον δεαλογισμὸν ». Μάθε, Δάσκαλε, ὅτι «ἀποπέμψω μακρὰν ΕΜΟΙ» εἶναι σόλοικον, καὶ πρέπει νὰ εἴπῃς ἢ «ἀπ' ΕΜΑΥΤΟΥ» ἢ ὀρθότερον καὶ ἐλληνικώτερον τὸ μέσον μόνον «ἀποπέμπομαι». Δὲν λέγομεν τίποτε περὶ τῆς μελιτώδους νοστιμάδας, ἦν προχέουσι τὰ ἀλλεπάλληλα ἡμῶν, ἡμῶν, ἐπειδὴ τὸ μέλι τοῦτο τοῦ λόγου ἑκαστος τὸ αἰσθάνεται, καὶ τὴν στιγμὴν ταύτην ἀναμφιβόλως ξηροκατεπίνει ὁ ἀναγνώστης.

16. Ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι γράφεις « ὁ μὲν ταύτων ἀπέδειξε πράγματι ὅτι οὐδὲ τί ἐστὶν ἕμμετρος λόγος ἐπίσταται, ὡς δύναται νὰ ΕΞΑΧΘΗ ἀναμφιλέκτως, ἐξ ὧν ἔχει συντεταγμένα ἐπιγράμματα ». Πρῶτον, Δάσκαλε τὸ « ἐξάγω » οὐδέποτε σημαίνει ἐν τῇ ἐλληνικῇ τὸ πορίζομαι, ἢ εἰκάζω κλ. μόνον ἐν τῇ γαλλικῇ τὸ ἀντίστοιχον déduire καὶ εἶτι ἕτερον, ἔχει τὴν σημασίαν καὶ τοῦ πορίζεσθαι (συλλογισμούς,) κτλ. Ὡς τε ἐνταῦθα περιέπεσας εἰς ἀηδέστατον ξενισμόν. Ἐπειτα ἐν τῇ ἐλληνικῇ γλώσσῃ οὐδέποτε λέγομεν « ἐξ ὧν ἔχει συντεταγμένα ἐπιγράμματα » ἐπειδὴ οὕτω λαλοῦσι καὶ γράφουσιν οἱ τσιφούτιδες, ἀλλὰ « ἐξ ὧν ἔχει συντεταγμένον ἐπιγράμματα ». Δάσκαλε, ποῦ δίδασκες καὶ νόμο δὲν ἐκράτεις!!!

17. Ἀναλφάβητα ὁμοίως εἶναι καὶ τὰ ἐν σελίδι 16 ταῦτα « ὁμοιον ποιήσας ὅτι καὶ τις νεωκόρος ἢ κανδηλάπτης, ἄψας ἐκ θεοβλαβείας εἰς εἰκόνα πολλὰ καὶ πυκνὰ κηρία κατέκαυσεν ἐπὶ τέλους αὐτὴν ἐξ ἀπροσεξίας· ὁ δ' ἐγκυμιαζόμενος προθέμενος νὰ προπηλακίσῃ τὸν Κ. Π. Σοῦτσον, καὶ ἐν αὐτῷ ἑτέρους, ὡς θέλομεν ἰδεῖ, τοῦτον μὲν καὶ ἄκων συνέστησεν, ἑαυτὸν δ' ἐξελέγχει, περὶ ᾧ ὀργᾷ ἐνδεικνύμενος, ἀμαθέστατον. » Οὐδὲ γνωρίζομεν τί πρῶτον καὶ τί ὕστερον νὰ θαυμάσωμεν· τὸ « παρόμοιον ποιήσας ὅτι καὶ ἢ τὸ « ἄψας . . . εἰς εἰκόνα, » ἢ τὸ « νὰ προπηλακίσῃ ἐν αὐτῷ ἑτέρους, » ἢ τὸ « περὶ ᾧ ὀργᾷ ἐνδεικνύμενος, » ἢ τὰ ἀιαπόδοτον τῆς φράσεως « παρόμοιον ποιήσας ὅτι καὶ κανδηλάπτης τις, ἄψας . . . κατέκαυσεν αὐτήν. » Εἰς οὕτως ἀλλεπαλλήλους σολοικισμοὺς εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑποπύσῃ καὶ τῆς κατωτάτης τάξεως τοῦ ἐλληνικοῦ σχολείου μαθητής. Καὶ τῶντι ὁ μαθητής οὗτος θὰ ἐγνώριζεν ὅτι κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἐλληνικῆς συντάξεως πρέπει νὰ γράψωμεν ἢ « ὁμοιον ποιήσας ΠΡΟΣ (ἢ χυδαῖστί μὲ) ὅτι κανδηλάπτης τις κτλ. » ἢ « ὁμοιον ποιήσας καὶ κανδηλάπτης



πτης τις» κτλ. θὰ ἐγνώριζεν ὁ μαθητὴς οὗτος ὅτι διὰ νὰ εὐοδωθῇ ἡ φράσις, ἔπρεπεν ἐκτὸς τῆς διορθώσεως ταύτης νὰ λάβῃ καὶ τὴν ἐξῆς. « Ὅμοιον ποιήσας πρὸς ὅ,τι καὶ κανδηλάπτης, ἢ ὅμοιον ποιήσας καὶ κανδηλάπτης τις, ΟΣΤΙΣ ἄψας ἔκαυσε αὐτήν. » Πλὴν δὲ τούτων θὰ ἐγνώριζεν ὁ μαθητὴς οὗτος ὅτι καὶ τὸ « ἄψας . . . εἰς εἰκόνα » εἶναι κατ' ἐννοίαν σόλοικον, ἐπειδὴ δὲν ἀνάπτουσι τὰ κηρία εἰς τὴν εἰκόνα ἀλλὰ πρὸ τῆς εἰκόνης· ὁμοίως θὰ ἐγνώριζεν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὅτι τὸ « προθέμενος νὰ προπηλακίσῃ τὸν Κ. Π. Σοῦτσον καὶ ἐν αὐτῷ ἑτέρους » εἶναι ξενισμὸς, διότι τὸ προθετόπτωτον « ἐν αὐτῷ », τῆς ἀντωνυμίας « αὐτῷ » ἀναφερομένης εἰς πρόσωπον, οὐχὶ πρᾶγμα (ἔτε μόνον ἐτρέπεται τὸ τοιοῦτον προθετόπτωτον), δὲν λέγεται ἐν τῇ ἐλληνικῇ γλώσσῃ. Μόνον γαλλιστὶ λέγομεν « je vois en (dans) lui le défenseur de la liberté de ma patrie. » οὐχὶ ὅμως καὶ ἐλληνιστὶ « βλέπω ἐν αὐτῷ τὸν ὑπερασπιστὴν τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος μου. » Μόνον λοιπὸν γαλλιστὶ, Κ. Χρυσοβέργη, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν. « s'étant proposé d'injurier M. P. Soutsos et en lui d'autres, » οὐχὶ ὅμως καὶ ἐλληνιστὶ, ὡς σὺ γράφεις. Ἐκτὸς δὲ τούτου θὰ ἐγνώριζεν ἀκόμη ὁ μαθητὴς τοῦ σχολείου καὶ τὸ ὅτι τὸ « ὄργᾱ » ἀκαταλληλότατον εἶναι εἰς τὴν φράσιν « ἑαυτὸν ἐξελέγχει περὶ τοῦ ὄργᾱ ἐνδεικνύμενος, ἀμαθέστατον ».

18. Παρὰ τίνι συγγραφεῖ ἑλληνι εὔρες τὸ ἐν σελίδι 18 « μνείαν . . . ποιεῖ, » ὦ γραμματικὴ Χρυσοβέργη; Ἡμεῖς μέχρι τοῦδε ἐγγνωρίζομεν ὅτι οἱ Ἕλληνες λέγουσι « μνείαν ποιεῖται, » οὐχὶ μνείαν ποιεῖ.

19. Μέχρι τοῦδε ἐγγνωρίζομεν ὅτι « κόπτονται » τὰ νομίσματα (παρ' ὃ καὶ « νομισματοκοπεῖον » καὶ « παράκοπος » κτλ.) τώρα ὅμως μαυθάνομεν ἐν σελίδι 19 ὅτι « μεταλλουργοῦνται. » Νὰ μᾶς ζήσης, δάσκαλε, διὰ τὴν ἀνακάλυψιν!

20. Ὁμοίως μέχρι τοῦδε ἐνομίζομεν ὅτι οἱ Ἕλληνες τὸ « δρέπω » καὶ « δρέπομαι » συντάσσουν πρὸς αἰτιατικὴν μὲν ὅταν ἔχῃ τὴν κυρίαν σημασίαν, πρὸς γενικὴν δὲ ὅταν ἔχῃ τὴν μεταφορικὴν, (ὠφελοῦμαι ἐκ . . . , profiter de . . .). Ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι σου μαθαίνομεν ὅτι ἐλάνθανόμεθα, διότι γράφεις « καὶ ἀνίσως μετὰ πομπωδεστέρου τρόπου εἶναι πρέπον νὰ περιφθῶσιν εἰς τὴν κεφαλὴν ἐκείνην, δι' ὅσων αὐτῇ δρεπομένη τῶν ἐαυτῆς ἀνθρώπων ἠθέλησε μετὰ κυνικοῦ χαριεντισμοῦ νὰ περικοσμήσῃ ἑτέραν. » Ὅτι δὲ ἡ περίοδος αὕτη καὶ ἄλλως ῥέει μέλι καὶ γάλα, ἀμφιβάλλω ἂν θὰ εὑρεθῇ ἄνθρωπος τοσοῦτον ἀπειρόκαλος, ὥστε νὰ μὴ τὸ παρατηρήσῃ. Ἐγὼ τοῦλάχιστον μόλις ἀναγινώσκω τὴν περίοδον ταύτην καὶ ἐκ τοῦ πολλοῦ μέλιτος εὐθύς αἰσθανόμενος κοιλίας κοψίματα καὶ ναυτιῶν ἐπιφωνῶ « δότε μοι λεκάνην ! »

21. Οὐχ ἦττον μελιτώδης ὑπάρχει καὶ ἡ ἐν τῇ ἀκολουθῶ 26 σελίδι περίοδος αὕτη « Ἀνωνυμίαν ἔθετο ὁ ἄνθρωπος ἀποκρυβὴν αὐτοῦ, τρέμων μὴ ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ φωραθεῖς ὁποῖός τις εἶναι ἀληθῶς, ἀπολέσῃ ἢν μέχρι χθὲς διὰ παντοίων μέσων ἐκαρπούτο θόζαν καὶ μεθ' ἧς ὑπὸ τῶν οἰκείων περιεφέρετο » ἐν ᾗ ἀπαντᾷ τις καὶ τὴν γραφικὴν λέξιν (style) « ἀνωνυμίαν ἔθετο ἀποκρυβὴν αὐτοῦ » καὶ τὸ ἐκαρπούτο συντασσόμενον ἐνταῦθα πρὸς αἰτιατικὴν, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ συνταχθῇ (ὡς ἔχον τὴν μεταφορικὴν ἔννοιαν *profitant de sa gloire*) πρὸς γενικὴν, καὶ τὸ ἰερογλυφικὸν τοῦτο « καὶ μεθ' ἧς ὑπὸ τῶν οἰκείων περιεφέρετο » ἐπισφραγίζον τὴν καλλιέπειαν τῆς ὅλης περιόδου.

22. Μέχρι τοῦδε ἐνομίζομεν οἱ σχολαστικοὶ ὅτι τὸ « καυχῶμαι » συντακτέον οὕτω, καυχῶμαί τι, ἢ τι, ἢ ἐπὶ τι. « Τώρα σὺ, Δάσκαλε, ἄς ἦσαι καλὰ, μᾶς διδάσκεις (ἐν σελ. 21) ὅτι ῥητέον « ἐγὼ τούτῳ καυχώμενος. » Ἄξιός ὁ μισθός σας, Δάσκαλε !

23. Ἐν σελίδι 23 ἀρχίζεις α εἰ μὲν » καὶ χωρὼν ὁ ἀναγνώστης ἀνυπομόδως μέχρι τέλους τῆς παρὰγράφου, βλέπει ὅτι τὸν α εἰ δὲ » ἔφαγεν ἡ γάτα. Δὲν πειράζει ὅμως *de minimis* Δάσκαλος *non curat*.

24. Ἐν σελίδι 24 μανθάνομεν ὅτι α εἷς διδάσκαλος, δύο λογιώτατοι, τρεῖς γραμματικοὶ πρέπει νὰ νομισθῶσιν ἢ αὐτοὶ νὰ πιστεύσωσιν ὅτι εἶναι προωρισμένοι καὶ ἐκ κοιλίας μητρὸς ἀφωρισμένοι (!!!) . . . » ὁμοίως καὶ ὅτι τὸ τσαλίου παράγεται παρὰ τὸ θαλίον - θαλὸς. » Εὐχαριστοῦμέν σοι καὶ ὑπερευχαριστοῦμέν σοι, Δάσκαλε!

25. Μὴ νομίσης ὅμως ὅτι εἰς εὐχαριστήσεις μόνον περιοριζόμεθα· ὅχι· εἴμεθα εὐγνωμονέστατοι μαθηταί. Δίξαι λοιπὸν, σεῦστέ διδάσκαλε, ἀντὶ διδάκτρων τὸ ἐξῆς μάθημα. Ἐν σελίδι 25 λέγεις α ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα ἀπαιτεῖ βαθεῖαν σπουδὴν. » Μάθε, *doctissime* ἄνερ, ὅτι, ἀπαιτῶ ἐλληνιστὶ σημαίνει μόνον α αἰτῶ ἐπιμόνως (τὸ ὀφειλόμενον), » καὶ ὅτι διὰ τοῦτο ἡ φράσις αὕτη α ἡ ἐλλην. γλῶσσα ἀπαιτεῖ β. σπουδὴν » εἶναι ξεικωτάτη. Μόνον οἱ γάλλοι λέγουσιν α *la langue grecque exige de profondes études* » καὶ οἱ γερμανοὶ α *Die griechische Sprache ein vortreffliches Studiren erfordert* » Οὐ μὴν ἀλλ' οὐδὲ τὰ λατινικὰ ἀντίστοιχα ῥήματα *cogere, repetere, exigere* ἔχουσι ποτε τὴν σημασίαν ταύτην. Ὅθεν, δεόν νὰ μεταφράσωμεν λατινιστὶ τὴν φράσιν π. χ. ταύτην α *Comportez-vous selon que la chose l'exigera*, ἀνάγκη νὰ καταφύγωμεν εἰς ἄλλους τρόπους ἐκφράσεως, οἷοί εἰσιν οἱ ἐξῆς α *gere te pro rei conditione et natura, prout erit affecta res, ita te adhibe, et ad eam compone.* » Μόνον δὲ γερμανιστὶ δυνάμεθα νὰ μεταφράσωμεν πιστῶς α *Schicket euch darein wie es die Beschaffenheit der Sache erfordert.* » Ἀλλὰ, θὰ μ' ἐρωτήσης, πῶς λοιπὸν πρέπει νὰ εἰπωμεν; Ἰδοὺ πῶς α.) νὰ μεταχειρι-



σθῆς τὴν κοινὴν μὲν ἀλλ' ἐλληνικωτάτην φράσιν ταύτην αἴ ἑλληνικὴ γλῶσσα χρειάζεται βαθεῖαν μελέτην.» ἀλλὰ δὲν σοὶ ἀρέσκει τὸ, χρειάζομαι; Μεταχειρίσθητε β') τὸ ὁμοίως ἐλληνικώτερον ῥῆμα χρήζω, καὶ εἰπέ «αἴ ἑλληνικὴ γλῶσσα χρήζει βαθείας μελέτης». Ἀλλὰ σοῦ μυρίζεται καὶ αὐτό; μεταχειρίσθητι γ') τὸ ἀκράτως ἐλληνικὸν τοῦτο «βαθείας δεῖται μελέτης ἡ ἐλλ. γλῶσσα» ἢ «βαθείας δεῖ τῇ ἐλληνικῇ γλώσσῃ μελέτης» ἀλλὰ σοῦ βρωμαῖ καὶ ἡ ἐλληνικούρα; στρέψον ἄλλεοτρόπως τὴν φράσιν, ὡς ἔπραξας ἐν τῇ ἀκολουθῶ 26 σελίδι, ὅπου ἀντὶ νὰ εἴπῃς «ὅπερ ἀπαιτεῖ ἡ ἀπαθὴς καὶ εὐμενὴς ἐπικροσις» στρέψας κάλλιστα τὴν φράσιν εἶπες «ὅπερ εἶναι ἴδιον ἀπαθοῦς καὶ εὐμενοῦς ἐπικριτοῦ.»

26. Παραλείπομεν τὸ ἐν σελίδι 26 «ἀναγκασθεὶς νὰ λάβω τὸν... τόμον, δι' (ἀντὶ πρὸς ἢ εἰς) ἰδίαν μου χρῆσιν, καὶ τὸ ἐν σελ. 27 «ὁ συγγραφεὺς λαβὼν ἀφορμὴν ὅσα (ἀντὶ ἐξ ὧων) ὁ Π. Σ. συνέταξε» καὶ τὴν ἐν τῇ σελίδι ξενίζουσιν λέξιν «διὰ τοῦ μέσου» γαλλ. (moyen, ιταλ. mezzo, γερμ. mittel, ἀγγλ. means) ἀλλ' ἐν σελίδι 28 «σολοικίζεις χεῖρον τοῦ ῥήτορος Φλάκκου» λέγων «... οὗτος... ἅμα ἐπλησίασεν εἰς τι τούτων (τῶν δωματίων), ... δείξας αὐτόν... εἶπεν» ἐν ᾧ, ἂν ὀλίγην γραμματικὴν ἐμάνθανες, θὰ ἐγνώριζες ὅτι τὰ «ἅμα» οὐδέποτε ἰσοδυναμεῖ τῷ «ὡς» (= καθὼς ἐν τῇ ἀπλῇ γλώσσῃ=λατ. quum, γαλλ. dès que, γερμ. wie ἢ als) ἀλλὰ εἶναι ἐπὶ ῥῆμα χρονικὸν= συγχρόνως= κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον κτλ. Ῥητέον ἄρα ἢ «ἅμα ἐπλησίασε, καὶ... εἶπεν» ἢ «ἅμα πλησίασας εἶπεν» ἢ «ὡς (ἢ καὶ ἀπλούστερον καθὼς) ἐπλησίασεν... εἶπεν».

26. Παραλείπομεν τὰς ἐν σελίδι 32 ἀνορθογραφίας «ἐθνολετείρας, ἀντὶ, ἐθνολετείρας, ὄναιο· ἀντὶ ὄναιο, πολύχνιον, ἀντὶ πολίχνιον· ἀλλὰ τῆς ἐν σελίδι περιόδου ταύτης



της « καὶ τοσαῦτά μ' ἐν περὶ τοῦ σκοποῦ· ἔλθωμεν ἤδη καὶ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν » ὁ ἀνταποδοτικός δ' ἐποῦ ἐσκάλωσε ;

27. Ἐν ἐκ τῶν πολλῶν τῆς καλλιτελείας σου ἀριστουργημάτων εἶναι καὶ τὸ ἐξῆς. Ἐν σελίδι 38 γράφεις « Ἐδικάζετό τις ἀλλοδαπὸς πρὸ τινῶν ἐνικαυτῶν ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις δηκαστηρίῳ τῶν ἐνόρκων ἐπὶ ἀντιστάσει κατὰ τῆς ἀρχῆς, ὅτι καὶ περ ὑπήκοος ὢν ὀθωμανὸς ἀπεποιήθη νὰ παραδώσῃ τοὺς δύο αὐτοῦ υἱοὺς νὰ στρατολογηθῶσι, ἐν ταῖς νεοσυλλεξίαις, κατὰ τὰς δημαρχικὰς ἀποφάσεις, εἰς τῶν ἐνόρκων ἐν τῷ τῶν διασκέψεων δωματίῳ ἐπέμενεν ἐν τῇ συνέσει αὐτοῦ νὰ κηρυχθῇ ἔνοχος ὁ κατηγορούμενος, ἕτερος δέ τις παρετήρησεν αὐτῷ ὅτι ὁ νόμος ἀπαιτεῖ τὸν στρατεύσιμον νὰ ᾔηται ὑπήκοος Ἕλληνα, ὁ δὲ κατηγορούμενος εἶναι ὑπήκοος ὀθωμανός, εἶναι καὶ παράνομος καὶ παράλογος πᾶσα κατὰ τοῦ κρινομένου ἐτυμηγορία κτλ. » Πᾶς τις βλέπει ὅτι ὡς ἐναντιωματικῶς ὁ σύνδεσμος καὶ περ τότε μόνον θὰ εἶχε τὸν τρόπον του, ὅταν ὁ δικάζόμενος ᾔητο οὐχὶ ὑπήκοος ὀθωμανός, ἀλλ' ὑπήκοος Ἕλληνα, διότι τότε μόνον θὰ εὐωδοῦτο λογικῶς ἡ φράσις ἔχουσα ὡς ἐξῆς « Ἐδικάζετο . . . ὅτι καὶ περ ὑπήκοος ὢν Ἕλληνα, ἀπεποιήθη νὰ παραδώσῃ τοὺς υἱοὺς του κτλ. » Παραλείπομεν τὸ ἀλαμπουργαϊζικόν καὶ τὴν λοιπὴν τῆς ὅλης περιόδου καλλιτέλειαν ὡς οὔσαν καταφανεστάτην.

28. Μάθε, Δάσκαλε, ὅτι τὸ « παρακρούω » δὲν σημαίνει ἀπατῶ, ὡς γράφεις ἐν σελ. 40 « παρακρούει τὸν ἀναγνώστην » ἀλλὰ τὸ μέσον παρακρούομαι ».

29. Εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἀρλεκινικῆς σου λέξεως (style) παρατήρησον καὶ τὴν ἐν σελίδι 44 περιόδον σου ταύτην « οἱ μεταγενέστεροι ἡμῶν εὐπαιδευότεροι ἡμῶν γενόμεν, θέλουσιν εἰπεῖ ὅτι ἡμεῖς ἐγεννήθημεν εἰς παραδο-

ξολογίαν αὐτοῖς » ἐπὶ τὸ γραφικώτερον ἦτοι λατινικώτερον συντεταγμένην ! « ἐγεννήθημεν εἰς παραδοξολογίαν αὐτοῖς » !!! κατὰ τὸ « incumbite in studium eloquentiæ, ut et vobis honori, et amicis utilitati et reipublicæ emolumento esse possitis » (Cicer. de Orat. I, 8.) κτλ.

30. Ἐν σελίδι 45 εὐρίσκομεν καὶ τὴν νεοτευχῇ λέξιν « πιδακηδόν » qui figure merveilleusement παρὰ τῇ τρισβαρβάρῳ « ἐκβλυζόμενος » !!! ἐν ᾧ ὅλος ὁ κόσμος μέχρι τοῦδε ἔλεγε καὶ ἔγραφεν ἐκβλύω καὶ ἐκβλύζω, οὐχὶ ἐκβλύομαι ἢ ἐκβλύζομαι ! Ποία ἀμάθεια, Δάσκαλε !!!

31. Ἐν σελίδι 47 μένει ἀναπόδοτος ἡ ὑπόθεσις « ἀνίσως ἐμελετᾶτε κάλλιον τὴν Γραμματικὴν . . . »

32. Ἐν σελίδι 52 γράφεις « Παραλείπομεν νὰ εἰπωμέν τ' περὶ τῆς σκανδαλώδους καὶ ἀπρεποῦς ἐννοίας τῆς τελευταίας φράσεως τοῦ τελευταίου στίχου « ἀρετῇ φέρτατος ἡμιθέων » α) διότι ἐπειδὴ ἀρετῇ παραλλήλως πρὸς τὸ ἡμιθέων σημαίνει ἀνδρείαν, ὁ αἰμίμηστος Λάζαρος Κουντουριώτης δὲν ἦτο ἀνδρεῖος, δὲν ἐξεδήμησεν εἰς μάχας, δὲν περιέζωσε ῥομφαίαν ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ. » Ὅτι ἡ περίοδος αὕτη εἶναι καὶ κατ' ἐννοιαν καὶ κατὰ σύνταξιν σόλοικος οὐδὲ νὰ τὸ εἰπωμεν εἶναι ἀνάγκη. Πρῶτον εἶναι κατ' ἐννοιαν σόλοικος διὰ τὸ ἄτοπον τοῦ αἰτιολογικοῦ ἐπειδὴ καὶ τῇ ἀληθείᾳ, ὅπως ἔχει ἡ φράσις ἐν τῷ κειμένῳ, δὲν θέλει νὰ εἴπῃ ἄλλο τίποτε, εἰμὴ τὸ ἐξῆς « ἐπειδὴ ἡ ἀρετῇ . . . σημαίνει ἀνδρείαν, (διὰ τοῦτο !!!) ὁ αἰμίμηστος Λ. Κουντουριώτης δὲν ἦτο ἀνδρεῖος, (διὰ τοῦτο) δὲν ἐξεδήμησεν εἰς μάχας, δὲν περιέζωσε ῥομφαίαν . . . ἀλλ' ἦτο πρόβουλος κτλ. » Καὶ κατὰ σύνταξιν δέ, δὲν ὑπάρχει ἐλευθέρα σολοικισμοῦ, διότι τὸ περιζωννύω εἶναι δίπτωτον ἐνεργητικὸν θεόμενον δύο αἰτιατικῶν, τῆς

τοῦ πράγματος καὶ τῆς τοῦ προσώπου ἀπεριζωννύω (—ννυαμί) τινὰ τὴν ῥομφαίαν», οὐδέποτε δὲ εὐρηταὶ ἀντὶ τοῦ μέσου. Ὅπως εὐοδωθῇ ἄρα ἡ φράσις ἀνάγκη νὰ εἴπῃς ἀδὲν περιέζωσεν ἑαυτὸν ἢ περιεζώσατο ἢ χυδαῖστί περιεζώσθη· ἀφ' οὗ καὶ τὸ κείμενον τῆς Γραφῆς ἐξ οὗ προφανῶς ἠρύσθη τὴν φρίσιν, καὶ περ πολλαχοῦ σολοικῶς ἔχον, καθρεύει ἐνταῦθα οὐ μόνον μέσου ὄντος τοῦ ῥήματος ἀλλὰ καὶ ἐκ περισσοῦ δις προστεθειμένης τῆς ἀντωνυμίας σου «περίζωσαι τὴν ῥομφαίαν ΣΟΥ ἐπὶ τὸν μηρόν ΣΟΥ, δυνατὲ κλ.»

33. Ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι γράφεις «ἐκένωσε τὰς Ἀθήνας εἰς τὰ πλοῖα καὶ τὴν Σαλαμῖνα», ὅπερ κατὰ μὲν τὴν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις σημασίαν τοῦ κενόω δὲν σημαίνει τίποτε, κατὰ δὲ τὴν ἐν τῇ νέᾳ Ἑλληνικῇ ἔννοιαν τοῦ ῥήματος θέλει νὰ εἴπῃ ὅτι αἱ Ἀθῆναι ἦσαν μαγείρευμα, φακῆς π. χ., καὶ τὸ μαγείρευμα τοῦτο ἐκένωσεν ὁ Θεμιστοκλῆς εἰς τὰ πλοῖα καὶ τὴν Σαλαμῖνα!!! Καὶ ὅμως, πανάθλιε Χρυσοβεργῆ, ἔχεις τὴν ἀναίδειαν νὰ ῥίπτῃς τὸ χειρόκτιον πρὸς ἅπαντας τοὺς λογίους Ἕλληνας, καὶ νὰ προκαλῇς ἅπαντας αὐτοὺς, πλὴν ἐνός, εἰς μονομαχίαν φιλολογικὴν καὶ εἰς διαγωνισμόν περὶ καλλιπείας καὶ ὀρθοεπείας!!! Δὲν λέγομεν τίποτε περὶ τοῦ συνεπτυγμένου τῆς φράσεως, ἐπειδὴ δυνατόν νὰ εἴπῃς ὅτι ἡ σύνταξις εἶναι κατὰ τὸ γραμματικὸν σχῆμα τὸ καλούμενον Ζεῦγμα, καὶ ὅτι εἶναι ἀπομίμησις τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις «ἀνίστατο εἰς οἰκημά τι (Πλατ. Φαίδ.)» κλ. Ἀλλὰ τὸ κενόω τὰς Ἀθῆνας εἶναι ξενισμὸς ἀηδέστατος· ἐπειδὴ μόνον ἐν ταῖς νεωτέραις εὐρωπαϊκαῖς γλώσσαις λέγομεν «κενῶ τὴν πόλιν, τὸ φρούριον» οἷον γαλλιστὶ évacuer la forteresse, la place καὶ τὸ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις πολυθρύλλητον δὴ τοῦτο l'armée russe a évacué les Principautés Danubiennes, ὅπερ πιστῶς μετέφρασαν καὶ αἱ καθ' ἡμᾶς ἐφημερίδες «ὁ ῥωσικὸς στρατὸς

ἐκένωσε (!!!) τὰς παραδυναβείους ἡγεμονίας. Ὁμοίως λέγομεν καὶ ἰταλιστὶ *evacuare la fortezza, la piazza, la casa*, κατλ. καὶ ἀγγλιστὶ *to evacuate the Principalities, the place*, κατλ. καὶ γερμανιστὶ, *die Donau fuerstenthuemer, das Schlosser raeuern* κατλ. ἀλλ' ἐν τῇ ἐλληνικῇ ῥητέον μόον «ἐκλιμπάνειν, ἐκλείπειν, ἀπολείπειν τὴν πόλιν, ἐκχωρεῖν τῆς πόλεως! κατλ. Καὶ διὰ νὰ μὴ τρέχωμεν μακράν, ἴδωμεν αὐτὸν τὸν Ἡρόδοτον, ὅστις ὑπάρχει ἡ πηγὴ τῶν λόγων τοῦ Κ. Χρυσόβεργη. Περὶ αὐτῆς ταύτης τῆς ἐναvacuation λαλῶν ἰδοὺ τί λέγει ὁ ἱστορικὸς αὐτός (Η. 41,) «σημηνάσης δὲ ταῦτα τῆς ἱρείης, μᾶλλον τι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ προθυμότεροι ἐξέλειπον τὴν πόλιν, ὥς καὶ τῆς θεοῦ ἀπολελοιπούσας τὴν ἀκρόπολιν.»

33. Ἀλλ' ἐν σελίδι 54 ἀπαντῶμεν τὴν ρεῖθρα προχέουσαν ἐλληνισμοῦ φράσιν ταύτην «ἀπάσας τὰς ΜΕΧΡΙ ΤΕΩΣ σημειώσεις μου ἔκαυσα.» Ὡ! τῆς ἀμαθείας, ὦ τῆς χονδροειδεστάτης ἀγγραμμωτάτης σου, δάσκαλε!!!

34. Ἀλλ' ἡ ἐν σελίδι 59 φράσις σου αὕτη «πρὸς οὐδὲ πολλοστὴν μὲν δύναται νὰ παραβληθῇ» τί βούλεται λέγειν; Καθ' ἡμᾶς ἀδύνατον νὰ εὐοδωθῇ ἡ σύνταξις πλὴν ἐάν τὴν λέξιν *πολλοστὴν μὲν* λάβωμεν ὡς ὑποκείμενον· ἀλλὰ τότε τίς ἡ ἔννοια;

35. Ἐν σελίδι 61 γράφεις «ἀλλὰ διαπλέκεις πρὸς ταῦτα καὶ λέγεις.» Ἡ κατάληψις τῆς προτάσεως ταύτης δεῖται δηλοῦν κολυμβητοῦ. Τί σημαίνει ἐνταῦθα τὸ *διαπλέκω* οὕτω συντχασσόμενον «διαπλέκω πρὸς...»!!!

36. Κηρύττεις σὺ αὐτὸν ἐνθερμον ζηλωτὴν τοῦ ἀχραινοῦς ἐλληνισμοῦ· διὸ καὶ πάτρων τοῦ Κ. Σούτσου ἠθέλησα, νὰ φανῇς· ἀλλὰ τότε πῶς μεταχειρίζεσαι τὴν παρὰ τοῦ ἀοιδίου μὲν Κοραῆς δημιουργηθεῖσαν, ἀλλ' οὐχ ἥττον ξενισμοῦ ὄζουσαν λέξιν ἀμερόληπτος (ἐν σελίδι 63 = γαλλ. *impar-*



tial=qui ne prend pas parti pour l'un plutôt que pour l'autre ιταλ. imparziale, γερμ. unparteiisch, ἀγγλ. impartial) ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν λέξιν ἀπροσωπόληπτος τῇ iufimae μὲν Graecitati ἀνήκουσαν, ἀλλὰ γοῦν πολλῶ ἑλληνικωτέραν τῆς ἀμερόληπτος; Ἐννοεῖται δὲ ὅτι κατὰ τὸν ἀκραιφνή ἑλληνισμόν δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν εἰμὴ τὰ γενικὰ ἐπίθετα ἴσος, ἐπιεικής, ἐνερίθευτος, ἀδέκαστος, μέσος, ἢ περιφραστικώτερον αὐτὸ διὰ μέσου ὦν, οὐ μετ' οὐδετέρου ὦν. » κτλ.

37. Ἀλλ' ἡ αὐτὴ σελίς καὶ ἕτερον ἔχει ξενισμόν πολλῶ τοῦ ἀνωτέρω ἀηδέστερον καὶ χονδροειδέστερον, σμεμφόμενος μὲν τινὰ τούτων λάθη, ὡς ἅπαντες εἰς τοιαῦτα ὑποκείμεθα. » Ἀλλ' ἐπειδὴ ἴσως ἐκ πρώτης ἅμα ὀψέως δὲν διακρίνεις τὸν ξενισμόν τοῦτον, ἀνάγκη νὰ σὲ διδάξωμεν καὶ ἄλλο μάθημα γραμματικόν, ἀπλούστατον μὲν καὶ παισὶν ἑλλήνων γνωστὸν, ἀλλὰ δυστυχῶς ἄγνωστον καὶ ἀναγκαῖον εἰς σέ. Ἡ λέξις τοιοῦτος εἶναι συσχετικὴ δεικτικὴ ἀντωνυμία· ἀλλ' ὡς σημαίνουσιν ποιότῃτα δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μεταχειρισθῶμεν αὐτὴν εἰμὴ ὅτε ἀναφέρεται εἰς ἔννοιαν ἢ λέξιν σημαίνουσιν πάλιν ποιότητα, ὡς πάλιν ὅτε πρέπει νὰ ἀναφέρωμεν ἔννοιαν ἢ λέξιν σημαίνουσιν οὐσίαν, μεταχειριζόμεθα τὰς ἀντωνυμίας, οὗτος, αὐτός, κλ. Ἀλλ' ἐν τῇ γαλλικῇ συμβαίνει ὅλον τὸ ἐναντίον. Προκειμένου μὲν ν' ἀναφέρωμεν διὰ τῆς ἀντωνυμίας λέξιν σημαίνουσιν ποιοῦν μεταχειριζόμεθα τὴν οὐσίαν ἐμφαίνουσιν ἀντωνυμίαν *le*, προκειμένου δὲ νὰ ἀναφέρωμεν λέξιν σημαίνουσιν οὐσίαν, μεταχειριζόμεθα τὴν ποιοῦν ἐμφαίνουσιν ἀντωνυμίαν *cel.*

Ἡδὲν ἐπέσθης, νομίζομεν, ὅτι τὸ « ὡς πάντες εἰς τοιαῦτα ὑποκείμεθα » εἶναι γαλλισμὸς ἀηδέστατος, ὥστε τῇ ἀληθείᾳ « οἱ μεταγενεστεροὶ ἡμῶν, εὐπαιδευτότεροι ἡμῶν γεγόμενοι, θέλουσιν εἰπεῖν ὅτι ἡμεῖς ἐγεννήθημεν εἰς παρα-

δοξολογίαν αὐτοῖς γράφοντες οὕτως ἀμαθῶς καὶ γελοῖως τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν! »

38. Ἐν σελ. 66 ἀπαντῶμεν τὸν ὑπερφλάκκειον, ὡς εἰπεῖν, σολοικισμόν τοῦτον « ἀλλ' ὁ ἐπικριτὴς αὐτοῦ εὐ-
μενῶς πάννυ προσποιούμενος ἄγνοιαν, ἂν τοιοῦτος μέλλων
σώζῃται εἰς τοῦ λαοῦ τὸ στόμα κλ. » Ὅτι ὁ ἂν ἐν-
ταῦθα δὲν εἶναι ὑποθετικὸς, ἀλλ' ἐκφράζει τὸ ἀντικείμενον
τῆς ἀγνοίας, τελῶν τὰ τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ συνδέσμου
εἰ, τοῦ λατινικοῦ an, τοῦ γερμανικοῦ ob. (εἰ μὲν δὴ
δίκαια ποιήσω, οὐκ οἶδα. Ξεν. Ἀνάβ. 1, 3, 5. εὐ-
πράττοντες οὐκ οἶδ' εἴ ποτ' ἂν εὐ φρονῆσαι ἠθέλησαν.
Δημοσθ. περὶ Ῥόδ. ἐλευθ. σελ. 195, 1, «Nescio AN...
possim dicere (Cic. pro Sig. 9.). Aristotelem....
haud scio AN recte dixerim principem philosopho-
rum (αὐτ. Finn. 5. 3.). Ὅμοίως Ich wusste nicht OB
es Dir lieb seyn würde· ἀλλὰ καὶ πρὸς ὀριστικὴν
Ich weiss nicht OB es Dir lieb seyn wird.») τοῦτο
παντὶ που δῆλον. Ἀλλὰ τότε μόνον τὴν ὀριστικὴν μεταχειρι-
ζόμεθα ἐν τῇ ἐλληνικῇ οὐχὶ δέ ποτε καὶ τὴν ὑποτακτικὴν
ὥς σὺ, « προσποιούμενος ἄγνοιαν ἂν σώζῃται. » Τὸ ὀρθὸν
ἄρα εἶναι, Κ. Χρυσοβέργη, « προσποιούμενος ἄγνοιαν ἂν
σώζεται. »

39. Ἐν σελ. 59 πάλιν ξενίζεις γράφων δις «εἰς τὸ πείσμα
του » καὶ « εἰς τὸ πείσμα τῶν γραμματικῶν καὶ τῶν τε-
χνογράφων διορθούμενον. » Μόνον οἱ ξένοι λέγουσι en dé-
pit des grammairiens κλ. in dispetto dei grammatici,
in spite of the grammarians (δὲν φέρομεν παράδειγμα
ἐκ τῆς γερμανικῆς, ὡς ἐκφραζούσης τὴν ἔννοιαν τοῦ εἰς
τὸ πείσμα τοῦ διὰ φράσεως πλησιεστέρας πρὸς τὴν
ἐλληνικὴν καὶ λατινικὴν wider Sprachlehrer wille=
Bia τῶν γραμματικῶν, ἢ οὐ κατὰ τοὺς γραμματικούς=
invitis ἢ nolentibus grammaticis).



40. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀνέυρεσιν τοῦ ἐτύμου τῶν λέξεων ἔχετε ῥίνα λεπτοτέραν καὶ αὐτῶν τῶν μελιτταίων κυνῶν de la meilleure race. Παράδειγμα τοικύτης περὶ τὴν ἰχνηλασίαν τοῦ ἐτύμου εὐοσφρησίας ἔστω πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἡ περικυπη αὕτη τῆς 18 σελίδος α Δικαίως λοιπὸν τὸν ἐξήλεγξαν ὅτι ἔγραψε τὸ πρινοκόκκιον πυρινοκόκκιον, ἀπατηθεὶς ἐκ τῆς συνειθιζομένης ἐνίοτε παρεμβολῆς ἢ παρεμπτώσεως φωνήεντος μεταξὺ δύο συμπεπλεγμένων συμφώνων οἷον καπινός (=καπνός), ἐπίνιξε, (=ἐπνίξεν), φιτί (=φτι=αὐτί=αὐτίον=ὠτίον) ὅθεν ὀμπυσοφίτης. » !!! Ἐνταῦθα ῥητέον τὸ δημῶδες καὶ περιθρύλλητον δὴ τοῦτο, Μωρὲ καὶ αὐτό! Κατὰ τὴν νέαν σου μέθοδον λοιπὸν, διδάσκαλε, καὶ ὁ ψωροφύτης καὶ πολλὰ ἄλλα ὀνόματα λήγοντα εἰς—ρύτης θεωρητέα ὡς σύνθετα ἐκ τοῦ φιτί=φτι=αὐτί=αὐτίον=ὠτίον!, ἐν ᾧ ὅλος ὁ κόσμος δὲν ὀνομάζει ψωροφύτην καὶ ὀμπυσοφύτην μόνον τῶν ὠτίων τὴν ψώραν καὶ τὸ ἔμπυρον, ἀλλὰ καὶ παντὸς ἐτέρου μέρους τοῦ προσώπου. Καὶ ταῦτα πάντα εἰς τὸ πείσμα τοῦ ὀρθοῦ λόγου (invita ratione) καὶ εἰς τὸ πείσμα τοῦ Κοραῆ γράψαντος ἐν τοῖς Ἀτάκτοις (Τόμ. 4, μέρ. Β΄.) ὅτι « ψωρορύτης, σύνθ. ἀπὸ τὸ ψώρα καὶ τὸ φύω, ὅθεν καὶ φύμα σημαίνει ψωρικὸν φύμα. Καὶ ἴσως παρόμοιόν τι σύνθετον ἦτο καὶ ἀρχαιότερον εἰς χρῆσιν, ἐπειδὴ ὁ Ἡσύχιος λέγει «Φύμα, ψώρα, κτλ.» καὶ «φύματα ψυδράκια, ψῶραι.»

41. Πολλῷ κάλλιον, Δάσκαλε, νὰ γράφῃς οὐχί α καὶ δὲν περιέμενες τὸν ἐπικριτὴν σου νὰ μιμηθῇς αὐτὸν » (σελ. 71) ἀλλὰ « καὶ δὲν περιέμενες νὰ μιμηθῇς τὸν ἐπικριτὴν σου, » καθὼς λέγει καὶ γράφει ὅλος ὁ κόσμος «ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος μέχρι τοῦ πέννητος καλυβίτου (Ἐπιδ. σελ. 95).»

42. Οἱ γυμνασιάρχαι καὶ οἱ « εὐόρκως καὶ πιστῶς ὅτι ἐξεπλήρωσαν τὰ χρέη των » καυχώμενοι, δάσκαλε, πρέπει νὰ

γνωρίζωσι πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ μικρὸν τοῦτο, ὅτι τὰ ὀρ-
κου σημαντικὰ συντάσσονται μέλλοντι οὐχὶ τῆς ὀριστικῆς,
ἀλλὰ τῆς ἀπαρεμφάτου. Ῥητέον ἄρα οὐχὶ ὡς σὺ ἐν σελ.
73 « ἐπομνύει δὲ ἡ μὲν κατακαύσει πάσας τὰς γραμμα-
τικὰς πραγματείας » ἀλλὰ « ἐπομνύει δὲ ἡ μὲν κατα-
καύσει πάσας τὰς . . . πραγματείας. »

43. Ἐκτὸς δὲ τούτου οἱ γυμνασιάρχαι δὲν γράφουσι λέξεις
ταιφούτικαις κατὰ ληλίζεταί, οὐδὲ φράσεις ἀλαμ-
πουρναϊτικαῖς « νὰ εἰσδύσωσιν ἀκινδυνώτερον εἰς τὰ
τῆς γλώσσης » ἐπειδὴ τὸ μὲν κατὰ ληλίζεταί εἶναι
λέξεις τραγελαφικῶς κατὰ τὸ περὶ Δημιουργίας λέξεων
δημιουργημάτων σου δεδημιουργημένη, ὑπὲρ ἧς οὐδεμία ἀναλο-
γία ἐτέρας λέξεως οὕτω πεπλασμένης ὑπάρχει· τὸ δὲ ῥῆμα
εἰσδύω, γραμματικώτατε Χρυσοβέργη, κλίνεται οὕτω
—καὶ μὴ δυσανασχίτει διδασκαλούμενος (τῆς
φάμπρικας σου λέξεις!) γραμματικῆς διδασκάλῃςιν,
διότι εἶσαι ὅλως ἀγράμματος καὶ ἀδιδασκάλῃς. —
Ἐνεργ. ἐνεστ. εἰσδύω, παρατ. εἰσέδουν, μέλλ. εἰσδύσω,
ἀόρ. ἀ. εἰσέδυσσα, ἀόρ. β'. (ἔχων σημασίαν μέσου ἀορίστου)
εἰσέδυν (ἀπαρ. εἰσδύναι, μετοχ. εἰσδύς καὶ πλέον αὖ) πα-
ρακ. (καὶ αὐτὸς ἔχων μέτην σημασίαν) εἰσδέδουκα. Μόνον δὲ
παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις εὐρίσκεται ἀόρ. ἀ. τῆς μετοχῆς
δύνας, γινόμενος ἐκ τοῦ ἑτέρου θέματος δύνω, καὶ ἔχων
ἀμετάβατον σημασίαν. Τὸ εἰσδύωσι λοιπὸν εἶναι ἀ.
ἀόριστος ἔχων σημασίαν ἐνεργητικὴν, νὰ καλύψωσιν
ἢ νὰ χύωσι μέσα· ἀλλὰ τότε τίς ἡ ἔννοιά σου;
Ἐκτὸς δὲ τούτου οἱ γυμνασιάρχαι καὶ οἱ εὐόρκως καίπισῶς
ἐκτελοῦντες τὰ χρέων καὶ δὴ καὶ μὴ ἀγρυπτικῶς τὸ
ἐπάγγελμα τοῦ διδασκαλοῦ μετερχόμενοι, φροντίζουσι νὰ
διδάχθωσι καὶ ξηρόν τι μαθημα, κελούμενοι ὀρθογραφίαν,
διὰ νὰ γνωρίζωσιν ὅτι τὸ συγκριτικὸν τοῦ ἀκινδυνότερος
εἶναι ἀκινδυνότερος οὐχὶ ἀκινδυνώτερος, ὡς σὺ γράφεις,

ἐπειδὴ τὸ υ τοῦ οὐσιαστικοῦ κίνδυνος, ἄρα καὶ τοῦ ἀπιθέτου ἀκίνδυνος, εἶναι μακρὸν, ἐπειδὴ ἅπαντα τὰ εἰς—υνος ὑπερδισύλλαβα ὀνόματα, ἐὰν πρὸ τοῦ υ δὲν ὑπάρχη σ, πλὴν τῶν εἰς—γυνος ληγόντων, ἔχουσι τὸ υ μακρὸν, οἷον βόθυνος, κίνδυνος, λάγυρος, κλ.

44. Καὶ ἄλλη λέξις τῆς δημιουργικῆς φάμπρικας ἐν σελίδι 76 ἰπποφορβή!!!

45. Ἐν σελίδι 77 γράφεις « ἔνεκεν τοῦ ὁποίου » καὶ ἐν σελίδι 82 « πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ ὁποίου » καὶ ἐν σελίδι 83 πάλιν « ἔνεκεν τοῦ ὁποίου » Δὲν λέγομεν περὶ τῶν κακοήχων « ὁ ὁποῖος, τοῦ ὁποίου » Ὁ κακόμοιρος Σοῦτσος μυριάκις ἰδρῶσεν ἕως νὰ ἐκβάλῃ τῆς γλώσσης τὰ κακέμφατα ταῦτα « ὁ ὁποῖος, ἡ ὁποία κλ. », καὶ σὺ εἰς τὸ πείσμα τῶν τόπων ὑπὲρ τῆς ἀναστάσεως τῆς γλώσσης μόχθων τοῦ τὰ μεταχειρίζεσαι ἀκόμη! Ἀλλ' ἔστω· εἶσαι κύριος νὰ γράφῃς ὅπως θέλεις. Ἀφίνομεν τὸ ὅτι μεταχειρίζεσαι ἀδιαφόρως τὸ ἔνεκα καὶ ἔνεκεν, ὧν τὸ μὲν ἔνεκα θετέον πρὸ συμπτῶνου τὸ δὲ ἔνεκεν πρὸ φωνήεντος, ἐπειδὴ ὁ κανὼν οὗτος δὲν εἶναι ἀπαράβατος· [ἀλλ' ἐν τῇ ἐλληνικῇ γλώσσῃ οὐδέποτε ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἐπιτάσσεται, ὡς ἐν τῇ γαλλικῇ (à cause duquel, au sens duquel κτλ.), καὶ μάλιστα ἐνῶ τὸ ἔνεκα οἱ Ἕλληνες συγγραφεῖς ἐπιτάσσουσιν, οὐ μόνον ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας (« οὐπερ ἀφίγμην ἔνεκα » Δουκιαν.) ἀλλὰ καὶ ἄλλης λέξεως προηγουμένης, οἷον « λόγου ἔνεκα, πέρας ἔνεκα, ἐμοῦ γε ἔνεκα » κλ.

46. Καὶ πάλιν ἀηδὴς γαλλισμὸς ἐν σελίδι 83 α ἄφες ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ κατὰ μέρος τοὺς σοφοὺς » ὅπερ ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ « laisse à part en ce cas les savans » (!!!)

47. Ἐν σελίδι 84 γράφεις « καταβαίνοντες εἰς τὸν ἄδην, βλέποντες ἕνα τὸν ἄλλον (=l' un l' autre) » οὐδένα λόγον ποιούμενος τῶν ἰδρώτων καὶ μόχθων τοῦ κυρίου Σούτ-

σου, προτρέψαντος, προτρέποντος, καὶ πρό τρέψοντος τοὺς Ἕλληνας εἰς τὴν ἀποβολὴν αὐτῶν.

48. Τὸ ἀνέχομαι, Κύριε Χρυσοβέργη λαμβάνει δύο αὐξήσεις καὶ οἱ γνωρίζοντες γράμματα γράφουσιν ἡνεί-
χετο, οὐχί, ὡς σὺ ἐν σελίδι 85, ἀνείχετο (!)

49. Ἑλληνιστὶ δὲν λέγομεν « ἐπιλαμβάνεται τῶν λόγων αὐτοῦ ἑκατέρᾳ τῶν χειρῶν αὐτοῦ » ἀλλὰ « ἐπιλαμβάνεται τῶν λόγων αὐτοῦ ἑκατέρᾳ τῶν χειρῶν » ἄνυ τῆς ἀντωνυμίας αὐτοῦ. Καὶ πάλιν ὅμως μεταχειριζόμενος τὴν ἀντωνυμίαν σολοικίζεις, τὴν ἀναφορικὴν ἀντὶ τῆς αὐτοπαθοῦς (ἐαυτοῦ ἢ αὐτοῦ) λαμβάνων. Τοιαύτη δὲ κατάχρησις τῶν πλαγίων πτώσεων τῆς ἀναφορικῆς ἀντὶ τῶν τῆς αὐτοπαθοῦς, ὑπάρχει κατακόρως πολλαχοῦ τοῦ βιβλίου, καὶ θὰ συνήγομεν πλεῖστα παραδείγματα, ἐὰν ἡ ὑπομονὴ ἡμῶν εἰς τὴν συνάθροισιν τῶν σολοικισμῶν καὶ βαρβαρισμῶν τοῦ ἐπιδορπίου σου μὴ ᾖ ὅλως ἐξηντλημένη.

50. Πάλιν ἀναπόδοτος μένει ὁ μὲν τῆς ἐν σελίδι 90 φράσεως ταύτης. « Καὶ τοσαῦτα μὲν περὶ τῆς συνθέσεως τῶν ἐλληνικῶν λέξεων καὶ τοῦ τονισμοῦ τῶν συνθέτων, ἔλθωμεν ἤδη καὶ εἰς τὰ . . . »

51. Ἀλλ' ἐν σελίδι 91 ἀπαντῶμεν πάλιν περίοδον Ξενοφώντειον, μέλι καὶ γάλα ἀποστάζουσιν τὴν ἐξῆς « τούτων ἕνεκα προβῶμεν ἐν τῇ χῶδει ταύτῃ καταστάσει παραμελοῦντες καὶ τοῦ μορίου Καί τοι, ὅπερ, ἐν' ᾧ οἱ τεχνογράφοι ἅπαντες λέγουσιν ὅτι μόνῳ ἀπολύτῳ λόγῳ (ἢ ἐγκλίσσει ὀρθῇ) συντάσσεται, τὸ δὲ Καί περ μετοχῇ, ὁ καλὸς μας γραμματοφάγος δις μόνον μετεχειρίσθη κανονικῶς ἐν ἀπάσῃ τῇ ξυγγραφῇ αὐτοῦ τὸ Καί τοι μετ' ἐγκλίσεως ὀρθῆς, ἀπανταχοῦ δ' ἐν τοῖς λοιποῖς μεταχειρίζεται αὐτὸ μετὰ μετοχῆς. » Ἐνταῦθα τί πρῶτον καὶ τί δεύτερον νὰ θαυμάσωμεν; Ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα εἰς τὰ κινήσεως σημαντικὰ ῥήματα ἐπιτάσσει τὴν

εἰς μετ' αἰτιατικῆς· ἀλλ' ὁ Χ. εἰς τὸ πεῖσμα τῆς ἐλληνικῆς γραμματικῆς γράφει « προβῶμεν ἐν τῇ χαώδει. » Ἀλλ' ἔστω· ἡ ζημία πάλιν εἶναι μικρά· ἡ ἀναφορικὴ ὁμῶς ἀντωνυμία ὅπερ ποῦ ἀποδέδοται, ἐπειδὴ τῇ ἀληθείᾳ ἡμεῖς δὲν ἠδυνήθημεν νὰ εὕρωμεν διέξοδον ἐν τῇ χαώδει ταύτῃ περιόδῳ « παρχμελοῦντες τοῦ μορίου καί τοις ὕπερ, ὁ καλὸς μας γραμματοφάγος . . . μετεχειρίσθη τὸ Καί τοι . . . »

52. Προκειμένου ὁμῶς περὶ καλλιπεΐας, θὰ ἡδικοῦμεν πολλαχῶς τὸν κύριον Χρυσοβέργην, εἰὰν μὴ ἀνεφέρομεν καὶ τὴν ἐξῆς περικοπὴν, ἐν ᾗ πλὴν τῆς γραμματικῆς καὶ λογικῆς ἀκριθείας καὶ λαμπρότητος ἔχουσιν οἱ ἀναγνώσται καὶ δεῖγμα μικρὸν τῆς χρηστολογίας, ἣτις ἐπικρατεῖ ἐν ὅλαις σχεδὸν ταῖς σελίσαι τοῦ Ἐπιδορπίου. « Καὶ διὰ τὰ προειρημένα ἅπαντα καὶ διὰ τὴν τυλικαύτην σου ἀμάθειαν περὶ τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν ἱστορίαν αὐτῆς, παραχαράκτα τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης κάπηλε, δίκαιον εἶναι καὶ συμφέρον καὶ πρέπον, ἂν οἱ τὴν καρδίαν καὶ τὸν νοῦν ἐκτετμημένοι τῆς γλώσσης εὐνουχιστὶ σιωπήσωσιν, ἕκαστος τῶν Ἑλλήνων ἰδιώτης τε καὶ πολιτευόμενος, αὐτὰ τὰ βουλευτικὰ σώματα νὰ ἀνεγκώσιν ὅπου δέον, νὰ ἀπαιτήσωσι, νὰ προνοήσωσιν ὑπὲρ τῆς ψευδοδιδασκαλουμένης τὴν πάτριον γλῶσσαν ἐλληνικῆς νεότητος, ἣν οἱ περὶ σὲ σφοδροὶ ὄντες καὶ πολλοὶ καὶ συντεταγμένοι περὶ σοῦ λέγοντες, καθιστῶσιν ὁσημέραι τῆς πατροκτόνου ἡμιμαθείας σκεύη ἄδिका, ἀλλ' ἀπίθανα πρὸς τοὺς ἐτερονομουμένους ὁμοεθνεῖς ἡμῶν κατὰ παντὸς τῶν Μουσῶν παρ' ἡμῖν ἐνδικαιτήμητος μεταγγίζοντα περὶ παιδείας, περὶ ἠθικῆς καὶ περὶ θρησκείας ἐπιχειρήματα. » Ἀνάθεμα εἰς τὴν ἔννοιαν, ἣν εἶναι δυνατόν νὰ πορισθῇ τις ἐκ τῶν συνωνυλευμένων καὶ συμπεπικνωμένων τούτων παχέων ῥημάτων !

53. Ἀλλ' ἀναγκαῖον καὶ ἕτερον παράδειγμα καλλιπερίας
 « πεποιθήμεν (σελ. 95) δὲ ὅτι λαμπαδηφοροῦντος τὸ ἔθνος
 ἡμῶν τοῦ νῦν Πρωθυπουργοῦ, δὲν θέλομεν ἔχει τὰς ὑπὸ
 τοῦ Ξενοφῶντος ἱστορουμένης βουλᾶς, ἀλλὰ Βουλᾶς ἐξα-
 σκούσας αὐτεξουσίως τὰ κυριαρχικὰ αὐτῶν δίκαια, κηδο-
 μένας τῆς ἐλληνικῆς εὐκλείας, ὑπὲρ ἧς ὡς σωτήριον σκά-
 φος τῆς κρίματιν οἷς οἶδε Κύριος κλυδωνιζομένης πατρί-
 δος μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ προσεκλήθη ὁ εἰρημένος ἀνὴρ, ὅστις
 μιμούμενος τοὺς προαπελθόντας συνάρχοντας καὶ συνα-
 γωνιστάς αὐτοῦ, θέλει δικαιοῦσαι τὴν περὶ αὐ-
 τοῦ καθολικὴν ὑπόληψιν οὐδαμῶς ανεχόμενος νὰ κωπη-
 λατηθῇ ἐναντίον τῆς κλήσεως αὐτοῦ, οὐδ' ἐπιτρέπων οὐ-
 δεμίαν τοιαύτην ἐπιτέχνησιν ὥστε νὰ μεταποιηθῇ τὸ σω-
 τήριον σκάφος εἰς πειρατικὴν κατὰ τοῦ ἀναπτυσσομένου
 ἐλληνικοῦ μεγαλείου καὶ τοῦ βασιλικοῦ αὐτοῦ θρόνου κα-
 ταγωγίδα. » Καὶ ἐνταῦθα ἀποροῦμεν τί πρῶτον καὶ τί
 δεύτερον νὰ θυμάσωμεν. Πρῶτον, κύριε Χρυσόβεργῃ, τὸ
 λαμπαδηφορῶ, εἶναι οὐδέτερον, ὥστε ἡ αἰτιατικὴ τὸ ἔ-
 θνος κεῖται ἄνευ ἀνάγκης ἢ τοῦλάχιστον δὲν σημαίνει
 τίποτε· ἔπειτα τὸ « Βουλᾶς ἐξασκούσας αὐτοδικαίως τὰ
 κυριαρχικὰ αὐτῶν (γρ. αὐτῶν) δίκαια » εἶναι πάλιν γαλ-
 λισμός. Ἐξασκῶ ἐν τῇ ἐλληνικῇ σημαίνει γυμνάζω
 ἐξασκῶ τὰ δίκαια δὲν εἶναι δυνατόν νὰ σημαίνη
 ἄλλο τι ἢ γυμνάζω τὰ δίκαια, ὅπερ δὲν σημαί-
 νει τίποτε. Μόνον οἱ Γάλλοι λέγουσι *exercer ses droits*.
 Ἀλλὰ θὰ μᾶς ἐρωτήσης ἴσως « πῶς λοιπὸν πρέπει νὰ με-
 ταφράσωμεν τοῦτο τὸ *exercer ses droits*. ; » ὅπωςδή-
 ποτε ἄλλως ἀποκρινόμεθα, μόνον οὐχὶ ἐξασκεῖν τὰ
 δίκαια, τόσῳ μᾶλλον, ὅσῳ οὐδ' ἐν ταῖς λοιπαῖς τῶν
 νεωτέρων εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν μεταχειριζόμεθα ἀνάλο-
 γον φράσιν. Πρῶτον μὲν οἱ Ἰταλοὶ δὲν λέγουσιν *esserci-
 tare i suoi diritti*, ἀλλὰ *valersi dei suoi diritti*. ἔπειτα



δὲ καὶ οἱ Γερμανοί, μεταχειριζόμενοι τὸ ueben καὶ πλέον
 τούτου τὸ ausueben μεταφορικῶς μετ' ἀντικειμένων ἀφη-
 ρημένων (οἷον ueben καὶ κάλλιον ausueben eine Kunst,
 Tugenden, κτλ. ἀπαραλλάκτως ὡς καὶ ἐν τῇ ἐλληνικῇ
 ἀσκεῖν (οὐχὶ ἐξασκεῖν) τέχνην, ἀρετὴν, λόγους,) λέγουσι μὲν
 καὶ sein Recht ausueben, ἀλλὰ κάλλιον συνηθέστερον sein
 Recht geltend machen, ὅπερ θαυμασιωτάτην ἔχει ἀναλο-
 γίαν πρὸς τὸ ἰταλικὸν valersi dei suoi diritti. Διαφόρως δὲ
 τούτων πάντων ἔλεγον οἱ Ῥωμαῖοι, ὧν πλεῖστον λόγον ποιη-
 τέον, προκειμένου περὶ δικαίου. Ὁ Κικέρων γράφει πάντοτε
 « Jure uti » ὅπερ οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ τὸ καὶ παρὰ τοῖς
 ἀρχαίοις Ἑλλήτι « χρῆσθαι τῇ δίκῃ » ὅπερ καὶ ἡμεῖς κάλ-
 λιστα θέλομεν πράξῃ παραδεχόμενοι καὶ γράφοντες « με-
 ταχειρίζομαι τὰ δίκαια ἢ τὰ δικαιώματά μου » ἢ ἀποιου-
 μαι χρῆσιν τῶν δικαίων μου ἢ τῶν δικαιωμάτων μου »
 ἀποσκορακίζοντες δὲ τὸ φραγκικὸν « ἐξασκῶ τὰ δίκαια. »
 Δὲν ἀναφέρομεν τὴν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις εὐχρηστον φράσιν
 « μὴ εἴκειν τῶν ἑαυτοῦ δικαίων » ἐπειδὴ αὕτη ἀναλογεῖ
 μᾶλλον πρὸς τὸ « jus suum persequi » καὶ ἄλλας πολλὰς
 τοιαύτας μᾶλλον ἢ ἥτιον ἀφεστῶσας τῆς ἀκριβοῦς ἐννοίας
 τοῦ exercer ses droits, ἀλλὰ πάλιν προτιμότερας
 πάντοτε τῆς πιστῆς μεταφράσεως. Εκτὸς δὲ τούτων, εἴαν μὴ
 ὑπάρχῃ ἄλλη ὁδὸς ἀποφυγῆς τοῦ ξενισμοῦ, συγγνωστὰ ἢ
 χρῆσις οὐχὶ τοῦ ῥήματος ἐξασκῶ, ἀλλὰ τοῦ ἀσκῶ,
 ἐπειδὴ μόνον τοῦτο εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχῃ τινὰ ἀναλογίαν
 (ἀσκῶ ἀρετὴν, τέχνην, κτλ.=exercere artem, κτλ.)
 πρὸς τὸ exercer ses droits.

Ἀλλὰ μὴ μόνον τὸ καλὸν τοῦτο τοῦ ξενισμοῦ ἔχῃ ἡ
 φράσις αὕτη; Οὐδὲ ποιητικῶν παρομοιώσεων ἀμοιρεῖ τὸ
 ξενοφώντειον καὶ θουκυδίδειον, καὶ ὅ,τι ἄλλο ἂν θέλῃ τις,
 πρότυπον τοῦτο τῆς καλλιτείας « ὑπὲρ ἧς (τῆς ἐλληνικῆς
 εὐκλείας) ὡς σωτήριον σκάφος τῆς . . . κλυδωνιζομένης πα-

τρίδος μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ (τίνι αὐτῇ;—βεβαίως τῇ πα-
τρίδι, ὥστε, φαίνεται—διότι ῥητῶς δὲν τὸ λέγει—ὅτι ὁ
Χ. καὶ τὴν πατρίδα παρομοιάζει μὲ ἕτερον σκάφος) προσε-
κλήθη ὁ εἰρημένος ἀνὴρ, ὅστις... θέλει δικαιώσῃ τὴν
περὶ αὐτοῦ... ὑπόληψιν, οὐδαμῶς ἀνεχόμενος νὰ κωπη-
λατηθῇ ἐναντίον τῆς κλήσεως αὐτοῦ. » ὥστε ὁ Κ. Μαυ-
ροκορδάτος (ὁ εἰρημένος ἀνὴρ) παρομοιάζεται μὲ σκάφος
καὶ τὸ σκάφος τοῦτο, ὁ Μαυροκορδάτος δηλ, οὐδόλως θέ-
λει ἀνεχθῇ νὰ κωπηλατηθῇ ἐναντίον τῆς κλήσεως αὐτοῦ!!!
Ἄν δύναται ὁ ἀναγνώστης, « ἄς μὴ ἐκφωνήσῃ ὁ soavitas
ο concinnitas !!! »

54. Ἐν σελ. 99 γράφεις « ἀπηύδῃσα... νὰ ἐρευνήσω...
τὸ σύγγραμμά σου, ὅπως ἐπεκτείνω τὴν ἀνασκευὴν τῶν με-
γαλοῤῥημοσυνῶν σου » Καὶ τῶν σφαλμάτων τῆς προτά-
σεως ταύτης τί πρῶτον καὶ τί δεύτερον νὰ ἐξελέγξωμεν,
καὶ ταῦτα ἀφ' οὗ ἀπηυδῃσαμεν ἐξελέγχοντες
τὴν ἀμάθειάν σου; Καὶ τῇ ἀληθείᾳ οὐδεμιᾶς τῶν λέξεων,
ἄς μεταχειρίζεσαι, τὸν νοῦν ἐνόησας, ὡς φαίνεται, οὐδὲ
κατώρθωσας ἀκόμη νὰ ἐννόησῃς τῶν διαφόρων ἐγκλίσεων καὶ
τῶν διαφόρων μορίων τὴν φύσιν, καὶ ταῦτα ἐγγεγρακῶς
τῇ διδασκαλίᾳ τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων. Ὡςτε ἀνάγκη
πάλιν νὰ διδαχθῇς καὶ ἄλλο μάθημα γραμματικῆς παρ'
ἡμῶν. Καὶ πρῶτον μὲν, Δάσκαλε, τὴν ὑποτακτικὴν μετὰ
τοῦ νὰ ἢ ἐτέρου ἀρμοδίου συνδέσμου μεταχειρίζεται ὁ
κόσμος ὅλος, ὅταν θέλῃ νὰ σημάνῃ πρᾶγμα μὴ τελεσθὲν
ἤδη, οὗ τινος τὴν τέλεσιν θέλει, ἐπιθυμεῖ, εὐχεται, ἐπιτάτ-
τει κτλ. ὁ λαλῶν ἢ γράφων διὰ τοῦτο καὶ οἱ γραμμα-
τικοὶ τὴν μὲν ἔγκλισιν ταύτην ὠνόμασαν ὑποτακτι-
κὴν, ὡς τοιούτων ἐννοῶν (θελήσεως, ἐπιθυμίας, κτλ.)
δελωτικοῖς συνδέσμοις ὑποτασσομένην, τὰ δὲ περὶ ὧν ὁ
λόγος ῥήματα ὑπηρετικά. Τῆς φύσεως δὲ τοῦ ἐκ ῥημάτων
ἐξηρητημένου ἀπαρεμφάτου διττῆς οὐσης, ἢ δηλούσης ἐννοίας



ἥ τὴν πραγματίωσιν θέλει, ἐπιθυμεῖ κλπ. ὁ λαλῶν καὶ γράφων, ἢ ἐξηγούσης ἔννοιαν ἥς ἡ πραγματίωσις λέγεται, ἀναφέρεται, βεβαιοῦται κτλ. ὅτι ἐτελέσθη ἤδη, διττὴ ὑπάρχει καὶ τῆς ἀπαρεμφάτου καὶ ἡ προσηγορία καὶ ἡ ἀνάλυσις. Ἦτοι τὰ μὲν τούτων, τετελεσμένην τὴν ἔννοιαν δηλοῦντα, καλοῦνται εἰδικὰ καὶ ἀναλύονται διὰ τοῦ ὅτι καὶ τῆς ὀριστικῆς, τὰ δὲ καλοῦνται τελικὰ καὶ ἀναλύονται ἐν τῇ καθουλουμένῃ διὰ τοῦ νὰ καὶ τῆς ὑποτακτικῆς. Ὑπάρχουσι δὲ τάξεις τινες ῥημάτων ἐν τῇ ἐλληνικῇ γλώσσῃ χρήζουσαι οὐχὶ ἀπαρεμφάτου, ἀλλὰ μετοχῆς ἥτις, ὡς ἡ αὐτὴ κατὰ φύσιν οὕτως τῇ ἀπαρεμφάτῳ δέχεται καὶ τὴν αὐτὴν προσηγορίαν, εἰδικὴ ἢ μετοχὴ καλουμένη. Τὸ ῥῆμα ἀπαυδῶ ἐν τῇ ἐλληνικῇ γλώσσῃ ἔχει τρεῖς σημασίας τὰς ἐξῆς. 1) τὴν ἐκ τοῦ ἐτύμου τῆς λέξεως πηγάζουσαν βωβαίνομαι, καὶ τότε τὸ ῥῆμα οὐδεὶς χρήζει συμπληρώματος. 2) ἀπαγορεύω, ἥτοι ἐμποδίζω διὰ λόγου, ὅτε ὡς ὑπηρετικὸν χρήζει ἀπαρεμφάτου, ὅπερ ἐν τῇ ἀπλῇ γλώσσῃ ἀναλύεται διὰ τοῦ νὰ καὶ τῆς ὑποτακτικῆς καὶ 3) τὴν μόνον καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον εὐχρηστον ἔννοιαν ἀποκάλυπτει, ὅτε συντάσσεται πρὸς εἰδικὴν μετοχήν. Ὅτι δὲ ἡ πρὸς μετοχὴν αὕτη σύνταξις δὲν καθιερώθη εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχεν παρὰ τοῖς Ἕλλησι συγγραφεῦσι φανερόν· διότι φυσικῶς τῷ λόγῳ πρῶτον μοχθεῖ τις καὶ ἔπειτα κουράζεται καὶ ἀποκάνει ἥτοι ἀπαυδᾷ. Πλὴν δὲ τούτου, ἐπειδὴ, διὰ νὰ ἀποκόμῃ τις, χρειάζεται νὰ πράξῃ οὐχὶ ἀπαξ, ἀλλὰ πολλάκις, ἔπεται ὅτι καταχρηστικῶς μόνον εἶναι δυνατόν νὰ μεταχειρισθῶμεν τὸν ὀριστὸν (τὸν σημαίνοντα τὸ ἀπαξ γινόμενον) τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος εἰδικῆς μετοχῆς, κυρίως δὲ καὶ ὀρθῶς πρέπει νὰ συντάσσωμεν τὸ ἀπαυδῶ καὶ τὰ σύστοιχα αὐτῷ ῥήματα πρὸς ἐνεστώτα, οὐχὶ πρὸς ὀριστὸν τῆς μετοχῆς. Μετὰ τὴν παρεκδοτικώτερον περιεμβληθεῖσαν ἀνάπτυξιν ταύτην ἐλπίζομεν ὅτι ἐπίσθης, Κ. Χρυσό-

βέργη, ὅτι ὅλως ἀλχμπουρναιζικὴ εἶναι ἡ περὶ τῆς οὗ λόγου πρότασις σου α ἄ π η ὕ δ η σ α νὰ ἐρευνήσω λεπτομερέστερον τὸ σοφὸν σύγγραμμά σου.» Ἀλλὰ πλὴν τούτων, τί σημαίνει ἡ ἀμέσως ἐπιφερομένη τελικὴ πρότασις α ὅ π ω ς ἐ π ε κ τ ε ί ν ω τ ῆ ν ἀ ν α σ κ ε υ ῆ ν τ ῶ ν μ ε γ α λ ο ῥ ῥ ῆ μ ο σ υ ν ῶ ν σου καὶ τὴν ἐξέλεγχιν τῆς ἀγρχμματοσύνης σου; Ὅπως ἔχει ὁ λόγος, οὐδὲν ἄλλο ἐννοεῖ τις εἰ μὴ ὅτι « ἀπηνύδησας νὰ ἐρευνήσης » πρὸς οὐδένα ἄλλον σκοπὸν ἢ « ὅπως ἐπεκτείνης τὴν ἀνασκευὴν »· ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶχες, νομιζομεν, κατὰ νοῦν νὰ εἴπης· περὶ τούτου ἡ σειρά τοῦλάχιστον τοῦ λόγου μᾶς παίθει.

54. Παρὰλείποντες πολλὰ ἄλλα σόλοικα καὶ ἀσύντακτα καὶ ἀνόητα τῆς αὐτῆς σελίδος, καὶ μόνον ἀναφέροντες τὸ ἄνοστον παίγνιον τῶν λέξεων τὸ ἐν τῇ φράσει ταύτῃ « ὅπως ἴδης καὶ ἕτερα παρὰ δ ε ί γ μ α τ α δ ε ί γ μ α τ α τῆς παχυλῆς ἀμαθείας σου τρανώτατα » μεταβαίνομεν εἰς τὴν σελίδα ἐκατοστήν ὅπου γράφεις « π ε π ε ι σ μ ἔ ν ο ς ὦ ν, » ἐνῶ ἡ λέξις « πεπεισμένος » οὕσα ἤδη μετοχὴ λαμβάνει ὡς προσδιορισμὸν καὶ ἐτέραν μετοχὴν τὴν ὦ ν ! Ἐστὼ καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις δείγμα τῆς πολλῆς γραμματωσύνης τοῦ Δασκάλου !

55. Καὶ ἐν τῇ σελίδι 101 σύνταξις τῆς μ ὁ δ α ς α νὰ παρὰτεθῇ ἘΝ τῇ γερούσῃ τραπέζῃ τοῦ γραμματογράφου ! »

« Μακρὰ τινος ἀναγινώσκοντες, καὶ πρὸς τῷ τέλει τοῦ βιβλίου ἀγραφον παρὰδειξαντες, θαρρείτε, ἔφη Διογένης, ἄνδρες, γῆν ὁρᾶ. » Τὸ θαρρύντικόν τοῦτο λόγιον λέγομεν καὶ ἡμεῖς πρὸς τοὺς ἐπικειῖς ἡμῶν ἀναγνώστας, αἵτινες ἔσχον τὴν ὑπομονὴν νὰ μᾶς ἀκολουθήσωσι μέχρι τέλους τῶν παρατηρήσεων τούτων· « Θαρρείτε, ἀναγνώσται, γῆν ὁρᾶμεν » ἐφάνη τέλος πάντων ἡ ξηρὰ ! Ἰδοὺ ἐφθάσαμεν καὶ



εἰς τὴν 101 καὶ τελευταίαν σελίδα τοῦ Ἐπίδορπίου. Καὶ τῆς σελίδος ταύτης τῆς ἐσχάτης τὸ περιεχόμενον ἀφ' οὗ ἀντιγράφωμεν εἰς δεῖγμα τῆς Δονκισσωτικῆς παλαυροκοπίας τοῦ Κ. Χρυσοβέργη, θέλομεν καταπαύσῃ τὸν λόγον. Ἐν τῇ σελίδι λοιπὸν ταύτῃ ὁ Κ. Χρυσοβέργης ἔχει τὴν ἀναίδεικν νὰ προκαλῇ τὸν Κ. Ἀσώπιον εἰς φιλολογικὴν μονομαχίαν, κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον. α Νὰ κλεισθῶμεν ἀμφότεροι εἰς δωμάτιον ἄνευ βιβλίου ἢ οἰουδήποτε λεξικοῦ εἴτε ὑπὸ μάλης εἴτε ἐν θυλακίῳ, ἔχοντες δὲ μόνον χαρτίον καὶ μέλιν νὰ γράφωμεν ἐντὸς ὠρισμένου χρόνου ἔντε τῇ καθομιλουμένῃ καὶ τῇ ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ γλώσσῃ οἰονδήποτε καὶ ἂν παρακληθεῖς προτείνῃ ὁ τυχὼν λόγιος ἢ ιδιώτης· ἑκατέρων ἡμῶν ἡ συγγραφή (ἐνὸς γραφικοῦ τοῦλάχιστον φύλλου) τετυπωμένη καὶ ὑπογεγραμμένη ὑπ' ἀμφοτέρων ἡμῶν ν' ἀποσταλῇ εἰς ποῖον; Μόνος ὁ διδάσκαλος Κ. Οἰκονόμος εἶναι ἀρμόδιος κριτής· διότι αὐτὸς καὶ μόνος εἶναι τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης κάτοχος καὶ ταμίας καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ (ὥς τὸ εἰπώμεν καὶ ὥς ἦναι κ' ἐντροπῇ) ὀφείλει ἕκαστος τῶν ἐν Ἑλλάδι φιλολόγων νὰ κλίνῃ γόνυ. » Περὶ πάντων τούτων κρίνομεν ὅπως περιττὸν νὰ εἰπωμέν τι, ἐπεὶ δὴ πεπεσμεθα ὅτι πᾶς τις ἀναγινώσκων ταῦτα μειδιά πρὸς τὰς γελοίας ταύτας ἀξιώσεις τοῦ πτωχοῦ γραμματοδιδασκάλου, καὶ οἰκτεῖρει τὸν ἄθλιον τοῦτον οἰηματίαν εἰς τοσοῦτον ἀναιδέας ὑπὸ φθόγου καὶ δοκησιοφίης ἐκτραχηλισθέντα· ἔν τι μόνον ἐφάνη ἡμῖν ὅπως ξενήκουστον καὶ ἄπορον! Τιμῶμεν καὶ σεβόμεθα τὸν γέροντα Οἰκονόμον καὶ διὰ τὴν πολυμαθειαν καὶ διὰ τὴν ἑλληνικὴν καλλιέπειαν, ἥτις, καίπερ ἀναρμοδία πρὸς τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς γλώσσης, ἐπανθεῖ ἐν ἅπασιν αὐτοῦ τοῖς συγγράμμασιν· ἀλλὰ διὰ τοῦτο « αὐτὸς καὶ μόνος εἶναι τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης κάτοχος καὶ ταμίας, καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ ὀφείλει ἕκαστος τῶν ἐν Ἑλλάδι φιλολόγων νὰ κλίνῃ γόνυ!!! » Δόξα

τῷ Ἀγ'ω Θεῷ ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχουσι πολλοὶ οὔτινες, καὶ περ μὴ ἑλληνίζοντες ὡς ὁ Οἰκονόμος, διότι θεωροῦσι τοῦτο, ὡς ἀνωτέρω εἵπομεν, ἀναρμόδιον πρὸς τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς γλώσσης, ἔχουσιν ὁμῶς φιλολογικὴν καὶ πολυμαθεὴν καὶ κρίσιν καὶ πείραν ἀσυγκρίτῃ τῷ λόγῳ πλείονα καὶ μείζονα τῆς τοῦ Κ. Οἰκονόμου. Οὐ μόνον δὲ οἱ φιλόλογοι οὗτοι δὲν κλίνουσι γόνυ, εἵμεθα βέβαιοι περὶ τούτου, ἐνώπιον τοῦ Κ. Οἰκονόμου, ἀλλὰ πολλοὶ αὐτῶν (ιδίως δέ τις, δι' ἧς καλλίστα δύναται νὰ μάθῃ ὁ Κ. Χρυσοβέργης ἀναδιφῆσας τὰ φύλλα τοῦ λογίου Ἑρμοῦ) καὶ κατετρόπωσαν αὐτὸν μετὰ βραχείας τινος ἐκ τοῦ συστάδην συναφθείσας φιλολογικᾶς μάχας.

Εἰς τῶν παλαιῶν διδασκάλων τοῦ ἡμετέρου Γένους ἦτο καὶ Δωρόθεος ὁ Μυτιληναῖος, ὅστις ὑπάρχει συγγραφεὺς, πλήν τινων ἄλλων, καὶ Θεματογραφίας τινος Ἑλληνικῆς. Ὁ γραμματικὸς οὗτος τοσαύτης παρὰ τοῖς συγχρόνοις αὐτῷ ἀπήλαυεν ὑπολήψεως ἐπὶ τῇ καλλιιεπαίᾳ αὐτοῦ, ὥστε καὶ πρὸς τὸν Θουκυδίδην νὰ παραβάλληται καὶ Ξενοφῶντα. Περὶ τούτου πρῶτος, καθ' ὅσον ἡμεῖς γνωρίζομεν, ἔγραψεν ὁ λόρδος Βύρων ἐν τοῖς εἰς τὴν Ἀρόλδειον Περιήγησιν σημειώμασιν αὐτοῦ τὰ ἐξῆς. « Δωρόθεος ὁ Μυτιληναῖος, Ἀριστοτελικὸς Φιλόσοφος. Ἐφημίζοντο πολὺ τὰ Ἑλληνικὰ αὐτοῦ συγγράμματα καὶ ἐκρίνετο αὐτὸς ὑπὸ τῶν νεωτέρων (παρατίθημι τὰς λέξεις τοῦ Μελιτίου) « μετὰ τὸν Ξενοφῶντα καὶ Θουκυδίδην ἄριστος Ἑλλήνων ». Προσθετέον δὲ τούτοις, κατὰ τὴν μαρτυρίαν Ἑλληνὸς τινος, λίαν εἰδήμονος περὶ τὰ τοιαῦτα, ὅτι ἦτο τοσοῦτον περίφημος παρὰ τοῖς ὁμοεθνεσὶν αὐτῷ, ὥστε συνειθίζον οὗτοι νὰ λέγωσιν ὅτι, ἂν ἔλειπεν ὁ Ξενοφῶν καὶ ὁ Θουκυδίδης, ὁ Δωρόθεος ἦτο ἱκανὸς νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν » (Dorotheus of Milylene an Aristotelian philosopher: his Hellenic works are in great



repute, and he is esteemed by the moderns (i quot the words of Meletius) «μετὰ τὸν Θουκυδίδην, καὶ Ξενοφῶντα ἄριστος Ἑλλήνων». I add further, on the authority of a well-informed Greek, that he was so famous amongst his countrymen, that they were accustomed to say, if Thucidides and Xenophon were wanting, he was capable of repairing the loss.—The Complete works of Lord Byron. Frankfurt. 1846. Appendix to the Canto II. τοῦ Childe Harolds Pilgrimage ἐν τῇ List of Romaic Authors σελ. 117.). Καὶ ταῦτα μὲν ἔγραψεν ὁ Λόρδος Βύρων, ὅστις ἐγνώριζε τὴν νεωτέραν ἑλληνικὴν φιλολογίαν, ὅσον γνωρίζει ὁ Κ. Χρυσοδέργης τὴν ἑλληνικὴν γραμματικὴν. Ἀλλ' ἴδωμεν τί ἔγραψεν ἡ νεωτέρα Κριτικὴ, ἡ τὴν ὀρθὸν λόγον καὶ τὴν μετ' ἐπιστάσις μελέτην τῶν συγγραμμάτων προῖσταμένη ὀδηγὸν καὶ authority, οὐχὶ a well-informed Greek, ὅστις πάντως φαίνεται νὰ ᾖ ὁ ἀπειρόκαλός τις γραμματικὸς καλόγηρος, tale quale Δωρόθεος. «Δωρόθεος ὁ Μυτιληναῖος ἐδίδαξεν ἐν τῷ σχολείῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ δευτέρου ἡμιολίου τῆς 18ης ἑκατονταετηρίδος. Ἀλλὰ πῶς ἦτο δυνατόν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τοῦ σκότους νὰ ὑπερέχη αὐτὸς πάντων τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὸν Θουκυδίδην καὶ Ξενοφῶντα; Ἀναμφιβόλως ὅπως καὶ ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀμαθείας συχνὰ πυκνὰ οὐκ εὐάριθμοί τινες ἐφημίζοντο Βιργίλιοι, Κικέρωνες, Τάκιτοι κλ. Κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν τότε παχυλὴν ἀμάθειαν εἶχε νεκρωθῇ πᾶσα αἴσθησις τοῦ καλοῦ. Οὔτε τὸ ἀληθῶς λόγου ἄξιον μεγαλεῖον τῶν θαυμαστῶν ἡμῶν προπατόρων ἠδυνάμεθα τότε νὰ διακρίνωμεν, οὔτε τὴν φύσιν εὐκρινῶς νὰ κατανοήσωμεν τῆς αὐτῶν γλώσσης. Ὅλοι ἡμῶν αἱ γνώσεις περιορίζοντο εἰς τὸ ὕλι-

κόν τῆς ἐξωτερικῆς τῆς μορφῆς· τὰ αἰσθήματα δὲ, αἱ ἰδίαί, αἱ σχέσεις, ὁ βίος τῶν προγόνων ἡμῶν ἦσαν πράγματα ξενήκουστα καὶ ἄγνωστα εἰς ἡμᾶς. Καὶ αὐτῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἡ κατάστασις εὕρισκετο εἰς βαθύτατον σκότος. Ὅστις ἠδύνατο νὰ κατορθώσῃ καὶ τὰς ἀπλουσιότητας καὶ κοινωτάτας τῶν ἰδεῶν νὰ καταστρώσῃ ἐν τῷ χάρτῃ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς παλαιᾶς Ἑλληνικῆς γραμματικῆς, πλὴν δὲ τούτου ἐγνώριζε νὰ συρράπτῃ ἀθλίως ὁλόκληρα χωρία καὶ τεμάχια παρελημμένα ἐκ τῶν διαφόρων, οὐχὶ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐποχῆς συγγραφῶν, οὗτος ἦτο τότε ὁ ἐξόχως πεπαιδευμένος, ὁ ἐξόχως σοφός. Ἐὰν ὅμως τις διὰ τῆς συχνῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀρχαίων συγγραφέων προσελάμβανε τὴν δεξιότητα νὰ μιμηθῇ τινα αὐτῶν, καὶ μετρίως (leidlich, γαλλ. passablement) μόνον νὰ γράψῃ, ἰδοὺ εὐθὺς ἐφιλοδωροῦντο αὐτῷ μετὰ μεγίστης τῆς εὐκολίας τὰ ἐπίθετα, ὁ Θουκυδίδειος, ὁ Ξενοφώντειος κτλ. ἐὰν δὲ, πλὴν τούτου, εἶχεν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ αὐτοῦ τὸν Πλάτωνα καὶ Ἀριστοτέλη, ἔστι δ' ὅτε καὶ ἀνεγίνωσκεν αὐτούς, καὶ χωρὶς νὰ τοὺς ἐννοῇ, τότε δὴ τότε ἡ Κωνσταντινούπολις ἐσεμνύνετο μεθ' ὑπερηφανείας ἐπὶ τῷ ὅτι, πρὸς τῇ παλαιᾷ τῆς Ἑλλάδος δόξῃ, ἀπέκτησε καὶ νέον Πλάτωνα καὶ Ἀριστοτέλη! Τοιοῦτος Θουκυδίδης καὶ Ξενοφῶν ἦτο πάντως καὶ ὁ Μυτιληναῖος Δωρόθεος.

Ἐκτὸς τῆς ἑλληνικῆς θεματογραφίας, ὀλίγων τινῶν γραμματικῶν παρατηρήσεων καὶ θεολογικῶν διτριβῶν, ὁ Δωρόθεος δὲν ἔγραψέ τι ἄλλο. Ἀλλ' ἐκ πάντων αὐτοῦ τῶν πονημάτων τούτων καταφαίνεται ὅτι ὁ ἀνὴρ οὐδὲ τοὺς συγχρόνους αὐτῷ ἠδυνήθη νὰ ὑπερβῇ. » (ἴδ. Leukothea, eine Sammlung von Briefen eines geborenen Griechen, ueber Staatswesen, Litteratur und Dichtkunst des neueren Griechenlands, heraus gegeben



von Dr. Karl Iken. Leipzig. 1825. Erster Band S. 215 und weiter.). Ταῦτα γράφοντες οὐδόλως ἐννοοῦμεν νὰ παρὰβάλωμεν πρὸς τὸν Δωρόθεον τὸν γέροντα Οἰκονόμον· τοῦτο μόνον θέλομεν νὰ ὑπενθυμίσωμεν τὸν Κ. Χρυσοβέργην ὅτι δυνατὸν «οἱ μεταγενέστεροι ἡμῶν εὐπαιθευτότεροι ἡμῶν γενόμενοι, νὰ εἴπωσιν ὅτι ἡμεῖς εἰς παρὰδοχολογίαν ἐγεννήθημεν αὐτοῖς» τοσοῦτον ἀκρίτως καὶ μετὰ τοσαύτης εὐκολίας ὀνομάζοντες τὸν δεῖναι ἢ δεῖνα α ταιμίαν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ summum totius Graeciae philologum » πρὸ οὗτινος πᾶς ὑποδεέστερος φιλολογίσκος ἐφίλει νὰ κλίνῃ γόνυ κλ.ν, καὶ νὰ διαβάσωσιν ὁψέποτε ἐπὶ τῆς ψυχρᾶς ἡμῶν σοροῦ τὰ αὐτὰ τροπάρια καὶ ψαλτήρια, ἅτινα διαβάζει καὶ ἡ Λευκοθέα καὶ εἰς τὸν well-informed στενοκέφαλον Greek καὶ εἰς τὸν Λόρδον Βύρωνα καὶ εἰς αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν Δωρόθεον.

Καταπαύοντες τὸν λόγον καλὸν νομίζομεν νὰ ἐπεῖπωμεν τῷ Κ. Χρυσοβέργῃ ὅσα καὶ ὁ Ἕλληνας ἐκεῖνος ὁ γράψας καὶ δημοσιεύσας ἐν Μονάχῳ τὸν Μι σα γ ύ ρ τ η ν οὗτινος ἀνωτέρῳ ἐμνημονεύσαμεν· «Ταῦτα προτρέπομεν τὸν Κ. Χρυσοβέργην νὰ σπουδάσῃ πρότερον κατὰ τὸ παρὸν, χωρὶς ν' ἀμελῇ καὶ ἄλλα τινα ἀντικείμενα καὶ μέλιστα τὴν γραμματικὴν, καὶ ἔπειτα νὰ μὴ συγγράφῃ πάλιν Ἐπιδόρπια ἐπικριτικά, ἐπειδὴ οἱ χρυσοὶ χρόνοι τῆς φιλολογικῆς ἐν Ἑλλάδι ἀγυρτείας παρῆλθον ἤδη, οὐδ' εἶναι αἱ Ἀθῆναι Σμύρνη ἢ Κωνσταντινούπολις, ὅπου ἀκινδύνως δύναται τις νὰ κόπτῃ καὶ νὰ ῥάπτῃ, summam in Philologia auctoritatem ἀξιῶν, καὶ τὰ τῆς ἐπιστήμης ἐπὶ τὸ δονκισσωτικώτερον καὶ καπηλικώτερον μετροχόμενος, ἀλλὰ γυμνασθεὶς ὀλίγους χρόνους κατὰ σειρὰν εἰς τὸ ὀρθῶς συλλογίζεσθαι καὶ γράφειν, τότε νὰ γράφῃ Ἐπιδόρπια μὲ περισσύτεραν μετριοφροσύνην καὶ χωρὶς κάμμετταν ὕβριν»· δις καὶ τρίς καὶ ἐβδομηκοντάκις μελετῶν

προηγούμενως μετὰ πολλῆς τῆς προσοχῆς καὶ ἐπιστάσεως
τοῦ στίχου τούτου τοῦ Ἰουβενάλιου (Satir. VII.
328-331 et 148)

. . . . Tu saevas imponis leges,
Ut praeceptori verborum regula constet,
Ut legat historias, auctores noverit omnes,
Tanquam unguis digitosque suos. . . .
Declamare doces, o ferrea pectora Vecti!

ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ.

Σελ. 15	στίχ. 28,	ἀντὶ εἰ γράφε ἢ
» 18	» 11	» ἀκροθίνια γρ. ἀκροθινίων
» 24	» 24	» πεδαριώδεις γρ. παιδαριώδεις
» 27	» 16	» Erster γρ. Erster
» »	» 24	» αὐτοῦ γρ. αὐτοῦ
» 29	» 4	» πρωθυστέρων γρ. πρωθυστέρων
» »	» 26	» δέ γρ. δέν [φράσεων]
» 36	» 30	» ἐπαντήσαμεν γρ. ἀπηντήσαμεν
» 39	» 9	» καθιστάνοντας γρ. καθιζάνοντες
» »	» 14	» προωρισ-μένου γρ. προωρι-σμένου
» 42	» 12	» ἐτρέπεται γρ. ἐπιτρέπεται
» 44	» 19	» la langue grecque exige γρ. la langue grecque exige ἢ demande
» »	» 22	Τὸ « οὐ μὴν ἀλλ' οὐδὲ τὰ λατινικὰ ἀντίστοιχα ῥήματα cogere, repetere, exigere ἔχουσί ποτε τὴν σημασίαν ταύτην » διόρθου οὕτως « οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ λατινικὰ ἀντίστοιχα ῥήματα cogere, repetere, exigere, desiderare, postulare καὶ εἴ τι ἄλλο, σπανίως ἔχουσι τὴν σημασίαν ταύτην. »



Σελ. 45	στίχ. 5	ἀντὶ	χρήζει	γράφει	χρήζει
»	»	25	»	Τὸ α	γαλλ. dès que, γερμ. wie
				ἢ als	διέρθου οὕτω α
				γαλλ. dès que	μᾶλλον δὲ comme,
				γερμ. als	μᾶλλον δὲ wie.»
»	47	»	8	»	quē γρ. qui
»	»	»	9	»	μέχρι γρ. μέχρι
»	49	»	17	»	ὦ! τῆς ἀμαθείας γρ. ὦ τῆς ἀ-
»	50	»	1	»	plutot γρ. plutôt [μαθείας!
»	51	»	11	»	ἐν γρ. εἰ
»	57	»	7	»	κλυδωνιζομένης γρ. κλυδωνιζομένης
»	58	»	6	»	ἀλλὰ κάλλιον συνιθέσσερον γρ. ἀλ-
					λὰ κάλλιον καὶ συνηθέστερον
»	»	»	7	»	muchen γρ. machen
»	59	»	7	»	παρομοιάζεται γρ. παρομοιοῦται
»	»	»	10	»	ὁ soavitas γρ. ο soavitas
»	»	»	30	»	δελωτικοῖς γρ. δηλωτικοῖς
»	60	»	21	»	ὅτι δὲ ἡ πρὸς μετοχὴν γρ. ὅτι δὲ
					ἡ πρὸς εἰδικὴν μετοχὴν
»	62	»	32	»	γύνυ γρ. γόνυ
»	63	»	10	»	λογίου Ἑρμοῦ γρ. Λογίου Ἑρμοῦ
»	»	»	17	»	αὐτοῦ γρ. αὐτοῦ
»	64	»	12	»	ὅσον γρ. ὅσον

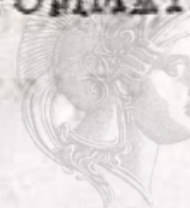
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ



007000020700

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Δ. ΑΘ. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗ,

(Ὁδ. Αἰόλου, Ἀριθ. 1337).



ΑΘΗΝΑΙ



